

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

**TECHNISCH RAPPORT
SECTORHOOFDSTUK
VOORTGEZET ONDERWIJS**

De Staat van het Onderwijs 2015/2016

April 2017

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Sectorspread voortgezet onderwijs.....	5
Representativiteit steekproeven	8
1 Toezichtarrangementen	9
1.1 Databestanden en analysemethoden.....	9
1.2 Resultaten toezichtarrangementen.....	9
1.3 Excellente scholen	12
1.4 Verbetering (zeer) zwakke scholen 2008	12
2 Indicatoren stelselonderzoek	13
2.1 Databestanden en analysemethoden.....	13
2.2 Rechte tellingen	13
3 Opbrengsten	15
3.1 Databestanden en analysemethoden.....	15
3.2 Opbrengstenbeoordeling	15
3.3 Examenresultaten	16
3.4 Cijfers rekentoets.....	25
4 Plaatsing en doorstroom	29
4.1 Databestanden en analysemethoden.....	29
4.2 Enkel- en meervoudige plaatsing.....	29
4.3 Op- en afstroom in de onderbouw	31
4.4 Gediplomeerde opstroom	33
5 Vragenlijst schoolleiders	43
5.1 Databestanden en analysemethoden.....	43
5.2 Rechte tellingen	43
6 Lesobservaties.....	57
6.1 Databestanden en analysemethode	57
6.2 Rechte tellingen	57
7 Opbrengsten groen vmbo.....	67
7.1 Databestanden en analysemethoden.....	67
7.2 Resultaten toezichtarrangementen.....	67
7.3 Gemiddelde examencijfers.....	67
8 Opbrengsten vavo en niet-bekostigd voortgezet onderwijs	69
8.1 Databestanden en analysemethoden.....	69
8.2 Uitstroom naar vavo: Aantal leerlingen	69
8.3 Examencijfers vavo.....	69
8.4 Examencijfers niet-bekostigd onderwijs.....	70
9 Gelijke kansen.....	71
10 Themaonderzoek professionalisering	72
10.1 Analyse.....	72
10.2 Schoolleidersvragenlijst.....	72
10.3 Lerarenvragenlijst	77
10.4 Inspecteursvragenlijst.....	89
11 Bijlagen	97

11.1	Representativiteit stelselindicatoren.....	97
11.2	Representativiteit lesobservaties	99
11.3	Representativiteit vragenlijst schoolleiders	100
11.4	themaonderzoek professionalisering: schoolleidervragenlijst.....	101
11.5	Representativiteit lerarenvragenlijst.....	102
11.6	Representativiteit vragenlijst inspecteurs.....	103

Inleiding

Dit is het technisch rapport dat ten grondslag ligt aan het sectorhoofdstuk voortgezet onderwijs van De Staat van het Onderwijs 2015/2016. In dit rapport vindt u de verantwoording van onderzoeksgegevens. Er wordt gebruik gemaakt van zowel informatie die verzameld is door inspecteurs als van informatie uit secundaire databronnen.

Sectorspread voortgezet onderwijs

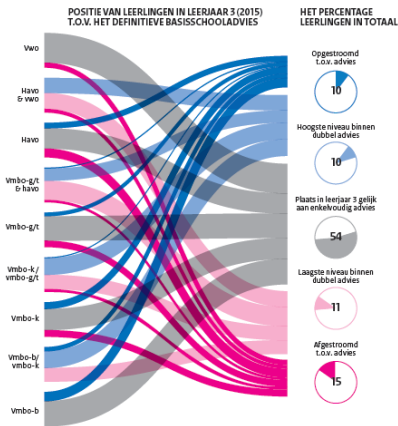
Voortgezet onderwijs

Veel leerlingen wisselen van plek in de onderbouw

Ongeveer 11 procent van de leerlingen met een vmbo-g/t advies zit in leerjaar 3 in de havo of hoger. 18 procent van de leerlingen zit juist op een lager niveau: vmbo-kader of lager. 71 procent van deze leerlingen zit in leerjaar 3 nog steeds in vmbo-g/t.

10 procent van de leerlingen zit in leerjaar 3 een niveau hoger dan de basisschool adviseerde. 15 procent van de leerlingen zit in leerjaar 3 een niveau lager dan de basisschool adviseerde.

Het is belangrijk dat leraren hun leerlingen helpen om op niveau te blijven of zelfs om op te stromen.

De cijfers voor het centraal examen en de slaagpercentages liggen in 2016 op vrijwel hetzelfde niveau als in 2015.

In internationaal perspectief (PISA) gaat Nederland achteruit in natuurwetenschappelijk onderwijs.

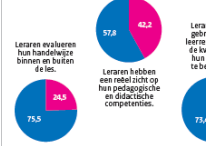
Continue kwaliteitsverbetering belangrijk voor een goede onderwijskwaliteit

De kwaliteitsborging is nog niet altijd op orde.

Leraren evalueren hun functioneren, maar niet altijd even grondig

PERCENTAGE SCHOLEN WAAR DE LERAREN DE KWALITEIT VAN HET ONDERWIJS EVALUEREN

Ja Nee

Aandeel vwo- en vmbo-basis-diploma's daalt

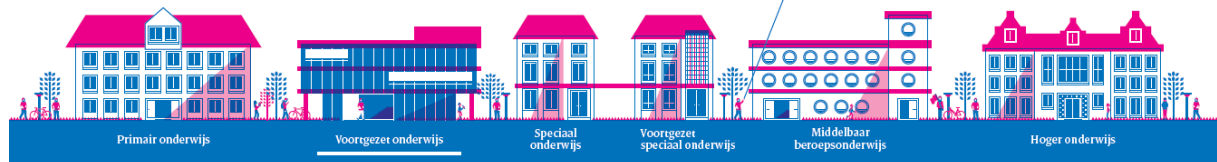
Het aandeel vwo- en vmbo-basis-diploma's daalt al enkele jaren.

Op driekwart van de scholen evalueren leraren het eigen functioneren. Deze evaluatie kan veel grondiger. De leraren zouden niet de resultaten van leerlingen hierbij kunnen betrekken.

Aantal scholen

Aantal leerlingen

Veel leerlingen wisselen van plek in de onderbouw

Ongeveer 11 procent van de leerlingen met een vmbo-g/t advies zit in leerjaar 3 op de havo of hoger. 18 procent van de leerlingen zit juist op een lager niveau: vmbo-kader of lager. 71 procent van deze leerlingen zit in leerjaar 3 nog steeds in vmbo-g/t.

10 procent van de leerlingen zit in leerjaar 3 een niveau hoger dan de basisschool adviseerde. 15 procent van de leerlingen zit in leerjaar 3 een niveau lager dan de basisschool adviseerde.

Het is belangrijk dat leraren hun leerlingen helpen om op niveau te blijven of zelfs om op te stromen.

Tabel 1 Positie van leerlingen in leerjaar 3 (2015) t.o.v. het definitieve basisschooladvies (in percentages, n=179.997)

	Afgestroomd ten opzichte van advies	Laagste niveau binnen dubbel advies	Plaats in leerjaar 3 gelijk aan enkelvoudig advies	Hoogste niveau binnen dubbel advies	Opstroom ten opzichte van advies
Vmbo-basis	-	-	73	-	27
Vmbo-basis/vmbo-kader	-	39	-	49	12
Vmbo-kader	19	-	61	-	20
Vmbo-kader/vmbo-g/t	9	41	-	48	2
Vmbo-g/t	18	-	71	-	11
Vmbo-g/t / havo	7	55	-	36	3
Havo	25	-	58	-	17

Havo/vwo	10	45	-	45	-
Vwo	14	-	86	-	-
Totaal	15	11	54	10	10

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

De cijfers voor het centraal examen en de slagingspercentages liggen in 2016 op vrijwel hetzelfde niveau als in 2015.

Zie paragraaf 3

In internationaal perspectief (PISA) gaat Nederland achteruit in wiskunde en natuurwetenschappelijk onderwijs.

Internationaal vergelijkend onderzoek (PISA) geeft aan dat Nederlandse vijftienjarigen voor de vakken wiskunde, leesvaardigheid en natuurwetenschappelijk onderwijs boven het OESO-gemiddelde presteren. Desondanks is over een langere periode bezien sprake van een daling bij wiskunde en natuurwetenschappelijk onderwijs.

Zie *technisch rapport Niveau en prestaties*

Continue kwaliteitsverbetering belangrijk voor een goede onderwijskwaliteit

De kwaliteitsborging is niet altijd op orde.

Zie paragraaf 2

Aandeel vwo- en vmbo-basis-diploma's daalt

Het aandeel vwo-gediplomeerden neemt af. In 2011 haalde 19,6 procent van alle gediplomeerden een vwo-diploma. In 2016 is dit nog 17,6 procent. Ook het aandeel vmbo-basis-gediplomeerden daalt al enkele jaren.

Tabel 2 Verhouding percentage gediplomeerden per schoolsoort ten opzichte van het totaal aantal gediplomeerden

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	12,1	11,8	11,4	11,4	11,2	11
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	14,9	14,6	14,4	14,7	14,9	15,2
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	27,9	27,4	28,8	29,4	29,7	29,6
Havo	25,5	26,7	25,9	25,9	25,5	26,3
Vwo	19,6	19,5	19,5	18,5	18,6	17,9
Totaal	100	100	100	100	100	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Leraren evalueren hun functioneren niet altijd even grondig

Op driekwart van de scholen evalueren leraren het eigen functioneren. Deze evaluatie kan veel grondiger. De leraren zouden vaker de resultaten van leerlingen hierbij kunnen betrekken.

Tabel 3 Percentage scholen waar de leraren de kwaliteit van het onderwijs evalueren

		%
Leraren(teams) evalueren hun handelwijze binnen en buiten de les d.m.v. lesobservaties (peer review), leerlingentevredenheidsenquêtes, leerlingenpanels, oudergesprekken en ouderenquêtes	Nee	24,5
	Ja	75,5
Leraren(teams) hebben een reëel zicht op hun sterke en zwakke pedagogische en didactische competenties.	Nee	42,2
	Ja	57,8

Leraren(teams) maken gebruik van de leerresultaten om de kwaliteit van hun onderwijsproces te beoordelen.	Nee	26,6
	Ja	73,4

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Kengetallen voortgezet onderwijs

Voortgezet onderwijs	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs totaal x 1.000	939,5	948,7	960,7	973,5	985,1	995,6
Aantal scholen	646	646	645	645	642	638

Bron: CBS Statline, 2016 / www.onderwijsincijfers.nl (OCW)

Representativiteit steekproeven

De gegevens over indicatoren uit de stelselonderzoeken, lesobservaties, de vragenlijst schoolleider en de vragenlijstgegevens uit het themaonderzoek professionalisering onder schoolleiders, leraren en inspecteurs zijn steekproefgegevens. De steekproeven zijn gecontroleerd op representativiteit qua arrangement, onderwijssoort, afdelingsgrootte, regio, stedelijkheid en denominatie. Alle steekproeven uit de stelselonderzoeken zijn representatief. Enkel de vragenlijsten uit het themaonderzoek geven een kleine afwijking op toezichtarrangement. Vanwege de zeer geringe omvang van deze afwijking is hier in de analyses niet voor gecorrigeerd of gewogen. Voor de overzichten: zie bijlage.

1 Toezichtarrangementen

1.1 Databestanden en analysemethoden

Voor de analyses zijn de volgende bestanden gebruikt:

1. Databestanden met toezichtarrangementen (kwaliteitsoordeel van de inspectie)
2. Databestanden met achtergrondkenmerken (registratie van toezichteenheden)
3. Leerlingtellingen (BRON)

1.2 Resultaten toezichtarrangementen

Er is op 1 september 2016 nog maar één zeer zwakke afdeling. Verder valt op dat er in de provincie Groningen zwakke afdelingen bijgekomen zijn.

Tabel 1.2.1 Toezichtarrangementen voortgezet onderwijs op 1 september 2011 tot en met 1 september 2016

	1-sep-11	1-sep-12	1-sep-13	1-sep-14	1-sep-15	1-sep-16	n 2016
N	2.721	2.715	2.730	2.705	2.773	2.757	
Basis	88,9	89,7	89,9	92,7	95,2	95,7	2.367
Zwak	10,2	9,4	9,5	7	4,4	4,3	119
Zeer zwak	0,9	0,9	0,6	0,3	0,4	0,0	1
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	2.757

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Bij praktijkonderwijs treffen we één zwakke afdeling aan en 164 afdelingen met basisarrangement.

Tabel 1.2.2 Arrangementenverdeling afdelingen Praktijkonderwijs op 1 september 2016

	1-sep-11	1-sep-12	1-sep-13	1-sep-14	1-sep-15	1-sep-16	n 2016
N	154	161	168	168	168	165	
Basis	97,4	96,2	98,2	98,2	97,0	99,4	164
Zwak	2,6	1,9	0,6	1,2	3,0	0,6	1
Zeer zwak	0,0	1,9	1,2	0,6	0,0	0,0	0
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	164

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Onderstaande tabel toont hoeveel (zeer) zwakke afdelingen besturen onder zich hebben. In deze tabellen zijn alleen de besturen meegenomen die een (zeer) zwakke afdeling onder zich hebben op 1 september 2016.

Tabel 1.2.3 Aantal zwakke afdelingen per bestuur op 1 september 2016

		Aantal besturen	%
Aantal zwakke afdelingen	1	28	49,1
	2	13	22,8
	3	7	12,3
	4	1	1,8
	5	6	10,5
	6	2	3,5
	Totaal	57	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 1.2.4 Arrangementenverdeling naar schoolsoort

	2015				2016			
	Basis	Zwak	Zeer zwak		Basis	Zwak	Zeer zwak	
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	97,5	2,5	0,0	N=475	96,2	3,8	0,0	
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	95,5	4,1	0,4	N=486	95,3	4,7	0,0	
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	94,1	5,1	0,8	N=785	95,3	4,6	0,1	
Havo	96,1	3,7	0,2	N=509	95,2	4,8	0,0	
Vwo	93,8	6,0	0,2	N=518	96,5	3,5	0,0	
Totaal	95,2	4,4	0,4	N=2.773	95,7	4,3	0,0	

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 1.2.5 Arrangementenverdeling naar provincie

	2015				2016			
	Basis	Zwak	Zeer zwak		Basis	Zwak	Zeer zwak	
Groningen	96,3	3,7	0,0	N=108	88,3	11,7	0,0	N=103
Friesland	96,6	2,7	0,7	N=146	99,3	,7	0,0	N=144
Drenthe	93,9	6,1	0,0	N=82	97,7	2,3	0,0	N=86
Overijssel	94,0	5,5	0,5	N=199	93,3	6,7	0,0	N=210
Flevoland	92,8	6,0	1,2	N=83	92,4	7,6	0,0	N=79
Gelderland	96,0	3,4	0,6	N=321	98,1	1,9	0,0	N=321
Utrecht	92,8	6,7	0,5	N=193	93,8	6,2	0,0	N=194
Noord-Holland	94,9	4,9	0,2	N=409	92,9	6,9	0,2	N=422
Zuid-Holland	93,4	6,1	0,5	N=634	95,7	4,3	0,0	N=608
Zeeland	100,0	,0	0,0	N=64	98,4	1,6	0,0	N=61
Noord-Brabant	97,9	2,1	0,0	N=377	97,8	2,2	0,0	N=368
Limburg	98,7	1,3	0,0	N=157	98,8	1,2	0,0	N=161
Landelijk	95,2	4,4	0,4	N=2.773	95,7	4,3	0,0	N=2.757

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 1.2.6 Arrangementenverdeling naar afdelingsgrootte

	2015				2016			
	Basis	Zwak	Zeer zwak		Basis	Zwak	Zeer zwak	
<100	93,6	6,1	0,3	N=891	94,1	5,8	0,1	N=825
100-250	95,0	4,6	0,4	N=1.083	95,7	4,3	0,0	N=1.083
250-500	96,9	2,7	0,4	N=674	97,1	2,9	0,0	N=657
>=500	100,0	0,0	0,0	N=93	98,2	1,8	0,0	N=109
Totaal	95,2	4,4	0,4	N=2.741	95,7	4,3	0,0	N=2.674

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 1.2.7 Arrangementenverdeling naar stedelijkheid

	2015				2016			
	Basis	Zwak	Zeer zwak		Basis	Zwak	Zeer zwak	

Buiten de steden	96,3	3,5	0,2	N=1.693	96,8	3,2	0,0	N=1.678
G 32	95,0	4,4	0,6	N=721	94,1	5,9	0,0	N=716
G 4	90,8	8,6	0,6	N=359	93,1	6,6	0,3	N=363
Landelijk	95,2	4,4	0,4	N=2.773	95,7	4,3	0,0	N=2.757

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 1.2.8 Arrangementenverdeling naar G4

	2015				2016			
	Basis	Zwak	Zeer zwak		Basis	Zwak	Zeer zwak	
Geen g4	95,9	3,8	0,3	N=2.414	96,0	4,0	0,0	N=2.394
Amsterdam	87,7	12,3	0,0	N=114	87,8	11,4	0,8	N=123
Rotterdam	92,8	7,2	0,0	N=125	96,1	3,9	0,0	N=127
Den Haag	95,3	3,5	1,2	N=85	98,7	1,3	0,0	N=78
Utrecht	82,8	14,3	2,9	N=35	88,6	11,4	0,0	N=35
Landelijk	95,2	4,4	0,4	N=2.773	95,7	4,3	0,0	N=2.757

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 1.2.9 Arrangementenverdeling naar stedelijkheid

	2015				2016			
	Basis	Zwak	Zeer zwak		Basis	Zwak	Zeer zwak	
Zeer sterk stedelijk	91,3	8,4	0,3	N=610	93,6	6,2	0,2	N=600
Sterk stedelijk	96,2	3,1	0,7	N=964	94,8	5,2	0,0	N=964
Matig stedelijk	96,9	3,1	0,0	N=519	97,5	2,5	0,0	N=521
Weinig stedelijk	95,7	4,1	0,2	N=513	97,4	2,6	0,0	N=505
Niet stedelijk	97,6	2,4	0,0	N=167	97,0	3,0	0,0	N=164
Landelijk	95,2	4,4	0,4	N=2.773	95,7	4,3	0,0	N=2.754

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 1.2.10 Arrangementenverdeling naar denominatie

	2015				2016			
	Basis	Zwak	Zeer zwak		Basis	Zwak	Zeer zwak	
Openbaar	93,6	6,1	0,3	N=721	93,1	6,9	0,0	N=725
Rooms-katholiek	97,0	2,3	0,7	N=599	97,7	2,3	0,0	N=600
Protestants-christelijk	97,1	2,9	0,0	N=476	99,3	0,7	0,0	N=444
Overig bijzonder	94,5	5,1	0,4	N=977	94,6	5,3	0,1	N=988
Totaal	95,2	4,4	0,4	N=2.773	95,7	4,3	0,0	N=2.757

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 1.2.11 Arrangementenverdeling naar bestuursgrootte

	2015				2016			
	Basis	Zwak	Zeer zwak		Basis	Zwak	Zeer zwak	
1 afdeling	93,7	6,3	0,0	N=16	100,0	0,0	0,0	N=13
2 - 5 afdelingen	98,0	1,7	0,3	N=349	97,7	2,3	0,0	N=350

6 – 10 afdelingen	94,9	4,8	0,3	N=602	94,7	5,3	0,0	N=580
11 – 20 afdelingen	95,8	3,6	0,6	N=716	95,8	4,1	0,1	N=706
>= 21 afdelingen	94,2	5,5	0,3	N=1.088	95,3	4,7	0,0	N=1.093
Totaal	95,2	4,4	0,4	N=2.771	95,7	4,3	0,0	N=2.742

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

1.3 Excellente scholen

Voor de periode 2016-2018 ontvingen 25 scholen voor het voortgezet onderwijs het predicaat 'Excellente School', waaronder 6 scholen voor praktijkonderwijs. In totaal zijn er nu 93 scholen voor voortgezet onderwijs met een geldend predicaat.

Tabel 1.3.1 Verdeling in voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs predicaat Excellente School 2016

Praktijkonderwijs	6
Vwo	3
Havo	4
Vmbo	12
Totaal	25

1.4 Verbetering (zeer) zwakke scholen 2008

Om inzicht te krijgen in de verbetering op lange termijn van scholen met een aangepast arrangement, is gekeken naar de groep scholen die in 2008 een aangepast arrangement hadden. Er zijn 281 scholen die a. (zeer) zwak waren in 2008 en b. nog in de arrangementenlijst voorkomen in 2016. Hiervan waren 32 scholen zeer zwak in 2008; 249 scholen waren zwak. In 2016 presteert 73,7 procent van deze scholen stabiel. Dit betekent dat zij van 2013 tot 2016 een basisarrangement gehad hebben. Van de 32 zeer zwakke scholen scoorden 27 scholen stabiel in deze periode. Van de 281 zwakke scholen uit 2008, hebben 5 scholen in 2015 het predicaat "excellent" gekregen.

2 Indicatoren stelselonderzoek

2.1 Databestanden en analysemethoden

Voor de analyses zijn de oordelen gebruikt die tijdens bezoeken in het kader van de Staat van het Onderwijs 2015/2016 zijn afgegeven. In de onderstaande tabellen zijn de percentages die in 2016 significant afwijken ten opzichte van 2015 vetgedrukt. Bij de somindicatoren (bijv. alle normindicatoren voldoende) zijn alle scholen meegenomen waar minstens een van de betreffende indicatoren beoordeeld is.

2.2 Rechte tellingen

Normindicatoren

Tabel 2.2.1 Aantal en percentage afdelingen dat voldoende scoort op de normindicatoren, in de periode 2014/2015-2015/2016*

	2014/2015		2015/2016	
	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	121	91	126	96
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	120	67	127	67
De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.	120	99	127	100
De leerlingen zijn actief betrokken.	120	70	128	88
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	120	54	127	65
De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.	122	81	129	88
De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.	122	93	127	94
De school voert de ondersteuning planmatig uit.	120	95	128	95
De school evalueert systematisch de opbrengsten.	122	96	128	93
De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.	122	77	128	92
De school evalueert systematisch het onderwijsproces.	122	83	128	78
De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.	122	77	128	84
De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.	122	45	128	48
<i>Alle normindicatoren voldoende</i>	122	11	129	22

*significante verschillen ten opzichte van het voorafgaande jaar zijn vetgedrukt
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Opbrengstgericht werken

Tabel 2.2.2 Aantal en percentage afdelingen dat voldoende scoort op de indicatoren met betrekking tot opbrengstgericht werken, in de periode 2014/2015-2015/2016*

	2014/2015		2015/2016	
	n	%	n	%
De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.	122	81	129	88
De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.	122	93	127	94
De school evalueert systematisch de opbrengsten.	122	96	128	93
De school evalueert systematisch het onderwijsproces.	122	83	128	78

<i>Alle indicatoren fase 1 voldoende</i>	122	63	129	64
De school voert de ondersteuning planmatig uit.	120	95	128	95
De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.	122	77	128	92
De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.	122	77	128	84
<i>Alle indicatoren opbrengstgericht werken voldoende</i>	122	44	129	54

*significante verschillen ten opzichte van het voorafgaande jaar zijn vetgedrukt

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Kwaliteitszorg

Tabel 2.2.3 Aantal en percentage afdelingen dat voldoende scoort op de indicatoren met betrekking tot kwaliteitszorg, in de periode 2014/2015-2015/2016*

	2014/2015		2015/2016	
	n	%	n	%
De school evalueert systematisch de opbrengsten.	122	96	128	93
De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.	122	77	128	92
De school evalueert systematisch het onderwijsproces.	122	83	128	78
De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.	122	77	128	84
De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.	122	45	128	48
<i>Alle onderdelen van kwaliteitszorg voldoende</i>	122	36	128	42

*significante verschillen ten opzichte van het voorafgaande jaar zijn vetgedrukt

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Op scholen die voldoende of goed scoren op de borging van de kwaliteit van het onderwijsproces, zijn leerlingen actiever betrokken bij de les en maken zij vaker efficiënt gebruik van de onderwijstijd (zie onderstaande tabel, significante verschillen zijn dikgedrukt). Met name met betrekking tot de actieve betrokkenheid van leerlingen zijn de verschillen opvallend: van de scholen die voldoende scoren voor kwaliteitsborging, scoort 90 procent ook voldoende voor actieve betrokkenheid van leerlingen, terwijl dit bij scholen die onvoldoende scoren voor kwaliteitsborging slechts 71 procent is.

Tabel 2.2.4 Relatie borging kwaliteit onderwijsproces en indicatoren die betrekking hebben op de lessituatie (scores 2015 en 2016 samengenomen)*

	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.			
	Onvoldoende		Voldoende/goed	
	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	132	90	114	97
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	133	59	114	75
De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.	133	99	114	100
De leerlingen zijn actief betrokken.	133	71	115	90
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	133	50	114	71

*significante verschillen zijn vetgedrukt

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

3 Opbrengsten

3.1 Databestanden en analysemethoden

Voor de analyses zijn de volgende bestanden gebruikt:

1. Databestand met de definitieve opbrengstenbeoordeling 2016
2. Databestanden met definitieve examencijfers (2015) en voorlopige examencijfers (2016)

In dit hoofdstuk zijn vavo-leerlingen en leerlingen van niet-bekostigde instellingen niet meegenomen. Wanneer examencijfers gerapporteerd worden op schoolniveau, zijn alleen de afdelingen meegenomen waar meer dan 15 leerlingen examen hebben gedaan.

3.2 Opbrengstenbeoordeling

Vanaf 2016 maakt de inspectie gebruik van een nieuw onderwijsresultatenmodel. Er zijn twee belangrijke uitgangspunten bij de bepaling van de onderwijsresultaten. Er wordt rekening gehouden met kenmerken van de leerlingenpopulatie en het balanced scoremodel wordt gebruikt. Het balanced scoremodel gaat er vanuit dat de resultaten van een school niet in één maat beschreven kunnen worden. Daarom bestaat het nieuwe model uit vier indicatoren: onderwijspositie t.o.v. vo-advies, onderbouwsnelheid, bovenbouwsucces en examencijfers. De indicatoren worden berekend op basis van de resultaten van de drie meest recente schooljaren.

Onderstaande tabel laat het aantal en het percentage afdelingen met een onvoldoende/voldoende berekend eindoordeel opbrengsten. Een afdeling krijgt de beoordeling onvoldoende, wanneer twee of meer indicatoren onvoldoende zijn. Voor een klein aantal afdelingen geldt dat zij de mogelijkheid hebben het onvoldoende eindoordeel om te zetten in een voldoende eindoordeel, als zij aan kunnen tonen dat de onvoldoendes buiten de invloedssfeer van de afdeling liggen. Deze zijn in de tabel echter niet apart weergegeven.

Tabel 3.2.1 Aantal en percentage afdelingen met een onvoldoende/voldoende opbrengstenoordeel 2016 (n=2.526)

	Berekend eindoordeel opbrengsten			
	Onvoldoende		Voldoende	
	n	%	n	%
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	23	6	390	94
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	35	8	406	92
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	40	6	668	94
Havo	53	11	424	89
Vwo	28	6	459	94
Totaal	179	7	2.347	93

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

In de onderstaande tabel wordt weergegeven welk percentage van de afdelingen een voldoende beoordeling kreeg op de vier afzonderlijke indicatoren. De onderwijspositie ten opzichte van het advies en de onderbouwsnelheid zijn indicatoren die op vestigingsniveau beoordeeld worden. Het oordeel staat hier wel afzonderlijk weergegeven naar schoolsoort, maar heeft betrekking op de gehele vestiging waar de afdeling zich op bevindt.

Tabel 3.2.2 Percentage afdelingen met voldoende oordeel op de afzonderlijke indicatoren (2016)

	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers	
	n	% voldoende	n	% voldoende	n	% voldoende	n	% voldoende
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	413	89	431	90	430	90	435	99
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	429	89	446	90	458	89	464	88
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	718	89	733	92	719	92	724	93
Havo	471	87	480	91	490	84	484	87
Vwo	484	87	494	89	501	95	494	95
Totaal	2.515	88	2.584	91	2.598	90	2.601	92

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

3.3 Examenresultaten

In onderstaande tabel is het percentage diploma's op een bepaald niveau weergegeven, ten opzichte van het totale aantal diploma's dat in dat jaar behaald is.

Tabel 3.3.1 Percentage gediplomeerden per schoolsoort ten opzichte van het totaal aantal gediplomeerden, periode 2008-2016 (n 2016=182.480)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	14,0	13,3	13,0	12,1	11,8	11,4	11,4	11,2	11,0
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	15,7	15,4	15,4	14,9	14,6	14,4	14,7	14,9	15,2
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	27,8	27,7	27,8	27,9	27,4	28,8	29,4	29,7	29,6
Havo	23,9	23,7	25,0	25,5	26,7	25,9	25,9	25,5	26,3
Vwo	18,7	19,9	18,8	19,6	19,5	19,5	18,5	18,6	17,9
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gemiddelde examencijfers

De gemiddelde CE- en SE-cijfers zijn stabiel gebleven vergeleken met het voorgaande jaar.

Tabel 3.3.2 Gemiddeld cijfer alle leerlingen, alle vakken centraal examen (CE) voortgezet onderwijs naar schoolsoort, periode 2009-2016 (n 2016=196.988)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	6,5	6,5	6,3	6,6	6,6	6,7	6,7	6,7
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	6,2	6,2	6,1	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	6,3	6,3	6,1	6,3	6,3	6,4	6,5	6,4
Havo	6,2	6,2	6,2	6,3	6,5	6,4	6,3	6,4
Vwo	6,4	6,3	6,3	6,4	6,6	6,4	6,6	6,5

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.3 Gemiddeld cijfer alle leerlingen, alle vakken schoolexamen (SE) voortgezet onderwijs naar schoolsoort, periode 2010-2016 (n 2016= 196.988)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	6,5	6,5	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	6,5	6,5	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Havo	6,3	6,4	6,3	6,3	6,4	6,4	6,4
Vwo	6,7	6,7	6,6	6,6	6,7	6,7	6,7

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

CE cijfers in categorieën: alle vakken

Tabel 3.3.4 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2012-2016

	2012 (n=183.553)	2013 (n=184.486)	2014 (n=187.037)	2015 (n=192.251)	2016* (n=196.988)
5,5 of lager	8,6	6,8	6,5	5,9	5,9
5,5 - 6,5	52,0	49,4	50,7	48,0	49,6
6,5 - 7,5	34,2	37,6	37,2	39,0	37,9
7,5 - 8	4,0	4,7	4,4	5,4	5,0
8 of hoger	1,2	1,5	1,2	1,7	1,6
Totaal	100	100	100	100	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Op vmbo-b scoren relatief veel leerlingen hoog: slechts 40 procent van deze leerlingen scoort gemiddeld een 6,5 of lager. Leerlingen die gemiddeld een 8 of hoger halen voor het CE komen met name veel voor op het vwo (waar opstroom geen mogelijkheid is).

Tabel 3.3.5 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2012-2016, basisberoepsgerichte leerweg vmbo

	2012 (n=20.231)	2013 (n=19.895)	2014 (n=20.184)	2015 (n=20.497)	2016* (n=20.492)
5,5 of lager	3,3	2,7	2,6	2,0	1,9
5,5 - 6,5	44,2	41,4	39,6	37,3	38,2
6,5 - 7,5	45,2	48,4	48,5	50,5	50,4
7,5 - 8,0	6,1	6,6	7,7	8,6	7,8
8,0 of hoger	1,1	0,9	1,6	1,7	1,7
Totaal	99,9	100	100	100	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.6 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2012-2016, kaderberoepsgerichte leerweg vmbo

	2012 (n=25.821)	2013 (n=26.123)	2014 (n=26.675)	2015 (n=27.874)	2016* (n=28.989)
5,5 of lager	6,2	6,4	4,9	4,7	4,2
5,5 - 6,5	58,3	60,2	60,4	59,5	58,1
6,5 - 7,5	32,4	30,5	32,0	33,1	34,5
7,5 - 8,0	2,7	2,5	2,4	2,4	2,8
8,0 of hoger	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4

Totaal	100	100	100	100	100
--------	-----	-----	-----	-----	-----

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.7 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2012-2016, gemengde/theoretische leerweg vmbo

	2012 (n=50.062)	2013 (n=53.094)	2014 (n= 54.121)	2015 (n=55.994)	2016* (n=57.452)
5,5 of lager	9,1	8,2	6,1	5,1	5,6
5,5 – 6,5	54,3	56,5	51,3	46,2	51,9
6,5 – 7,5	33,1	32,7	37,6	41,5	37,5
7,5 – 8,0	3,0	2,3	4,1	5,8	4,1
8,0 of hoger	0,5	0,3	0,9	1,4	0,9
Totaal	100	100	100	100	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.8 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2012-2016, havo

	2012 (n=50.690)	2013 (n=49.645)	2014 (n=50.617)	2015 (n=51.941)	2016* (n=54.227)
5,5 of lager	10,0	7,6	8,2	9,3	8,2
5,5 – 6,5	52,6	44,3	50,8	50,3	48,9
6,5 – 7,5	33,5	41,0	36,5	35,6	36,9
7,5 – 8,0	3,3	5,7	3,7	4,0	4,7
8,0 of hoger	0,6	1,4	0,8	0,9	1,3
Totaal	100	100	100	100	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.9 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2012-2016, vwo

	2012 (n=36.749)	2013 (n=35.729)	2014 (n=35.440)	2015 (n=35.945)	2016* (n=35.828)
5,5 of lager	10,7	5,8	7,8	5,7	6,7
5,5 – 6,5	47,9	42,7	49,0	44,8	46,4
6,5 – 7,5	31,9	39,4	34,8	38,1	35,9
7,5 – 8,0	5,9	7,6	5,6	7,0	6,7
8,0 of hoger	3,7	4,5	2,8	4,3	4,3
Totaal	100,1	100	100	100	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Examencijfers in categorieën naar geslacht

In onderstaande tabel is te zien dat mannen iets vaker dan vrouwen in de categorieën met hoge gemiddelde examencijfers vallen.

Tabel 3.3.1 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2016*, uitgesplitst naar schoolsoort en geslacht (n=196.988)

	Basisberoeps-gerichte leerweg vmbo		Kaderberoeps-gerichte leerweg vmbo		Gemengde/theoretische leerweg vmbo		Havo		Vwo	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
5,5 of	2,0	1,9	3,9	4,5	5,2	5,9	6,4	9,7	5,6	7,6

lager											
5,5 - 6,5	34,2	43,4	55,0	61,4	50,4	53,6	45,1	52,3	44,8	47,9	
6,5 - 7,5	52,7	47,2	37,3	31,4	39,0	36,0	41,1	33,1	37,7	34,3	
7,5 - 8	9,0	6,2	3,3	2,3	4,5	3,7	5,7	3,9	6,8	6,6	
8 of hoger	2,1	1,3	0,5	0,3	0,9	0,8	1,7	1,0	5,1	3,6	
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Examencijfers naar sector/profiel

In onderstaande tabel zijn de examencijfers opgenomen van alle vmbo-leerlingen die examens doen in een specifieke sector (dit is voor vmbo-t leerlingen niet het geval). In alle sectoren zien we dat leerlingen in de sector zorg en welzijn vaker in de categorie vallen met gemiddeld lagere CE-cijfers dan leerlingen in andere sectoren.

Tabel 3.3.11 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2016*, uitgesplitst naar sector binnen het vmbo (n=43.922)

	Basisberoepsgerichte leerweg vmbo				Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo				Gemengde/theoretische leerweg vmbo			
	Techniek	Zorg en welzijn	Economie	Landbouw	Techniek	Zorg en welzijn	Economie	Landbouw	Techniek	Zorg en welzijn	Economie	Landbouw
5,5 of lager	1,8	2,0	2,1	1,6	4,2	4,6	3,6	4,7	5,5	9,9	7,4	7,5
5,5 - 6,5	31,6	43,4	38,9	36,2	54,5	63,1	54,2	60,4	53,9	61,3	59,4	58,6
6,5 - 7,5	54,1	47,2	49,5	52,4	37,2	30,3	37,1	32,5	36,6	26,5	30,0	29,3
7,5 - 8	9,9	6,2	7,5	8,0	3,5	1,8	4,3	2,2	3,1	2,1	2,5	3,9
8 of hoger	2,6	1,2	2,0	1,8	0,6	0,2	0,8	0,2	0,9	0,2	0,7	0,7
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.12 Gemiddeld cijfer en standaarddeviatie voor het centraal examen 2016*, uitgesplitst naar sector binnen het vmbo (n=43.922)

	Basisberoepsgerichte leerweg vmbo		Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo		Gemengde/theoretische leerweg vmbo	
	Gem.	SD	Gem.	SD	Gem.	SD
Techniek	6,78	0,64	6,39	0,63	6,37	0,67
Zorg en welzijn	6,60	0,61	6,27	0,57	6,18	0,66
Economie	6,67	0,64	6,42	0,63	6,25	0,64
Landbouw	6,69	0,62	6,31	0,58	6,27	0,68

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Ook op de havo en het vwo vallen leerlingen met een technisch profiel (N&T en N&T/N&G) vaker in de categorieën met gemiddeld hoge CE-cijfers.

Tabel 3.3.23 Percentage leerlingen per gemiddeld cijfer voor het centraal examen 2016*, uitgesplitst naar profiel binnen het havo/vwo (n=90.055)

	Havo	Vwo

	N&T	N&G	E&M	C&M	N&T / N&G	Overig	N&T	N&G	E&M	C&M	N&T / N&G	Overig
5,5 of lager	4,9	11,0	7,9	9,8	5,7	6,4	4,5	9,2	7,7	7,4	5,5	6,3
5,5 - 6,5	37,7	53,8	49,4	54,1	41,4	50,5	39,7	55,9	52,9	53,4	38,9	45,6
6,5 - 7,5	44,8	31,3	37,4	32,7	42,4	38,0	38,2	31,0	35,1	33,9	37,5	38,1
7,5 - 8	9,3	3,0	4,4	2,9	7,7	4,2	9,9	3,1	3,3	3,7	10,0	6,8
8 of hoger	3,3	0,9	0,9	0,5	2,8	0,9	7,7	0,8	1,0	1,6	8,1	3,2
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.14 Gemiddeld cijfer en standaarddeviatie voor het centraal examen 2016*, uitgesplitst naar profiel binnen het havo/vwo (n=90.055)

	Havo		Vwo	
	Gem.	SD	Gem.	SD
N&T	6,66	0,74	6,71	0,84
N&G	6,27	0,70	6,28	0,65
E&M	6,39	0,69	6,35	0,67
C&M	6,27	0,68	6,35	0,68
N&T / N&G	6,57	0,74	6,70	0,86
Overige combinatie	6,42	0,66	6,51	0,75

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Excellente leerlingen

Excellente leerlingen zijn gedefinieerd als leerlingen die gemiddeld een 8 of hoger gehaald hebben op hun centraal examen. Er zijn grote verschillen tussen scholen wat betreft het percentage excellente leerlingen: Op een groot deel van de scholen zijn in 2016 geen leerlingen die excellent presteren. Met name tussen de vwo-afdelingen bestaan grote verschillen. Daarnaast slaagt op een deel van de vmbo-b scholen een relatief hoog percentage leerlingen met een gemiddeld cijfer van 8 of hoger voor het centraal examen.

Tabel 3.3.35 Percentage excellente leerlingen op schoolniveau 2016*, naar schoolsoort (n=2.640)

	Percentage excellente leerlingen				
	0%	>0-2.5%	2.5-5%	5-10%	>=10%
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	56,7	14,2	19,1	7,9	2,1
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	78,7	16,4	3,4	1,5	0,0
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	59,4	28,5	9,6	2,2	0,3
Havo	34,6	49,1	13,7	2,4	0,2
Vwo	18,1	20,2	30,8	24,2	6,7
Totaal	49,9	26,4	14,8	7,2	1,7

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Schoolverschillen m.b.t. excellente leerlingen op het vwo

Op het vwo komt het relatief vaak voor dat een leerling slaagt met een gemiddeld CE-cijfer van 8 of hoger. De volgende tabellen proberen inzicht te geven in de verschillen die bestaan tussen verschillende vwo-afdelingen met betrekking tot het percentage excellente leerlingen.

Met name vestigingen waar alleen vwo wordt aangeboden hebben een hoog percentage leerlingen dat slaagt met een gemiddeld CE-cijfer van 8 of hoger.

Tabel 3.3.46 Percentage excellente vwo-leerlingen op schoolniveau, naar onderwijsaanbod (2016*, n=496)

	Percentage excellente leerlingen				
	0%	>0-2.5%	2.5-5%	5-10%	>=10%
Vmbo-b/k/(g)t/havo/vwo	22,2	21,0	32,1	18,5	6,2
Vmbo-g/t/havo/vwo	24,5	18,5	29,5	22,5	5,0
Havo/vwo	13,3	25,3	38,5	20,5	2,4
Vwo	2,0	8,2	8,2	53,0	28,6
Totaal	18,1	20,2	30,8	24,2	6,7

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Binnen de G4 springt met name Utrecht eruit: Op een derde van de scholen scoort 10 procent of meer van de leerlingen gemiddeld een 8 of hoger voor het centraal examen. In Amsterdam zijn relatief veel vwo-afdelingen waar geen enkele leerling slaagt met een gemiddeld CE-cijfer van 8 of hoger.

Tabel 3.3.175 Percentage excellente vwo-leerlingen op schoolniveau, naar G4 (2016*, n=496)

	Percentage excellente leerlingen				
	0%	>0-2.5%	2.5-5%	5-10%	>=10%
Geen g4	17,4	21,8	31,0	23,6	6,2
Amsterdam	40,9	18,2	13,6	22,7	4,6
Rotterdam	22,2	5,6	38,9	27,8	5,5
Den Haag	13,3	6,7	33,3	40,0	6,7
Utrecht	0,0	0,0	44,5	22,2	33,3
Totaal	18,1	20,2	30,8	24,2	6,7

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Er zijn relatief veel openbare scholen met een hoog percentage leerlingen dat een gemiddeld CE-cijfer van 8 of hoger behaalt.

Tabel 3.3.6 Percentage excellente vwo-leerlingen op schoolniveau, naar denominatie (2016, n=496)

	Percentage excellente leerlingen				
	0%	>0-2.5%	2.5-5%	5-10%	>=10%
Openbaar	19,5	16,1	25,5	28,8	10,1
Rooms-katholiek	14,4	27,2	31,2	21,6	5,6
Protestants-christelijk	14,9	20,7	34,5	27,6	2,3
Overig bijzonder	22,2	17,8	34,1	19,2	6,7
Totaal	18,1	20,2	30,8	24,2	6,7

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Grotere afdelingen hebben vaker een relatief hoog percentage leerlingen met een gemiddeld CE-cijfer van 8 of hoger.

Tabel 3.3.197 Percentage excellente vwo-leerlingen op schoolniveau, naar afdelingsgrootte (2016, n=496)

	Percentage excellente leerlingen				
	0%	>0-2.5%	2.5-5%	5-10%	>=10%
<100	52,4	4,8	28,6	9,5	4,7
100-250	35,7	12,1	27,4	21,0	3,8
250-500	8,2	27,6	32,3	24,1	7,8
500-1.000	3,3	14,8	34,4	37,7	9,8
Totaal	18,1	20,2	30,8	24,2	6,7

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

CE-cijfers kernvakken

Onderstaande tabellen geven de gemiddelde cijfers voor de kernvakken weer, namelijk Wiskunde, Nederlands en Engels. In het algemeen kan gesteld worden dat de gemiddelde cijfers voor de kernvakken stabiel zijn.

Tabel 3.3.80 Cijfers kernvak Wiskunde (WI) centraal examen voortgezet onderwijs 2011-2016, per schoolsoort (n 2016=177.138)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	6,4	6,7	6,7	6,8	6,8	7,0
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	6,0	6,3	6,2	6,2	6,5	6,4
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	6,1	6,4	6,4	6,5	7,0	6,5
Havo	6,3	6,4	6,5	6,6	6,6	6,6
Vwo	6,3	6,5	6,9	6,6	7,0	6,9

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.91 Cijfers kernvak Nederlands (NE) centraal examen voortgezet onderwijs 2011-2016, per schoolsoort (n 2016=196.730)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	6,3	6,5	6,6	6,5	6,6	6,6
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	6,0	6,2	6,1	6,2	6,1	6,2
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	5,9	6,3	6,2	6,3	6,3	6,3
Havo	6,0	6,1	6,2	6,3	6,0	6,2
Vwo	6,2	6,3	6,5	6,5	6,0	6,1

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.102 Cijfers kernvak Engels (EN) centraal examen voortgezet onderwijs 2011-2016, per schoolsoort (n 2016=195.766)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	6,6	6,9	6,9	7,0	7,1	7,0
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	6,4	6,4	6,3	6,3	6,4	6,4
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	6,5	6,3	6,3	6,7	6,7	6,6
Havo	6,1	6,2	6,7	6,9	6,8	6,8
Vwo	6,2	6,3	6,9	6,8	7,0	7,0

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Percentage voldoende voor de kernvakken

Onderstaande tabel geeft per onderwijsniveau weer welk percentage van de leerlingen een voldoende (minimaal een 5,5) voor de kernvakken heeft gehaald op het centraal examen. In het vmbo-k halen leerlingen relatief vaak een onvoldoende voor wiskunde. Vmbo-b leerlingen halen vrijwel allemaal een voldoende voor het vak Nederlands. Vwo-leerlingen halen hier relatief het vaakst een onvoldoende voor. Vmbo-k leerlingen halen het vaakst een onvoldoende voor Engels, vwo-leerlingen het minst vaak.

Tabel 3.3.113 Percentage leerlingen met een voldoende voor het CE van de kernvakken Wiskunde, Nederlands en Engels naar onderwijsniveau (2016*)

	Voldoende voor CE wiskunde (n=177.138)	Voldoende voor CE Nederlands (n=196.730)	Voldoende voor CE Engels (n=195.766)
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	87,3	91,9	87,0
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	76,9	81,4	76,6
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	81,0	84,5	84,6
Havo	83,1	83,6	85,3
Vwo	87,5	80,3	90,7
Totaal	83,0	83,8	85,0

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Percentage voldoende voor kernvakken op schoolniveau

Op schoolniveau zien we dat er relatief veel vestigingen zijn waar een relatief laag percentage vmbo-k leerlingen voldoende scoort voor de kernvakken (met name voor wiskunde en Engels). Ook zijn er relatief veel vestigingen waar een laag percentage vmbo-g/t leerlingen voldoende haalt voor het vak wiskunde. Daarnaast zijn er relatief veel vwo-afdelingen waar een laag percentage leerlingen voldoende scoort voor Nederlands.

Tabel 3.3.124 Percentage leerlingen met een voldoende voor het centraal examen Wiskunde 2016* op schoolniveau, per schoolsoort (n afdelingen=2.629)

	Percentage voldoende voor wiskunde					Totaal
	<60%	60-70%	70-80%	80-90%	90-100%	
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	1,0	4,7	11,8	35,2	47,3	100
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	12,5	15,3	26,3	29,5	16,4	100
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	6,1	11,8	27,3	35,5	19,3	100
Havo	1,8	4,8	25,0	49,1	19,3	100
Vwo	0,6	2,8	12,5	44,6	39,5	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.135 Percentage leerlingen met een voldoende voor het centraal examen Nederlands 2016* op schoolniveau, per schoolsoort (n afdelingen=2.640)

	Percentage voldoende voor Nederlands					Totaal
	<60%	60-70%	70-80%	80-90%	90-100%	
Basisberoepsgerichte	0,5	0,2	3,7	27,3	68,3	100

leerweg vmbo						
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	3,6	8,1	25,6	42,7	20,0	100
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	1,1	3,5	19,9	48,4	27,1	100
Havo	1,2	2,6	21,5	56,8	17,9	100
Vwo	3,0	7,7	34,7	41,5	13,1	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.3.146 Percentage leerlingen met een voldoende voor het centraal examen Engels 2016* op schoolniveau, per schoolsoort (n afdelingen=2.639)

	Percentage voldoende voor Engels					Totaal
	<60%	60-70%	70-80%	80-90%	90-100%	
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	0,9	1,9	15,4	41,4	40,4	100
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	3,4	16,0	40,1	34,3	6,2	100
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	1,2	3,9	18,7	52,2	24,0	100
Havo	0,0	1,2	14,7	58,5	25,6	100
Vwo	0,0	0,6	5,6	36,9	56,9	100

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Herkansingen

Onderstaande tabel laat zien dat het aantal herkansingen redelijk stabiel is gebleven in de afgelopen drie jaren. In het vwo is sprake van een lichte afname van het percentage herkansingen. Leerlingen op vmbo-k herkansen relatief vaak vergeleken met de andere schoolverschillen.

Tabel 3.3.27 Percentage herkansingen ten opzichte van het totaal aantal examens, 2014-2016 (n 2016=1.257.619)

	Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	Havo	Vwo	Totaal
2014	4,0	6,3	3,2	3,8	4,9	4,2
2015	3,8	6,4	3,0	3,9	4,7	4,1
2016*	3,8	6,1	3,3	3,7	4,4	4,0

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

In onderstaande tabellen worden vakken waar minder dan 500 leerlingen examen in hebben gedaan op het betreffende niveau niet weergegeven. De beroepsvakken op vmbo-b en vmbo-k worden relatief vaak herkanst. Op vmbo-k en vmbo-g/t worden ook de kernvakken relatief vaak herkanst. Op vmbo-b is economie het vak dat relatief het vaakst is herkanst in 2016.

Tabel 3.3.28 Percentage herkansingen ten opzichte van het totaal aantal examens, uitgesplitst naar vak, vmbo-afdelingen (2016*, n=603.291)

	Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	Gemengde/ theoretische leerweg vmbo
Aardrijkskunde		2,5	2,5
Beroepsvak	9,9	14,3	3,4

Biologie	3,1	4,9	3,0
Duits	2,0	2,7	2,8
Economie	4,7	2,6	3,5
Engels	1,9	4,0	2,6
Frans			2,7
Geschiedenis			2,6
Maatschappijleer	2,1	3,3	1,7
Natuurkunde	2,2	3,6	2,4
Nederlands	1,6	4,4	4,9
Wiskunde	2,1	4,7	4,2

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Op de havo en het vwo worden de wiskunde, Nederlands, Biologie en Duits relatief vaak herkanst.

Tabel 3.3.15 Percentage herkansingen ten opzichte van het totaal aantal examens, uitgesplitst naar vak, havo/vwo (2016*, n=618.688)

	Havo	Vwo
Aardrijkskunde	3,9	3,3
Biologie	5,5	5,7
Duits	5,0	5,6
Economie	3,3	4,1
Engels	3,3	3,6
Frans	2,7	1,4
Geschiedenis	2,6	3,7
Grieks		3,9
Latijn		3,3
M&O	3,4	4,7
Maatschappijwetenschappen	3,7	3,1
Natuurkunde	3,9	4,6
Nederlands	4,5	5,7
Scheikunde	2,6	3,8
Wiskunde	4,2	6,0

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

3.4 Cijfers rekentoets

In onderstaande tabellen is te zien dat het gemiddelde cijfer voor de rekentoets in 2016 voor alle vo-onderwijsniveaus, met uitzondering van vwo, hoger lag dan in 2015. Leerlingen op de havo en op vmbo-b haalden in 2016 de laagste cijfers voor de rekentoets. Op de vmbo-niveaus is het aantal leerlingen dat een voldoende haalt voor de rekentoets in 2016 gestegen ten opzichte van 2015. Op het vwo, waar leerlingen een voldoende moeten hebben voor de rekentoets om een diploma te krijgen, haalt bijna 95 procent van de leerlingen een voldoende. Ook zien we dat de verschillen tussen scholen hier in 2016 kleiner zijn dan in 2015.

Tabel 3.4.1 Gemiddelde cijfer rekentoets per schoolsoort, 2015 (n=191.980) en 2016 (n=197.433)

	2015		2016*	
	Gem.	SD	Gem.	SD
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	5,61	1,55	5,92	1,33
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	5,93	1,55	6,06	1,36
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	6,29	1,53	7,00	1,37
Havo	5,75	1,22	5,84	1,06
Vwo	7,35	1,41	7,35	1,28

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 3.4.2 Percentage leerlingen met een voldoende voor de rekentoets naar schoolsoort, 2015 (n=191.980) en 2016 (n=197.433)

	2015	2016*
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	51,8	66,7
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	58,9	65,5
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	69,4	88,2
Havo	53,8	59,7
Vwo	91,5	94,7
Totaal	66,0	76,0

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Schoolverschillen in opbrengsten rekentoets

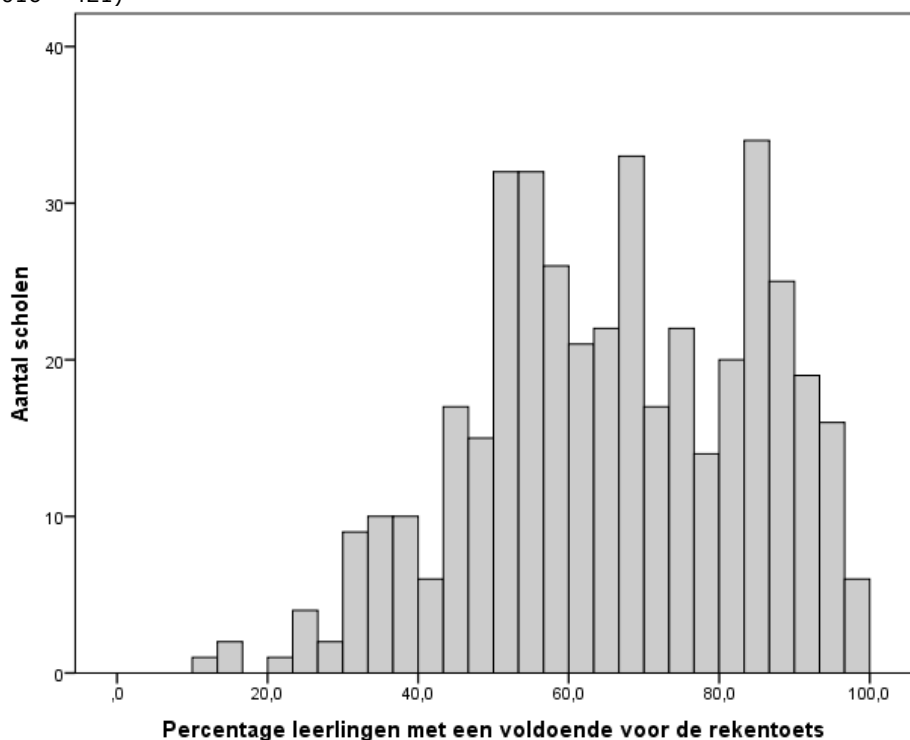
Er zijn grote verschillen tussen afdelingen wat betreft het percentage leerlingen met een voldoende voor de rekentoets. Met name op vestigingen waar leerlingen examen doen op vmbo-b-, vmbo-k- en havoniveau is dit het geval. Figuur 3.4.1 tot en met figuur 3.4.3 geven grafisch weer hoe groot de spreiding tussen de verschillende vmbo-b, vmbo-k en havo-afdelingen is.

Tabel 3.4.3 Gemiddelde en standaarddeviatie van het percentage leerlingen met een voldoende voor de rekentoets op schoolniveau, 2015 (n=2.628) en 2016 (n=2.640)

	Percentage leerlingen met een voldoende voor de rekentoets			
	2015		2016	
	Gem.	SD	Gem.	SD
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	51,2	15,2	66,1	18,6
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	58,4	14,7	65,2	14,2
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	69,6	13,4	88,3	9,2
Havo	53,2	13,3	59,0	13,5
Vwo	91,4	7,0	94,5	5,8
Totaal	65,5	19,2	76,2	18,8

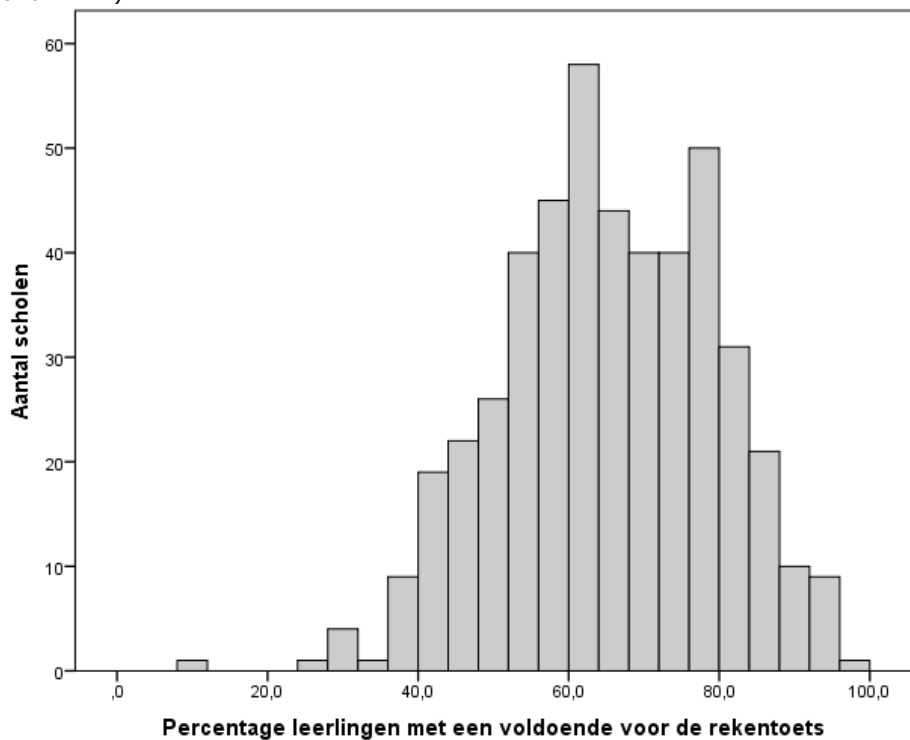
*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 3.4.1 Percentage leerlingen met een voldoende voor de rekentoets op vmbo-b-afdelingen (n 2016*=421)

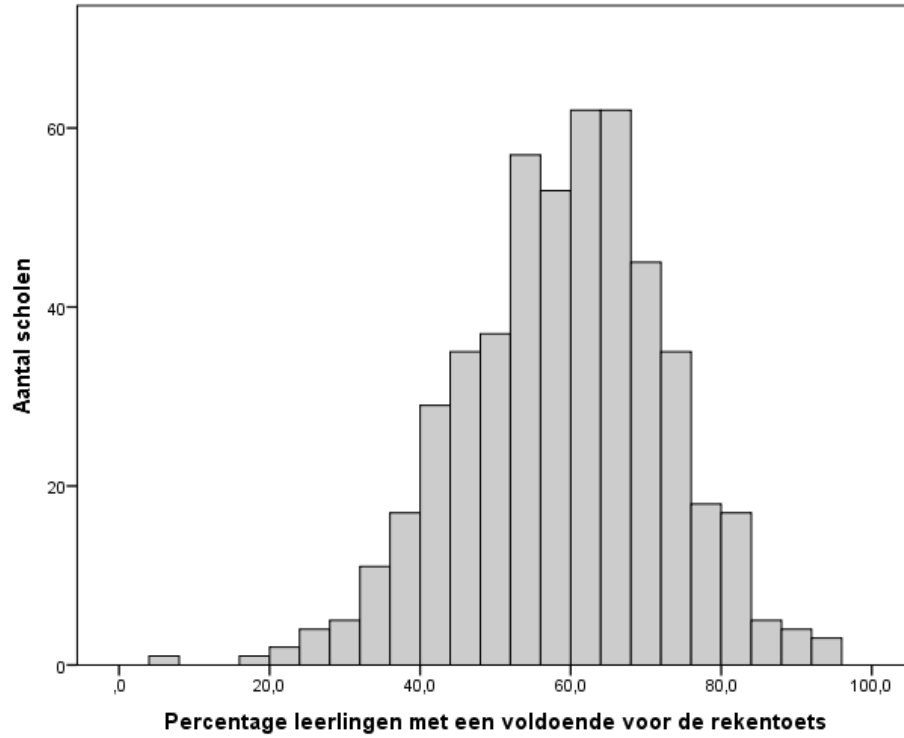
*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 3.4.2 Percentage leerlingen met een voldoende voor de rekentoets op vmbo-k-afdelingen (n 2016*=474)

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 3.4.3 Percentage leerlingen met een voldoende voor de rekentoets op havo-afdelingen (n 2016*=503)

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

4 Plaatsing en doorstroom

4.1 Databestanden en analysemethoden

Voor de analyses zijn de volgende bestanden gebruikt:

1. Doorstroombestand op basis van het inschrijvingenbestand
2. Databestanden met examencijfers

4.2 Enkel- en meervoudige plaatsing

Het aantal leerlingen met een enkelvoudige inschrijving is in 2016/2017 iets hoger dan in 2015/2016. Wel is deze stijging aanzienlijk minder groot dan in de voorgaande jaren.

Tabel 4.2.1 Breedte inschrijvingen van leerlingen in het eerste jaar vo schooljaar 2005/2006- 2016/2017

	Enkelvoudige inschrijving	Dubbele inschrijving	Drievoudige inschrijving	Viervoudige inschrijving	Vijfvoudige inschrijving	
2005/2006	30,2	40,3	22,7	1,0	5,7	N=196.025
2006/2007	30,7	40,9	22,1	0,9	5,4	N=194.326
2007/2008	32,8	40,5	20,9	0,8	5,0	N=194.998
2008/2009	33,9	40,3	20,1	0,9	4,9	N=192.452
2009/2010	35,0	39,3	19,9	0,9	5,0	N=196.481
2010/2011	36,5	39,3	18,8	0,9	4,5	N=199.575
2011/2012	38,4	38,2	18,4	0,9	4,1	N=205.472
2012/2013	40,6	37,3	17,2	0,8	4,1	N=208.445
2013/2014	42,9	35,8	16,8	0,6	3,8	N=209.845
2014/2015	44,9	34,6	16,6	0,5	3,4	N=209.300
2015/2016	46,1	33,9	15,6	0,5	3,4	N=210.774
2016/2017*	46,4	33,3	15,7	0,7	3,9	N=208.069

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Op schoolniveau is het aantal scholen dat alleen maar enkelvoudige inschrijvingen heeft geregistreerd in schooljaar 2016/2017 licht afgenomen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit onderbreekt de stijgende lijn die vanaf 2006/2007 zichtbaar is (met uitzondering van 2009/2010).

Tabel 4.2.2 Breedte inschrijvingen in het eerste jaar vo op schoolniveau, schooljaar 2005/2006- 2016/2017

	Alleen meervoudige inschrijvingen	Enkel- en meervoudige inschrijvingen	Alleen enkelvoudige inschrijvingen	
2005/2006	38,1	41,7	20,2	N=1.175
2006/2007	35,9	45,2	19,0	N=1.171
2007/2008	34,5	40,0	25,4	N=1.262
2008/2009	32,1	40,7	27,2	N=1.259
2009/2010	31,2	41,7	27,1	N=1.258
2010/2011	30,0	41,9	28,1	N=1.279
2011/2012	28,3	42,5	29,2	N=1.297
2012/2013	27,2	42,3	30,5	N=1.307
2013/2014	26,6	40,9	32,6	N=1.336

2014/2015	26,5	40,0	33,5	N=1.339
2015/2016	25,8	39,3	34,9	N=1.344
2016/2017*	26,0	39,7	34,3	N=1.375

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 4.2.3 Breedte inschrijvingen in het eerste jaar vo op schoolniveau, uitgesplitst naar regio (2016*, n=1.374)

	Alleen meervoudige inschrijvingen	Enkel- en meervoudige inschrijvingen	Alleen enkelvoudige inschrijvingen
Noord	29,3	35,9	34,8
Oost	18,5	45,7	35,8
Midden	28,8	38,1	33,1
Zuid	24,1	40,2	35,7
Landelijk	26,0	39,7	34,3

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

APCG-leerlingen in homogene brugklassen

Leerlingen uit een armoedeprobleemcumulatiegebied (APC-gebied) worden iets minder vaak in homogene brugklassen geplaatst dan leerlingen die niet uit een APC-gebied komen.

Tabel 4.2.4 Percentage leerlingen dat in enkel- en meervoudige brugklassen geplaatst wordt, uitgesplitst naar afkomst APC-gebied (2016*, n=208.069)

	Leerling uit armoedeprobleemcumulatiegebied		
	Ja	Nee	Totaal
Enkelvoudige plaatsing	43,4	47,0	46,5
Meervoudige plaatsing	56,6	53,0	53,5

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Dit minieme verschil ontstaat doordat APCG-leerlingen vaker geplaatst worden in niet-homogene vmbo-klassen. Voor vmbo-g/t/havo en havo/vwo geldt dat APCG-leerlingen hier minder vaak in geplaatst worden dan niet-APCG-leerlingen.

Tabel 4.2.5 Percentage leerlingen dat op brugklasniveau geplaatst wordt, uitgesplitst naar afkomst APC-gebied (2016, n=208.069)

	Leerling uit armoedeprobleemcumulatiegebied		
	Ja	Nee	Totaal
Praktijkonderwijs	5,3	2,4	2,8
Vmbo-b	8,0	5,6	6,0
Vmbo-b/k	7,5	5,9	6,1
Vmbo-k	5,9	6,0	6,0
Vmbo breed	13,1	8,9	9,5
Vmbo-g/t	11,0	12,5	12,3
Brede brugklas	13,0	10,3	10,7
Vmbo-g/t/havo	7,0	8,9	8,6

Havo	3,5	5,5	5,2
Havo/vwo	16,1	19,0	18,6
Vwo	9,7	14,9	14,2

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

4.3 Op- en afstroom in de onderbouw

Onderstaande tabellen geven de op- en afstroom weer van leerlingen die in het betreffende jaar voor de eerste keer ingeschreven stonden voor leerjaar 3 in het vo. Leerlingen die in leerjaar 3 ingeschreven staan voor pro of voor een dubbele schoolsoort en leerlingen zonder een geldig vo-advies of met een meervoudig advies (meer dan drie schoolsoorten) zijn niet meegenomen. Voor de oudere cohorten geldt dat niet voor alle leerlingen een vo-advies bekend is.

Er is een lichte afname van het percentage leerlingen dat afstroomt, en een lichte toename van het percentage leerlingen dat op het niveau van advies terecht komt of opstroomt. Hierbij moet wel in gedachten gehouden worden dat het aantal leerlingen met een enkelvoudig advies is in de afgelopen jaren is toegenomen.

Tabel 4.3.1 Percentage op-/afstroom in leerjaar 3 ten opzichte van basisschooladvies, positie leerjaar 3 2012-2015

	Afgestroomd t.o.v. advies	Laagste schoolsoort binnen dubbel advies	Plaats in leerjaar 3 gelijk aan advies	Hoogste schoolsoort binnen dubbel advies behaald	Opgestroomd t.o.v. advies
2012/2013	15,8	15,8	45,0	13,9	9,5
2013/2014	15,9	14,2	48,1	12,4	9,4
2014/2015	15,7	13,2	50,3	11,3	9,5
2015/2016	14,7	11,3	53,4	10,4	10,2

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Onderstaande tabel laat het percentage af- en opgestroomde leerlingen zien tussen 2012-2015, uitgesplitst naar het vertraagd/onvertraagd doorlopen van de onderbouw. De meest rechterkolom laat zien welk percentage van de leerlingen die voor het eerst ingeschreven staan voor leerjaar 3 vertraging heeft opgelopen in de onderbouw. Van de leerlingen die vertraging oplopen in de onderbouw, stroomt een aanzienlijk deel af ten opzichte van het advies.

Tabel 4.3.2 Percentage op-/afstroom in leerjaar 3 ten opzichte van basisschooladvies, positie leerjaar 3 2012-2015, uitgesplitst naar zittenblijven in de onderbouw

		Afgestroomd t.o.v. advies	Laagste onderwijssoort binnen dubbel advies	Plaats in leerjaar 3 gelijk aan advies	Hoogste onderwijssoort binnen dubbel advies	Opgestroomd t.o.v. advies	Totaal	
2012	Niet vertraagd	15,4	15,7	45,3	14,1	9,5	123.443	96,8
	Vertraagd	30,2	17,9	37,5	7,5	6,9	4.115	3,2
	Totaal	15,8	15,8	45,0	13,9	9,5	127.558	100
2013	Niet vertraagd	15,3	14,0	48,5	12,6	9,6	155.401	96,1
	Vertraagd	29,3	18,9	39,1	6,8	5,9	6.334	3,9
	Totaal	15,9	14,2	48,1	12,4	9,4	161.735	100
2014	Niet vertraagd	15,0	13,0	50,7	11,6	9,7	163.335	95,4
	Vertraagd	30,2	16,6	41,4	6,0	5,8	7.961	4,6

	Totaal	15,7	13,2	50,3	11,3	9,5	171.296	100
2015	Niet vertraagd	14,0	11,1	53,9	10,6	10,4	171.682	95,4
	Vertraagd	29,2	14,9	44,0	6,1	5,8	8.315	4,6
	Totaal	14,7	11,3	53,4	10,4	10,2	179.997	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Onderstaande tabel laat het percentage af- en opgestroomde leerlingen zien, uitgesplitst naar het vo-advies van de basisschool. Leerlingen met een enkelvoudig havo advies stromen relatief vaak af. Ook lukt het leerlingen met een vmbo-g/t/havo advies relatief weinig om het hoogste advies binnen hun dubbele advies te behalen (havo).

Tabel 4.3.3 Positie in leerjaar 3 ten opzichte van vo-advies, uitgesplitst naar vo-advies, positie leerjaar 3 in 2015 (n=179.997)

	Afgestroomd t.o.v. advies	Laagste schoolsoort binnen dubbel advies	Plaats in leerjaar 3 gelijk aan advies	Hoogste schoolsoort binnen dubbel advies	Opgestroomd t.o.v. advies
Vmbo-b			72,8		27,2
Vmbo-b/k		39,0		48,7	12,3
Vmbo-k	19,1		61,4		19,5
Vmbo-k/(g)/t	8,7	40,8		48,3	2,2
Vmbo-g/t	18,3		70,8		10,9
Vmbo-(g)/t/havo	6,6	54,9		35,8	2,7
Havo	25,2		58,1		16,7
Havo/vwo	10,4	44,6		45,0	
Vwo	13,8		86,2		
Totaal	14,7	11,3	53,4	10,4	10,2

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

In onderstaande tabel worden leerlingen met verschillende vo-adviezen uitgesplitst naar het vertraagd/onvertraagd doorlopen van de onderbouw. Met name leerlingen met hogere vo-adviezen stromen vaak vertraagd af. Vertraagd opstromen gebeurt met name bij leerlingen met een vmbo-k advies of lager.

Tabel 4.3.4 Positie in leerjaar 3 ten opzichte van vo-advies, uitgesplitst naar vo-advies en vertraagd/onvertraagd doorlopen van de onderbouw, positie leerjaar 3 in 2015 (n=179.997)

		Afgestroomd t.o.v. advies	Laagste schoolsoort binnen dubbel advies	Plaats in leerjaar 3 gelijk aan advies	Hoogste schoolsoort binnen dubbel advies	Opgestroomd t.o.v. advies
Vmbo-b	Niet vertraagd			72,6		27,4
	Vertraagd			77,5		22,5
Vmbo-b/k	Niet vertraagd		38,9		49,1	12,0
	Vertraagd		43,3		35,5	21,2
Vmbo-k	Niet vertraagd	18,7		61,8		19,5
	Vertraagd	33,5		46,1		20,4
Vmbo-k/(g)/t	Niet vertraagd	8,4	41,1		48,2	2,3
	Vertraagd	16,4	32,3		50,0	1,3
Vmbo-g/t	Niet vertraagd	17,9		70,9		11,2

	Vertraagd	27,4		66,9		5,7
Vmbo-(g)/t/havo	Niet vertraagd	6,1	54,7		36,4	2,8
	Vertraagd	15,9	57,7		25,1	1,3
Havo	Niet vertraagd	24,2		58,4		17,4
	Vertraagd	42,9		52,7		4,4
Havo/vwo	Niet vertraagd	9,6	43,5		46,9	
	Vertraagd	23,5	61,9		14,6	
Vwo	Niet vertraagd	12,6		87,4		
	Vertraagd	43,4		56,6		
Totaal	Niet vertraagd	14,0	11,1	53,9	10,6	10,4
	Vertraagd	29,2	14,9	44,0	6,1	5,8

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Onderstaande tabel geeft weer in hoeverre er verschillen bestaan tussen leerlingen die de CET-toets gemaakt hebben en leerlingen die een andere eindtoets gemaakt hebben. Leerlingen die een andere eindtoets die de voormalige Cito-toets gemaakt hebben, stromen iets vaker op ten opzichte van hun advies.

Tabel 4.3.5 Positie in leerjaar 3 ten opzichte van basisschooladvies, uitgesplitst naar eindtoets basisschool, positie leerjaar 3 in 2015 (n=179.997)

	Afgestroomd t.o.v. advies	Laagste schoolsoort binnen dubbel advies	Plaats in leerjaar 3 gelijk aan advies	Hoogste schoolsoort binnen dubbel advies	Opgestroomd t.o.v. advies
Onbekend/n.v.t.	13,9	9,5	57,0	8,2	11,4
Voormalige Cito-toets	14,6	11,7	53,2	10,7	9,8
Andere eindtoets	15,1	9,8	53,8	9,0	12,3
Totaal	14,7	11,3	53,4	10,4	10,2

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Onderstaande tabel geeft weer hoe de verhouding is van het percentage leerlingen dat ingeschreven staat voor vmbo en havo/vwo.

Tabel 4.3.6 Percentage leerlingen dat ingeschreven staat voor leerjaar 3 van vmbo en havo/vwo

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vmbo	53,7	53,5	53,4	53,4	53,8	54,1	54,2
Havo/vwo	46,3	46,5	46,6	46,6	46,2	45,9	45,8

Bron: OCW, 2016 (Examenmonitor vo 2016)

4.4 Gediplomeerde opstroom

Gediplomeerde opstroom is als volgt gedefinieerd: een leerling schrijft zich in het jaar aansluitend op het behalen van een diploma in voor een vo-opleiding op een hoger onderwijsniveau. Leerlingen die in 2015 hun diploma behaalden, kiezen er vaker voor om op te stromen naar een hoger onderwijsniveau binnen het vo dan leerlingen die een jaar eerder hun diploma behaalden. Dit verschil is vooral groot bij leerlingen die hun havodiploma behaald hebben.

Tabel 4.4.1 Percentage gediplomeerde opstroom per schoolsoort, 2011-2016 (n 2016=149.877)

	Jaar diplomering

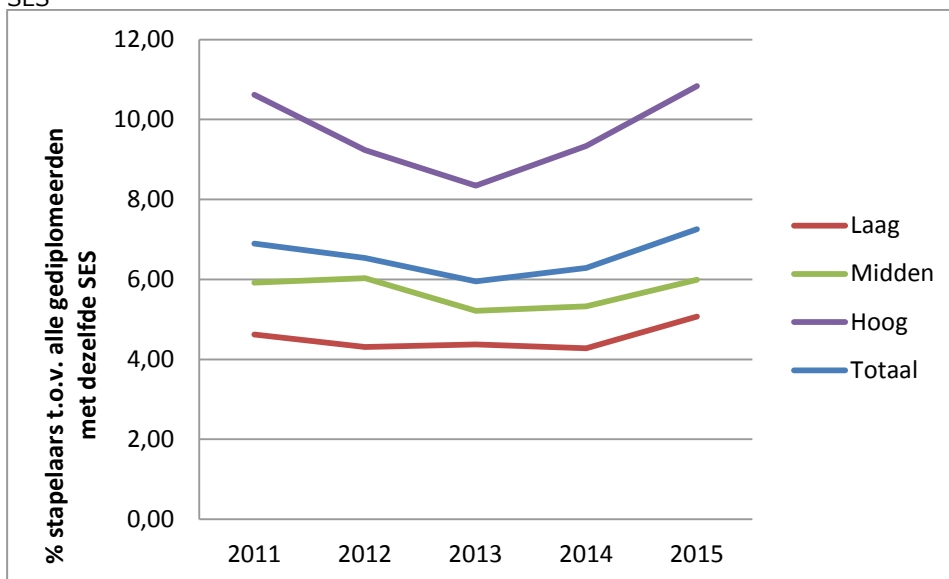
	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	1,7	1,9	2,3	2,4	2,6	3,3
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Gemengde/ theoretische leerweg vmbo	15,7	14,7	12,9	13,5	14,6	14,9
Havo	3,7	3,8	3,2	3,5	5,1	5,2
Totaal	6,9	6,6	6,0	6,4	7,4	7,6

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gediplomeerde opstroom naar sociaaleconomische status

Sociaaleconomische status (SES) is gedefinieerd aan de hand van het opleidingsniveau van de ouders van een leerling. Een leerling heeft een lage SES wanneer het opleidingsniveau van de ouders maximaal mbo-1 is; een midden SES wanneer het opleidingsniveau van de ouders mbo-2 tot en met mbo-4 is en een hoge SES wanneer de ouders een ho-bachelor of -master hebben. Omdat de tabellen waarin gediplomeerde opstroom uitgesplitst naar SES gebaseerd zijn op gegevens van het CBS/OCW, kunnen de totaalpercentages iets afwijken van eerder vermelde percentages. Leerlingen met een hoge SES kiezen vaker voor gediplomeerde opstroom. In de periode 2011-2013 daalde het percentage leerlingen met een hoge SES dat gediplomeerd opstroomde, maar vanaf 2013 is een stijging zichtbaar. Bij leerlingen met een lage of midden SES zijn de verschillen door de tijd heen minder groot.

Figuur 4.3.1 Percentage gediplomeerde opstroom ten opzichte van gehele leerlingpopulatie, uitgesplitst naar SES

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 4.4.2 Aantal en percentage gediplomeerde opstroom ten opzichte van het totaal aantal gediplomeerden, uitgesplitst naar SES (2011-2015)

	Jaar diplomering									
	2011		2012		2013		2014		2015	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Lage SES	1.370	4,6	1.220	4,3	1.200	4,4	1.200	4,3	1.420	5,1

Midden SES	4.060	5,9	4.140	6,0	3.690	5,2	3.940	5,3	4.550	6,0
Hoge SES	3.820	10,6	3.410	9,2	3.230	8,3	3.770	9,3	4.640	10,8
Totaal	9.250	6,9	8.770	6,5	8.120	6,0	8.910	6,3	10.610	7,3

Bron: CBS/OCW, 2016

Tabel 4.4.3 Percentage gediplomeerde opstroom vanuit vmbo-g/t ten opzichte van het totaal aantal gediplomeerden vmbo-g/t, uitgesplitst naar SES (2011-2015, n 2015=53.750)

	Jaar diplomering				
	2011	2012	2013	2014	2015
Lage SES	12,6	11,4	11,4	10,8	12,5
Midden SES	13,3	12,9	11,1	11,3	12,2
Hoge SES	22,8	20,6	17,2	18,3	19,5
Totaal	15,7	14,6	12,9	13,3	14,4

Bron: CBS/OCW, 2016

Tabel 4.4.4 Percentage gediplomeerde opstroom vanuit havo ten opzichte van het totaal aantal gediplomeerden havo, uitgesplitst naar SES (2011-2015, n 2015=45.780)

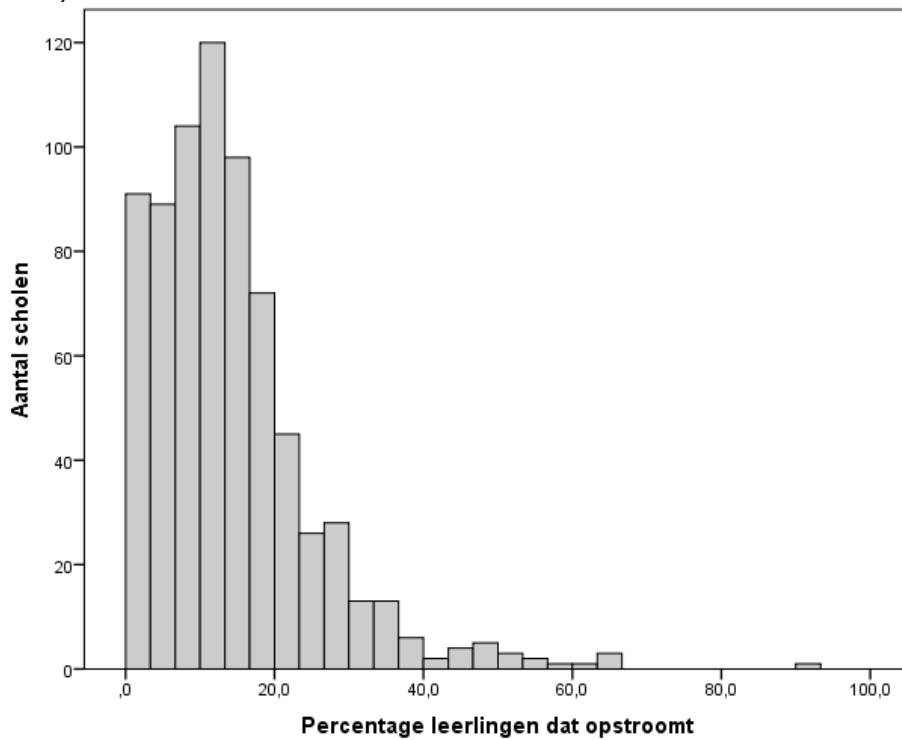
	Jaar diplomering				
	2011	2012	2013	2014	2015
Lage SES	2,3	3,2	2,1	2,6	4,1
Midden SES	2,8	3,1	2,5	2,4	3,6
Hoge SES	5,2	4,7	4,2	4,8	6,9
Totaal	3,7	3,8	3,2	3,5	5,1

Bron: CBS/OCW, 2016

Schoolverschillen in gediplomeerde opstroom

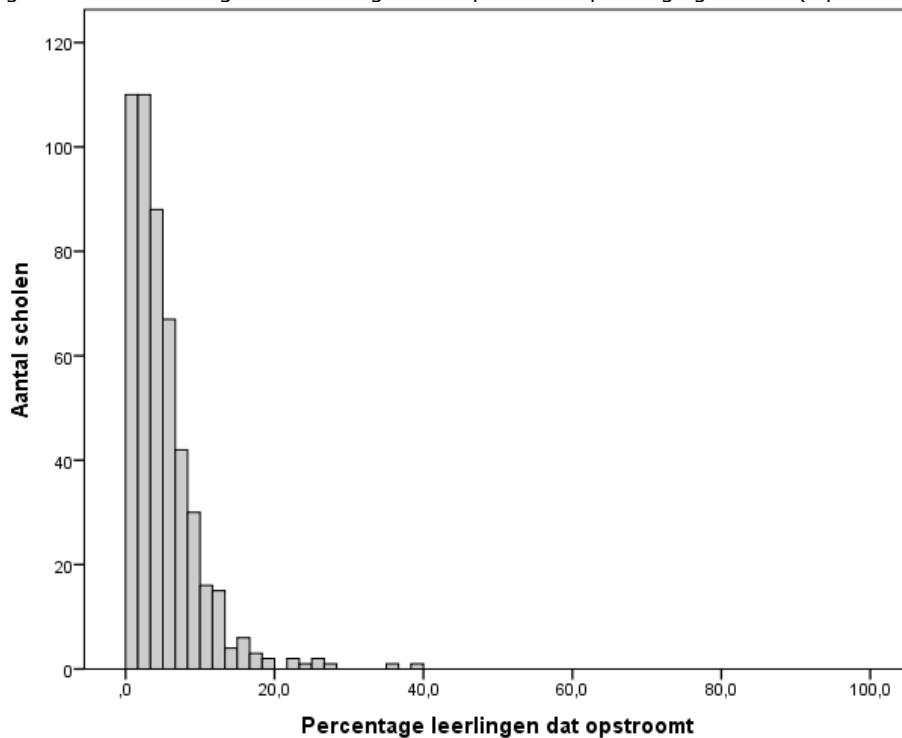
Tussen de verschillende vestigingen zijn er grote verschillen in het percentage leerlingen dat gediplomeerd opstroomt. Omdat het percentage leerlingen dat vanuit vmbo-b en vmbo-k opstroomt zeer beperkt is, worden hier alleen gegevens weergegeven over leerlingen die na het behalen van een vmbo-g/t- of havodiploma opstromen. Onderstaande figuren laten het percentage leerlingen dat opstroomt vanuit vmbo-g/t en havo zien (geslaagd in 2015). Met name wat betreft het percentage vmbo-g/t leerlingen dat opstroomt zien we grote verschillen tussen vestigingen.

Figuur 4.3.2 Percentage vmbo-g/t leerlingen dat opstroomt op vestigingsniveau (diplomeringsjaar 2015, n=727)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 4.3.3 Percentage havoleerlingen dat opstroomt op vestigingsniveau (diplomeringsjaar 2015, n=501)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Onderstaande tabellen laten het percentage leerlingen dat examen heeft gedaan en hierna opstroomt op vestigingsniveau zien. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de breedte van het onderwijsaanbod op de vestiging. Uit onderstaande tabel blijkt dat met name op vestigingen die

alle vmbo-niveaus aanbieden, een relatief laag percentage van de leerlingen er voor kiest om op te stromen naar havo.

Tabel 4.4.5 Percentage gediplomeerde opstroom vanuit vmbo-g/t op schoolniveau, uitgesplitst naar aangeboden schoolsoorten op de vestiging, diplomeringsjaar 2011-2015 (n 2015=725)

	Diplomeringsjaar				
	2011	2012	2013	2014	2015
Vmbo-b/k/(g)t	10,4	9,6	7,8	7,6	8,4
Vmbo-g/t	15,4	13,9	12,7	12,7	14,8
Vmbo-b/k/(g)t/havo/vwo	15,4	12,9	12,3	11,7	13,7
Vmbo-g/t/havo/vwo	18,4	18,4	16,2	17,5	18,5

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 4.4.6 Percentage gediplomeerde opstroom vanuit havo op schoolniveau, diplomeringsjaar 2011-2015 (n 2015=500)

	Diplomeringsjaar				
	2011	2012	2013	2014	2015
Vmbo-b/k/(g)t/havo/vwo	3,3	3,6	2,5	3,3	4,0
Vmbo-g/t/havo/vwo	3,4	3,5	3,1	3,2	4,3
Havo/vwo	4,5	4,7	3,9	4,3	6,5

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gediplomeerde opstroom vanuit vmbo-g/t

Een aanzienlijk deel van de leerlingen dat een vmbo-g/t diploma behaalt, stroomt hierna door naar de havo. Sommige leerlinggroepen kiezen hier vaker voor dan andere. Door middel van een logistische regressieanalyse is voorspeld of een leerling na het behalen van zijn vmbo-g/t-diploma opstroomt naar de havo. In deze analyse zijn alle leerlingen meegenomen die in 2013, 2014 en 2015 hun vmbo-g/t diploma behaald hebben. In onderstaande tabel zien we dat met name het halen van hogere SE-cijfers de kans vergroot dat een leerling er voor kiest om op te stromen naar de havo; dit geldt ook, maar in mindere mate, voor hogere CE-cijfers. Leerlingen met een westerse migratieachtergrond en met name ook die met een niet-westerse migratieachtergrond kiezen vaker voor een vervolg op havoniveau dan leerlingen zonder migratieachtergrond. Daarnaast stromen oudere leerlingen minder vaak op. Ook kiezen jongens hier ook iets vaker voor dan meisjes, maar dit effect is erg klein. Ook het positieve effect van het hebben van minimaal een havoadvies (vanuit de basisschool) is erg klein. Vergeleken met leerlingen die op vestigingen zitten waar alleen maar vmbo-g/t wordt aangeboden, stromen leerlingen op vestigingen met vmbo-g/t, havo en vwo vaker op. Wanneer een leerling op een vestiging met alle niveaus zit, is de kans op opstroom naar de havo juist kleiner. Dit geldt in nog sterkere mate voor leerlingen die op vestigingen zitten waarop alle vmbo-niveaus worden aangeboden.

Tabel 4.4.7 Logistisch regressiemodel: Gediplomeerde opstroom vanuit vmbo-g/t (gediplomeerden 2013, 2014, 2015, n=148.473)

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Voorspeller	Westerse migratieachtergrond	,492	,035	201,151	1	,000	1,636
	Niet-Westerse migratieachtergrond	,846	,026	1079,280	1	,000	2,331
	Jongens	,197	,018	123,129	1	,000	1,218
	Leerling uit apcg	,002	,029	,007	1	,932	1,002
	SE alle vakken	1,638	,024	4553,399	1	,000	5,147

	CE alle vakken	,915	,020	2074,803	1	,000	2,497
	Minimaal havo-advies	,049	,022	4,706	1	,030	1,050
	Leeftijd	-,466	,017	795,883	1	,000	,627
	Aanbod: Vmbo breed*	-,518	,028	344,627	1	,000	,596
	Aanbod: Alle niveaus*	-,126	,028	20,586	1	,000	,881
	Aanbod: Vmbo-g/t-havo-vwo*	,335	,022	226,881	1	,000	1,398
	Constant	-12,118	,284	1821,275	1	,000	,000

*Referentieniveau voor aanbod is vestiging met alleen vmbo-g/t.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Prestaties opgestroomde en reguliere havo-leerlingen

Voor de volgende analyses naar vmbo-g/t leerlingen die na het behalen van hun diploma opstromen naar de havo, zijn alle leerlingen meegenomen die in 2011, 2012 en 2013 in geschreven stonden voor de havo. Voor al deze leerlingen is bepaald of zij in het voorgaande jaar hun vmbo-g/t diploma hebben behaald.

Bij leerlingen die opstromen met een vmbo-g/t diploma verloopt de overgang in 4 havo vaak minder succesvol dan bij leerlingen die gestart zijn op de havo. Een groot gedeelte van de opstroomers valt uit (21,1 procent), terwijl maar een laag percentage blijft zitten. Bij de leerlingen die gestart zijn op de havo blijft in dit jaar juist een hoog percentage zitten (en is de uitval laag).

Tabel 4.4.8 Aantal en percentage leerlingen met een succesvolle overgang in 4 havo, uitgesplitst naar wel/geen opstroom vanuit vmbo-g/t

	Niet opgestroomd vanuit vmbo-g/t		Opgestroomd vanuit vmbo-g/t		Totaal	
	n	%	n	%	n	%
Regulier	104.216	76,3	15.949	71,0	120.165	75,6
Zittenblijven	23.427	17,2	1.767	7,9	25.194	15,8
Uitval	8.945	6,5	4.732	21,1	13.677	8,6
Totaal	136.588	100	22.448	100	159.036	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Deze hoge uitval is terug te zien in het percentage leerlingen dat binnen drie jaar na het opstromen een havodiploma behaalt: dit is een stuk lager dan het percentage niet-opgestroomde leerlingen dat een havodiploma haalt. Twee derde van de vmbo-g/t leerlingen die besluiten op te stromen naar de havo, behaalt uiteindelijk zijn diploma.

Tabel 4.4.9 Aantal en percentage leerlingen dat een havo-diploma (met maximaal een jaar vertraging) behaalt, uitgesplitst naar wel/geen opstroom vanuit vmbo-g/t

	Niet opgestroomd vanuit vmbo-g/t		Opgestroomd vanuit vmbo-g/t		Totaal	
	n	%	n	%	n	%
Geen havo-diploma behaald	24.703	18,1	7.304	32,5	32.007	20,1
Havo-diploma of hoger behaald	111.890	81,9	151.44	67,5	127.034	79,9
Totaal	136.593	100	22.448	100	159.041	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het verschil in het gemiddelde CE-cijfer dat leerlingen halen voor hun havo-examen, is beperkt.

Tabel 4.4.10 Gemiddeld CE-cijfer en standaarddeviatie havo-examen, uitgesplitst naar wel/geen opstroom vanuit vmbo-g/t (examenjaren 2012-2015)

	n	Gem.	SD
Niet opgestroomd vanuit vmbo-g/t	136.593	6,40	0,64
Opgestroomd vanuit vmbo-g/t	22.448	6,36	0,65
Totaal	159.041	6,39	0,64

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Prestaties opgestroomde havo-leerlingen naar leerlingkenmerken

Een aantal leerlingkenmerken voorspellen het succes van leerlingen die opstromen vanaf vmbo-g/t. Hieronder is allereerst het succes bij de overgang in het eerste jaar voorspeld (van 4 havo naar 5 havo) en vervolgens de kans op het behalen van een havodiploma (met maximaal een jaar vertraging). Voor het eerste logistische regressiemodel is Nagelkerke R square .20; voor het tweede .19.

Allereerst is het SE-cijfer op vmbo-g/t een betere voorspeller dan het CE-cijfer voor zowel het succesvol overgaan naar 5 havo als het behalen van een diploma dan het CE-cijfer op vmbo-g/t. Voor zowel het SE-cijfer als het CE-cijfer geldt echter dat deze een aanzienlijk deel van verschillen tussen de leerlingen voorspellen. Daarnaast hebben met name jongens een lagere kans om succesvol over te gaan naar 5 havo, en een iets kleinere kans om uiteindelijk een havodiploma te behalen dan meisjes. Leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond hebben opvallend genoeg een hogere kans om over te gaan naar 5 havo, maar een minder grote kans om uiteindelijk een havodiploma te halen. De kans op succes van leerlingen met een westerse migratieachtergrond wijkt niet af van de kans van die leerlingen zonder migratieachtergrond hebben.

Tabel 4.4.11 Logistisch regressiemodel: kans op het een succesvolle overgang van 4 havo naar 5 havo (alleen voormalig vmbo-g/t leerlingen, n=22.332)

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Westerse migratieachtergrond	-,024	,063	,145	1	,703	,976
Niet-westerse migratieachtergrond	,165	,046	12,640	1	,000	1,179
Jongens	-,258	,033	61,566	1	,000	,773
Woonachtig in APC-gebied	-,061	,051	1,409	1	,235	,941
Gemiddeld CE-cijfer vmbo-g/t	,571	,034	283,468	1	,000	1,771
Gemiddeld SE-cijfer vmbo-g/t	1,648	,046	1267,842	1	,000	5,194
Constant	-14,191	,301	2216,814	1	,000	,000

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 4.4.12 Logistisch regressiemodel: kans op het behalen van een diploma binnen 2 jaar (alleen voormalig vmbo-g/t leerlingen, n=22.332)

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Westerse migratieachtergrond	-,084	,060	1,925	1	,165	,920
Niet-westerse migratieachtergrond	-,148	,044	11,638	1	,001	,862
Jongens	-,102	,032	10,342	1	,001	,903

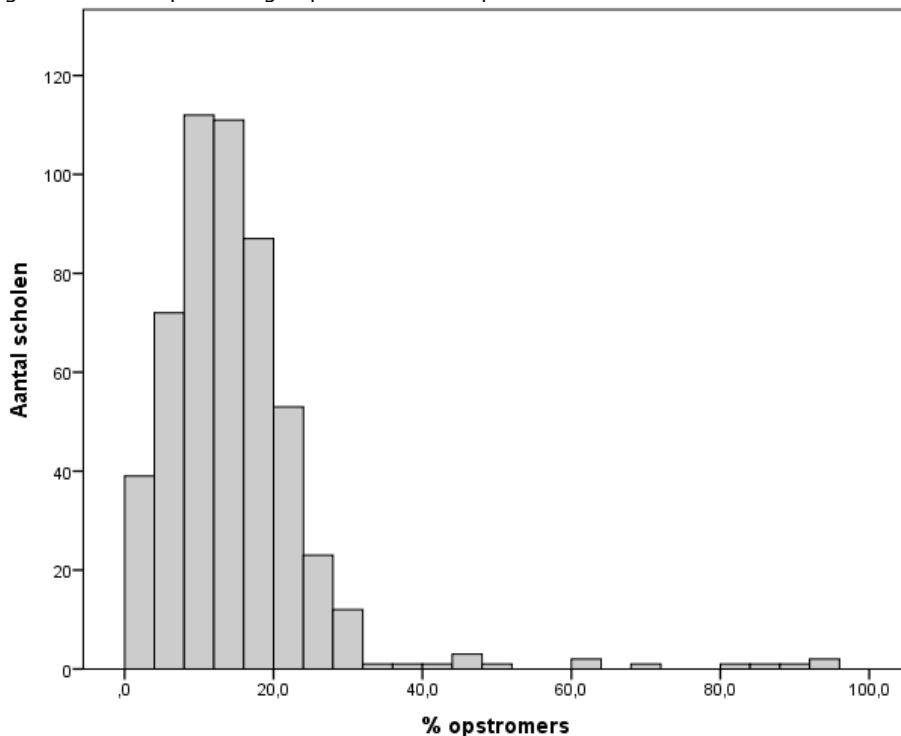
Woonachtig in APC-gebied	-,154	,049	10,000	1	,002	,858
Gemiddeld CE-cijfer op GT	,854	,033	654,146	1	,000	2,348
Gemiddeld SE-cijfer op GT	1,170	,043	732,378	1	,000	3,221
Constant	-13,000	,285	2086,128	1	,000	,000

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Schoolverschillen in opstroom vanuit vmbo-g/t

In onderstaande figuur is te zien dat er een behoorlijke spreiding is in het percentage opstomers met een vmbo-g/t diploma op afdelingen die havo aanbieden. Er zijn een aantal afdelingen waar een zeer hoog percentage van de havisten een vmbo-g/t-achtergrond heeft, maar op de meeste scholen ligt het percentage opstomers tussen de 0 en 25 procent.

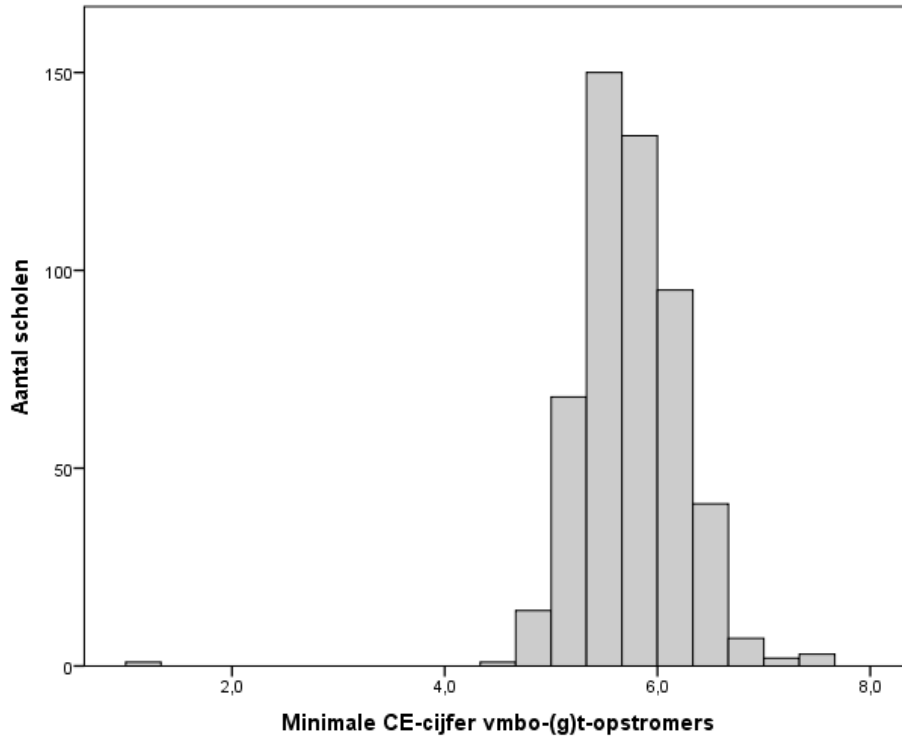
Figuur 4.3.4 Het percentage opstomers ten opzichte van het totaal aantal havisten op een afdeling (n=524)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het is niet mogelijk om op basis van de beschikbare data te concluderen welke ingangseisen scholen hanteren. Wel kan per school bepaald worden wat het minimale gemiddelde examencijfer is van de opgestroomde leerlingen. Hieraan zien we dat er veel scholen zijn die ook leerlingen toelaten die lager dan een 6.8 (de ingangseis zoals afgesproken binnen de VO-raad) gescoord hebben (dit geldt zowel wanneer we kijken naar het gemiddelde CE/SE-cijfer als wanneer we alleen naar het CE-cijfer kijken). Op slechts 2,3 procent van de scholen ligt het minimale vmbo-g/t examencijfer hoger dan 6.8; wanneer we kijken naar het CE-cijfer, gaat het om nog maar 1,4 procent.

Figuur 4.3.5 Het minimale gemiddelde CE-cijfer van vmbo-g/t opstomers (n=516)

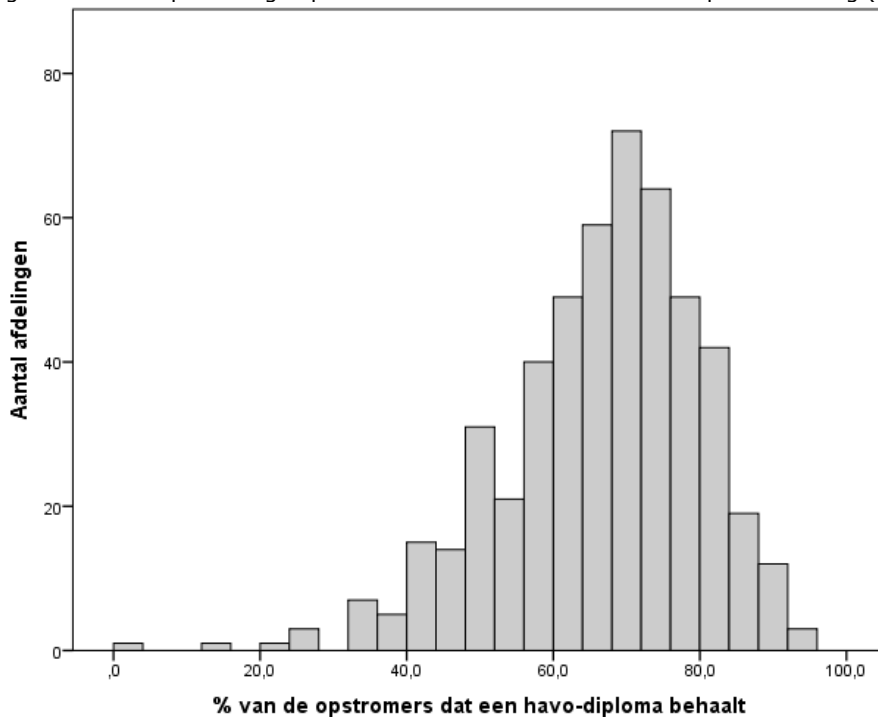

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Schoolverschillen in prestaties van vmbo-g/t opstomers

In onderstaand figuur is te zien dat er een behoorlijk aantal afdelingen zijn waar het percentage opstomers dat een diploma behaalt niet afwijkt van het landelijk gemiddelde (ongeveer 80 procent). Er zijn echter ook afdelingen waar slechts een klein deel van de opstomers zijn doel bereikt.

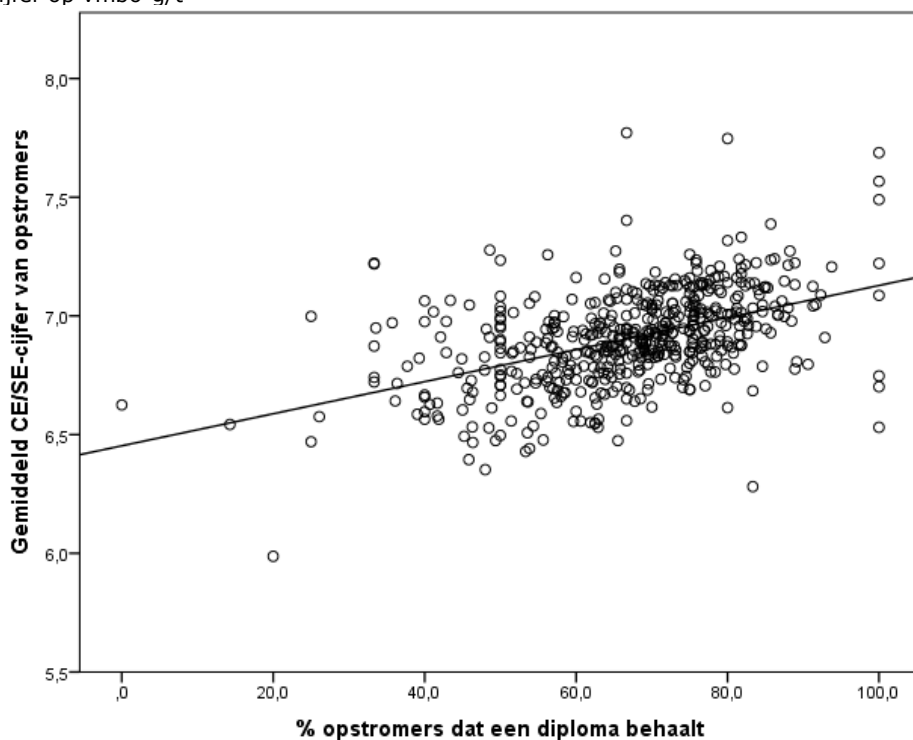
Figuur 4.3.6 Het percentage opstomers dat een voldoende haalt op een afdeling (n=516)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Onderstaand figuur laat een duidelijke relatie zien tussen het gemiddelde CE/SE-cijfer dat de opgestroomde populatie leerlingen heeft gehaald voor het vmbo-g/t examen en het percentage van deze leerlingen dat uiteindelijk een havodiploma haalt. Het gemiddelde CE/SE-cijfer verklaart op schoolniveau ongeveer 20 procent van de variantie. Ook wanneer het instroomniveau van de leerlingen wordt meegenomen, blijven er dus aanzienlijke verschillen tussen scholen bestaan. Zo zijn er een aantal afdelingen waar een leerlingpopulatie is binnengekomen met een hoog gemiddeld CE/SE-cijfer, maar waar toch slechts een klein gedeelte van de leerlingen een havodiploma behaalt.

Figuur 4.3.7 Het percentage opstomers dat een havodipoma haalt op een afdeling naar het gemiddelde CE/SE-cijfer op vmbo-g/t

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

5 Vragenlijst schoolleiders

5.1 Databestanden en analysemethoden

Voor de analyses zijn de volgende databestanden gebruikt:

1. Ingevulde vragenlijsten schoolleiders

Niet alle scholen hebben de vragenlijst ingevuld (116 van de 130, 89 procent). De scholen die wel de vragenlijst hebben ingevuld, zijn representatief voor alle scholen voor voortgezet onderwijs.

In dit hoofdstuk worden de rechte tellingen en een beperkt aantal uitsplitsingen naar relevante achtergrondkenmerken gepresenteerd.

5.2 Rechte tellingen

Samenstelling brugklassen en toelatingsbeleid

Vraag 1: Percentage samenstelling brugklassen (n 2013/14=124, n 2014/15=129, n 2015/16=116)

	Leerjaar 1			Leerjaar 2		
	2013/14	2014/15	2015/16	2013/14	2014/15	2015/16
Geen brugklassen	5,6	0,8	2	12,1	6,2	15
Homogeen						
Vmbo basis	27,4	32,6	34	26,6	33,3	33
Vmbo kader	23,4	26,4	31	23,4	26,4	29
Vmbo gemengd/theoretisch (gt)	33,9	44,2	46	40,3	41,9	48
Havo	16,1	14,7	23	25,0	20,9	31
Vwo	37,9	29,5	36	33,1	27,9	31
Heterogeen – combinatie schoolsoorten						
Vmbo basis / kader	28,2	31,0	31	23,4	25,6	27
Vmbo kader / vmbo-gt	21,0	20,9	23	15,3	17,1	18
Vmbo breed (basis-kader-gt) - Leerjaar 1	6,5	3,1	3	5,6	3,1	3
Vmbo-gt / havo	40,3	35,7	35	12,1	14,7	14
Vmbo-gt / havo / vwo	4,0	4,7	4	0,8	1,6	3
Vmbo breed / havo / vwo	48,4	40,3	41	20,2	21,7	16
Havo / vwo	2,4	0,0	0	1,6	0,0	0

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het percentage scholen met uitsluitend homogene brugklassen is gedaald en het percentage scholen met heterogene brugklassen is gestegen (zie onder). Als we kijken naar de precieze combinaties in de tabel hierboven, dan zien we dat minder duidelijk terug. Om de verschillen beter te verklaren moeten we kijken naar het type vestiging (schoolsoort).

Vraag 1: Samenstelling brugklassen: Homogeen versus heterogeen*

	2014/2015		2015/2016	
	n	%	n	%
Uitsluitend homogene brugklassen	26	20	19	16
Uitsluitend heterogene brugklassen	13	10	20	17

Homogeen en heterogeen	85	66	75	64
Geen brugklas	5	4	2	2
Aantal vestigingen	129 vestigingen		116 vestigingen	

* Verschillen tussen de jaren zijn (nog) niet getoetst
Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 2: Zijn er op uw school leerlingen waarvan het schooladvies door de basisschool is aangepast naar aanleiding van de eindtoets?

	n	%
Nee	17	14,7
Ja	99	85,3
Totaal	116	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 3: Bijgesteld schooladvies

	n	Min.	Max.	Gem.	SD
Hoeveel van de aangemelde leerlingen hebben een naar boven bijgesteld schooladvies ontvangen?	99	0	80	10,2	12,9

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gemiddeld hebben tien leerlingen per school een aangepast schooladvies ontvangen.

Vraag 3*: Bijgesteld schooladvies ten opzichte van totaal aantal eerstejaars leerlingen: gemiddeld percentage

	n	Min.	Max.	Gem.	SD
Gemiddeld percentage van de eerstejaars leerlingen dat een naar boven bijgesteld schooladvies heeft ontvangen	96	0	28,2	5,2	4,6

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gemiddeld heeft 5 procent van de eerstejaars leerlingen een naar boven bijgesteld schooladvies ontvangen.

Vraag 4: Heeft u deze leerlingen geplaatst conform het aangepaste schooladvies?

	n	%
Ja	85	85,9
Niet allemaal	11	11,1
Nee	3	3
Totaal	99	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het grootste deel van de scholen heeft alle leerlingen met een aangepast schooladvies geplaatst conform het aangepaste schooladvies.

Op veertien van de vestigingen hebben ze niet alle leerlingen geplaatst conform het aangepaste schooladvies. De onderstaande drie vragen hebben betrekking op deze veertien vestigingen en moeten daarom voorzichtig worden geïnterpreteerd.

Vraag 5: Redenen om leerlingen niet te plaatsen conform het aangepaste schooladvies
Aantal keren aangekruist

	n	%
--	---	---

De school biedt de onderwijssoort niet aan	2	14
Ouders hebben de leerling aangemeld bij een andere school na aanpassing van het schooladvies	5	36
Er was op onze school sprake van overaanmelding bij deze onderwijssoort/ de klassen waren al samengesteld	5	36
Overig (geef de reden voor niet plaatsen aan, en het aantal leerlingen dat het betreft)*	6	43
Totaal	14 vestigingen	

* Door een fout bij het programmeren is de toelichting bij 'overig' onbekend.
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Scholen geven verschillende redenen aan waarom de leerling niet geplaatst kon worden.

Vraag 5: Gemiddeld aantal leerlingen per reden om leerlingen niet te plaatsen conform het aangepaste schooladvies*

	N	Min.	Max.	Gem.*	SD
De school biedt de onderwijssoort niet aan.	14	0	5	0,57	1,5
Ouders hebben de leerling aangemeld bij een andere school na aanpassing van het schooladvies.	14	0	5	1,14	1,8
Er was op onze school sprake van overaanmelding bij deze onderwijssoort/ de klassen waren al samengesteld.	14	0	5	1,36	2,0
Overig (geef de reden voor niet plaatsen aan, en het aantal leerlingen dat het betreft)	14	0	35	4,64	9,5

* Gemiddeld aantal leerlingen van 14 vestigingen.
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 5: Percentage leerlingen dat een naar boven bijgesteld schooladvies heeft gekregen, maar niet geplaatst is conform het aangepaste schooladvies*

	N	Min.	Max.	Gem.*	SD
Percentage leerlingen dat een naar boven bijgesteld schooladvies heeft gekregen, maar niet geplaatst is conform het aangepaste schooladvies	13*	8,6	100	64,7	33,5

* Eén school heeft 0 leerlingen ingevuld bij de vraag hoeveel van de aangemelde leerlingen een naar boven bijgesteld schooladvies hebben ontvangen. Er kan daarom geen percentage worden berekend.
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Leerlingen die extra ondersteuning behoeven

Vraag 6: Aantal leerlingen waarvan door de school is vastgesteld dat zij naast de basisondersteuning extra ondersteuning nodig hebben zijn zes weken na ontvangst van de aanmelding voor het eerste jaar... (n 2014/15=129, n 2015/16=116)

	2014/15	2015/16					
	Gem.	n	Min.	Max.	SD	Som	Gem.
Toegelaten tot de school	27,2	116	0	144	29,7	2.420	20,9
Niet toegelaten tot de school	1,4	116	0	7	1,2	63	0,5
Er was na zes weken nog geen beslissing genomen over de toelating	2,2	116	0	77	7,4	145	1,3

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Gemiddeld zijn 21 leerlingen toegelaten tot de school waarvan door de school is vastgesteld dat zij naast de basisondersteuning extra ondersteuning nodig. Dat zijn minder leerlingen dan vorig jaar, maar aangezien ook het aantal leerlingen dat niet toegelaten is tot de school is gedaald én het aantal leerlingen waar nog geen beslissing over is genomen, is dit niet zorgelijk.

Vraag 6: Aantal leerlingen waarvan door de school is vastgesteld dat zij naast de basisondersteuning extra ondersteuning nodig hebben zijn zes weken na ontvangst van de aanmelding voor het eerste jaar... Uitsluitend de scholen waar de reden van toepassing is (tenminste 1 leerling)

	n	Gem.
Toegelaten tot de school	99	24,4
Niet toegelaten tot de school	30	2,1
Er was na zes weken nog geen beslissing genomen over de toelating	18	8,1

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 6: Gemiddeld percentage leerlingen (ten opzichte van totaal aantal leerlingen in leerjaar 1) waarvan door de school is vastgesteld dat zij naast de basisondersteuning extra ondersteuning nodig hebben zijn zes weken na ontvangst van de aanmelding voor het eerste jaar... (n 2014/15=129, n 2015/16=113*)

	2014/15	2015/16				
	Gem.	n	Min.	Max.	SD	Gem.
Toegelaten tot de school	20,2	113	0	100	25,7	25,8
Niet toegelaten tot de school	1,3	113	0	4,7	0,9	1,0
Er was na zes weken nog geen beslissing genomen over de toelating	0,8	113	0	48,1	5,1	5,1

* Bij drie scholen was het niet mogelijk om een percentage te berekenen, omdat het aantal leerlingen in leerjaar 1 onbekend is.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het gemiddeld aantal leerlingen met bepaalde problematiek in leerjaar 1 met extra ondersteuning fluctueert iets tussen de jaren. Het aantal is wat afgenomen (in absolute aantallen), maar leerachterstand is en blijft de meest voorkomende problematiek.

Vraag 7: Aantal leerlingen met een bepaalde problematiek in leerjaar 1 met extra ondersteuning (n 2014/15=129, n 2015/16=116)

	2014/15	2015/16				
	Gem.	n	Min.	Max.	Gem.	SD
Externaliserende problematiek (bijvoorbeeld ADHD, ODD of agressief tegenover klasgenoten)	4,8	116	0	32	4,8	5,5
Internaliserende problematiek (bijvoorbeeld faalangstig of gebrek aan sociale vaardigheden)	6,3	116	0	40	4,1	6,4
Problematische werkhouding	3,5	116	0	100	3,2	10,2
Communicatieproblemen (bijvoorbeeld slechte uitdrukingsvaardigheid of een spraak-/taalstoornis)	2,4	116	0	31	1,8	5,1
Verstandelijke beperking en/of vertraagde ontwikkeling	0,1	116	0	32	0,9	4,1
Leerachterstand	15,6	116	0	160	12,2	25,3
Lichamelijke	1,1	116	0	9	0,8	1,5
Autisme	2,9	116	0	22	3,2	4,3
Hoogbegaafdheid	0,5	116	0	12	0,4	1,4
Overig	4,4	116	0	215	4,5	21,6
Totaal aantal leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte in leerjaar	28,1	116	0	254	24,7	40,6

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Als we dit op een andere manier bekijken, als percentage van het totaal aantal eerstejaars leerlingen, dan zien we bij alle categorieën een kleine afname. Zie vraag 7.

Vraag 7: Gemiddeld percentage leerlingen met een bepaalde problematiek in leerjaar 1 met extra ondersteuning (ten opzichte van totaal aantal leerlingen in leerjaar 1) (n 2014/15=129, n 2015/16=113)

	2014/15	2016/17
Externaliserende problematiek (bijvoorbeeld ADHD, ODD of agressief tegenover klasgenoten)	3,7	3,6
Internaliserende problematiek (bijvoorbeeld faalangstig of gebrek aan sociale vaardigheden)	4,8	3,1
Problematische werkhouding	2,6	2,4
Communicatieproblemen (bijvoorbeeld slechte uitdrukkingsvaardigheid of een spraak-/taalstoornis)	2,1	1,2
Verstandelijke beperking en/of vertraagde ontwikkeling	0,1	0,6
Leerachterstand	10,8	9,6
Lichamelijke	0,8	0,6
Autisme	1,9	2,2
Hoogbegaafdheid	0,3	0,2
Overig	3,0	2,5
Totaal aantal leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte in leerjaar 1	20,6	18,2

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het aantal leerlingen met een ontwikkelingsperspectief is toegenomen.

Vraag 8: Hebben de leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte die bij u op school staan ingeschreven 6 weken na inschrijving allemaal een ontwikkelingsperspectief? (n 2014/15=129, n 2015/16=116)

	2014/15	2015/16
Ja, allemaal	38,8	45,7
Ja, maar niet allemaal	37,2	37,9
Nee	24,0	16,4
Totaal	100	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Aanvullend onderwijs

Bijna alle scholen bieden buiten schooltijd onderwijsondersteunende activiteiten aan. In vergelijking met vorig jaar is er een lichte (maar vermoedelijk niet significante) toename.

Vraag 9: Worden er door de school buiten schooltijd onderwijsondersteunende activiteiten aangeboden? Het gaat hierbij dus om onderwijsondersteunende activiteiten (n=116)

	2014/15	2015/16
Nee	9,3	7,8
Ja	90,7	92,2
Totaal aantal scholen	116	129

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Hoewel het opvallend is dat vooral vmbo-b-k scholen in mindere mate onderwijsondersteunende activiteiten aanbieden buiten schooltijd, bevinden zich geen significante verschillen in de tabel en is de kans op toeval groot.

Vraag 9: Worden er door de school buiten schooltijd onderwijsondersteunende activiteiten aangeboden? Het gaat hierbij om onderwijsondersteunende activiteiten. Naar aanbod (n=116)

	Vmbo-b/k	Vmbo-b/k/(g)t	Vmbo-g/t	Vmbo-b/k/(g)t/havo/vwo	Vmbo-g/t/havo/vwo	Havo/vwo	Vwo
Nee	25,0	10,0	8,3		7,4		
Ja	75,0	90,0	91,7	100,0	92,6	100,0	100,0
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

* De verschillen zijn niet significant ($p > 0.05$).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Huiswerkbegeleiding, bijles voor bepaalde vakken en extra ondersteuning bij specifieke onderwijsbehoeften wordt het meeste aangeboden. Al deze categorieën worden vaker aangeboden in vergelijking met vorig jaar. Met name bij huiswerkbegeleiding waarbij de school samenwerkt met externe partijen is een stijging te zien.

Vraag 10: Welke aanvullende onderwijsactiviteiten worden er buiten de reguliere lestijden aangeboden en op welke manier? (n 2014/15=117, n 2015/16=107)

	De school biedt dit zelf aan, zonder extra kosten voor leerlingen/ouders		De school biedt dit zelf aan, tegen extra kosten voor leerlingen/ouders		De school werkt hiervoor samen met een of enkele externe partijen, die dit kosteloos aanbieden		De school werkt hiervoor samen met een of enkele externe partijen, die dit aanbieden tegen extra kosten voor leerlingen/ouders		Wordt niet aangeboden	
	2014/15	2015/16	2014/15	2015/16	2014/15	2015/16	2014/15	2015/16	2014/15	2015/16
Examentraining	58,1	58	6,8	5	1,7	4	16,2	15	17,1	19
Huiswerkbegeleiding	40,2	47	11,1	8	3,4	4	28,2	34	17,1	8
Bijles voor bepaalde vakken	70,9	72	5,1	9	0,0	5	9,4	9	14,5	5
Extra ondersteuning bij specifieke onderwijsbehoeften	82,1	84	3,4	1	0,9	1	1,7	5	12,0	9
Anders, namelijk	53,0	50	5,1	4	4,3	2	3,4	6	34,2	39

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Rekenonderwijs en leerlingaantallen

Rekenonderwijs

Vraag 18a: Is rekenen op uw school een afzonderlijk vak? (n=116)

	n	%
Ja	102	88
Nee	14	12
Totaal	116	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het zijn vooral de categorale vwo's die rekenen niet als afzonderlijk vak aanbieden.

Vraag 18a: Is rekenen op uw school een afzonderlijk vak? Naar onderwijsaanbod* (n=116)

	Vmbo- b/k	Vmbo- b/k/(g)t	Vmbo-g/t	Vmbo- b/k/(g)t/havo/ vwo	Vmbo-(g)t/ havo/ vwo	Havo/ vwo	Vwo	Totaal
Ja	91,7	93,3	91,7	92,3	88,9	83,3	25,0	87,9
Nee	8,3	6,7	8,3	7,7	11,1	16,7	75,0	12,1
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Rekenen wordt vooral in de onderbouw gegeven en het meest in leerjaar 3.

Vraag 18b: Leerjaren waar rekenen wordt gegeven (n=102)

	n	%
Leerjaar 1	81	79
Leerjaar 2	78	77
Leerjaar 3	93	91
Leerjaar 4	80	78
Leerjaar 5	28	28
Leerjaar 6	14	14

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het zijn vooral wiskundedocenten die rekenen geven.

Vraag 18c: Docenten die rekenen voornamelijk geven (percentage scholen, meerdere antwoorden mogelijk) (n=102)

	n	%
Door docenten wiskunde	88	86
Door docenten van andere exacte vakken	39	38
Door docenten van niet-exacte vakken	22	22
Door docenten met een pabo-bevoegdheid	38	37
Door externen	2	2

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Een derde tot meer dan 40 procent van de docenten heeft geen cursus of nascholing rekenen gevolgd.

Vraag 18c: Mate waarin de docenten een cursus of nascholing rekenen hebben gevolgd (n=102)

	Geen		Minder dan een kwart		Een kwart tot de helft		De helft tot driekwart		Meer dan driekwart of alle docenten	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Docenten wiskunde	30	34	27	31	12	14	8	9	11	13
Docenten van andere exacte vakken	13	33	13	33	9	23	4	10	0	0
Docenten van niet-exacte vakken	9	41	3	14	3	14	1	5	6	27
Docenten met een pabo-bevoegdheid	12	32	7	18	4	11	4	11	11	29
Externen	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Leerlingaantallen

De gemiddelde klassengrootte is licht gestegen.

Vraag 19: Schatting gemiddelde klassengrootte bij het vak Nederlands in de leerjaren 1 en 3 van de onderzochte afdeling (n 2015/16=116)

	Leerjaar 1	Leerjaar 3
	Gemiddelde (SD)	Gemiddelde (SD)
2012/13	23,9 (4,9)	23,9 (4,4)
2013/14	24,6 (5,3)	24,2 (5,3)
2014/15	23,8 (4,3)	23,8 (4,1)
2015/16	24,3 (4,5)	24,4 (4,2)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Met name binnen vmbo-b verwachten schoolleiders krimp.

Vraag 20a: Verwachting groei of krimp van bepaalde afdelingen in de komende vijf jaar (n=116)

	Sterke krimp (meer dan 10%)		Gematigde krimp (tussen 5% en 10%)		Blijft ongeveer gelijk		Gematigde groei (tussen 5% en 10%)		Sterke groei (meer dan 10%)		Afdeling niet op onze vestiging	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vmbo-b	15	13	19	16	21	18	5	4	2	2	54	47
Vmbo-k	13	11	20	17	20	17	7	6	4	3	52	45
Vmbo-g	12	10	11	10	16	14	7	6	4	3	66	57
Vmbo-t	14	12	13	11	28	24	16	14	6	5	39	34
Havo	8	7	14	12	30	26	16	14	3	3	45	39
Vwo	9	8	13	11	26	22	10	9	5	4	53	46

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Demografische redenen zijn door schoolleiders het meest genoemd als reden waarom krimp verwacht wordt.

Vraag 20b: Reden verwachting krimp per afdeling

	n	%
Vmbo-b - Demografische redenen	28	68
Vmbo-b - Meer/minder geadviseerd vanuit PO	11	27
Vmbo-b - Minder op-/afstroom	2	5
Vmbo-b - Anders	9	22
Vmbo-k - Demografische redenen	29	66
Vmbo-k - Meer/minder geadviseerd vanuit PO	11	25
Vmbo-k - Minder op-/afstroom	3	7
Vmbo-k - Anders	9	21
Vmbo-g - Demografische redenen	24	71

Vmbo-g - Meer/minder geadviseerd vanuit PO	7	21
Vmbo-g - Minder op-/afstroom	2	6
Vmbo-g - Anders	5	15
Vmbo-t - Demografische redenen	32	65
Vmbo-t - Meer/minder geadviseerd vanuit PO	7	14
Vmbo-t - Minder op-/afstroom	2	4
Vmbo-t - Anders	16	33
Havo - Demografische redenen	23	56
Havo - Meer/minder geadviseerd vanuit PO	5	12
Havo - Minder op-/afstroom	1	2
Havo - Anders	16	39
Vwo - Demografische redenen	24	65
Vwo - Meer/minder geadviseerd vanuit PO	5	14
Vwo - Minder op-/afstroom	1	3
Vwo - Anders	16	43

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 20b: Reden verwachting krimp totaal (n=85)

	n	%
Demografische redenen	51	60
Meer/minder geadviseerd vanuit PO	23	27
Minder op-/afstroom	6	7
Anders	34	40

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Driekwart van de besturen die krimp verwachten, neemt maatregelen

Vraag 20c: Neemt u of bestuur maatregelen? (n=85)

	n	%
Nee	8	6,9
Ja, namelijk	77	66,4
Totaal aantal besturen dat krimp verwacht	85	73,3

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Sociale kwaliteit en cohesie

Vraag 21a: Heeft uw school een visie ontwikkeld op de rol die zij in het kader van burgerschap en integratie wil spelen? (n=116)

	n	%
Ja	95	81,9
Nee	21	18,1
Totaal	116	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 21b: Indien ja: is de visie uitgewerkt en zo ja, hoe (n=95)

	n	%

Ja, de visie is uitgewerkt in een algemene beschrijving	71	75
Ja, de visie is uitgewerkt per afdeling/schooltype	13	14
Ja, de visie is uitgewerkt per vak/vormingsgebied	20	21
Ja, de visie is uitgewerkt per groep/leerjaar	11	12
Ja, de visie is anders uitgewerkt, namelijk	30	32
Nee, de visie is niet uitgewerkt	4	4

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 22: Mate van aandacht voor bepaalde thema's (n=116)

	Nee, krijgt geen aandacht		Ja, eens of enkele keren per jaar		Ja, ongeveer maandelijks		Ja, ongeveer wekelijks		Ja, elke dag	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aanleren sociale vaardigheden	0	0	5	4	19	16	44	38	48	41
Aanleren beleefdheid en fatsoen	1	1	8	7	5	4	33	28	69	60
Leren over andere culturen	0	0	24	21	50	43	39	34	3	3
Leren over basiswaarden	0	0	7	6	18	16	48	41	43	37
Godsdienstige en levensbeschouwelijke waarden en kennis	8	7	29	25	18	16	45	39	16	14
Leren over democratie	0	0	24	21	55	47	34	29	3	3
School is een oefenplaats	6	5	5	4	12	10	24	21	69	60

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 23: Mate waarin er vooraf doelen worden gesteld bij aandacht aan één van deze thema's (n=116)

	Nee, geen doelen		Ja, globale doelen		Ja, doelen per leerjaar/groep		Ja, doelen per leerling		Ja, doelen per schooltype/afdeling	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aanleren sociale vaardigheden	12	10	71	61	17	15	13	11	3	3
Aanleren beleefdheid en fatsoen	16	14	72	63	14	12	8	7	5	4
Leren over andere culturen	12	10	47	41	54	47	1	1	2	2
Leren over basiswaarden	13	11	70	60	26	22	6	5	1	1
Godsdienstige en levensbeschouwelijke waarden en kennis	13	12	33	31	56	52	0	0	6	6
Leren over democratie	7	6	40	35	64	55	2	2	3	3
School is een oefenplaats	31	28	53	48	12	11	7	6	7	6

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 24: Mate waarin de leerresultaten van de leerlingen vastgesteld worden bij de behandeling van de thema (n=116)

	Nee		Ja, inschatting leraar		Ja, zelfgemaakte verwerkings opdrachten		Ja, verwerkings opdrachten uit bestaande methoden		Ja, methode onafhankelijke toetsen of testen	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aanleren sociale vaardigheden	32	28	57	49	13	11	11	10	3	3
Aanleren beleefdheid en fatsoen	39	34	64	56	7	6	3	3	2	2
Leren over andere culturen	22	19	13	11	23	20	53	46	5	4
Leren over basiswaarden	37	32	39	34	15	13	22	19	3	3
Godsdienstige en levensbeschouwelijke waarden en kennis	16	15	10	9	20	19	51	47	11	10
Leren over democratie	16	14	6	5	18	16	68	59	8	7
School is een oefenplaats	55	50	33	30	11	10	10	9	1	1

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 25: Wordt bij de behandeling van de volgende onderwerpen binnen uw school apart lesmateriaal gebruikt? Zo ja, welke?* (n=116)

	n	%
Aanleren sociale vaardigheden		
Nee	25	21,7
Ja, met een eigen methode	60	52,2
Ja, met (delen uit) een bestaande methode	46	40,0
Ja, op een andere wijze	19	16,5
Aanleren beleefdheid en fatsoen		
Nee	64	56,6
Ja, met een eigen methode	31	27,4
Ja, met (delen uit) een bestaande methode	18	15,9
Ja, op een andere wijze	17	15,0
Leren over andere culturen		
Nee	17	14,8
Ja, met een eigen methode	63	54,8
Ja, met (delen uit) een bestaande methode	62	53,9
Ja, op een andere wijze	11	9,6
Leren over basiswaarden		
Nee	49	42,6
Ja, met een eigen methode	39	33,9
Ja, met (delen uit) een bestaande methode	37	32,2
Ja, op een andere wijze	15	13,0
Godsdienstige en levensbeschouwelijke waarden en kennis		
Nee	20	18,5

Ja, met een eigen methode	51	47,2
Ja, met (delen uit) een bestaande methode	53	49,1
Ja, op een andere wijze	12	11,1
Leren over democratie		
Nee	15	13,0
Ja, met een eigen methode	56	48,7
Ja, met (delen uit) een bestaande methode	68	59,1
Ja, op een andere wijze	9	7,8
School is een oefenplaats		
Nee	79	73,1
Ja, met een eigen methode	16	14,8
Ja, met (delen uit) een bestaande methode	11	10,2
Ja, op een andere wijze	15	13,9

* Vraag was slecht geprogrammeerd. Ja en nee kan in combinatie voorkomen. "Ja, met delen uit een bestaande methode" en "Ja, op een andere wijze is berekend" door de toelichtingen (zie bijlage 2) die ingevuld zijn te rekenen als 'ingevuld'.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Maatschappelijke stage

Driekwart van de scholen heeft in het schooljaar 2014/2015 een maatschappelijke stage aangeboden. In 2015/2016 is het percentage gedaald naar 69 procent. Aan de scholen is gevraagd om dit voor zowel 2014/15 als 2015/16 op te geven. De antwoorden gaan dus over dezelfde scholen.

Vraag 26a/27a: Aanwezigheid maatschappelijke stage naar schooljaar* (n=116)

	2014/15		2015/16	
	n	%	n	%
Ja	90	77,6	80	69,0
Nee	26	22,4	36	31,0
Totaal	116	100	116	100

* We hebben schoolleiders gevraagd om de vragen voor 2014/15 en 2015/16 te beantwoorden. De antwoorden gaan dus over dezelfde scholen.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

De spreiding van het aantal uren is groot. Op sommige scholen gaat het slechts om een paar uur per jaar, op andere scholen gaat het om een groot aantal uur. Ook de spreiding van het totaal aantal uren (ongeacht het leerjaar) laat zien dat de spreiding fors is.

Vraag 26b: Indien in leerjaar aangeboden: aantal uur per jaar (2014/15)

	n	Min.	Max.	Gem.	SD
Leerjaar 1	29	3	60	10,5	10,3
Leerjaar 2	46	3	60	15,3	10,7
Leerjaar 3	65	1	80	22,3	13,9
Leerjaar 4	29	0,5	80	27,6	18,6
Leerjaar 5	10	2	40	26,1	13,3

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 27b: Indien in leerjaar aangeboden: aantal uur per jaar (2015/16)

	n	Min.	Max.	Gem.	SD
Leerjaar 1	25	3	40	9,6	7,5
Leerjaar 2	42	3	40	14,0	8,8
Leerjaar 3	61	1	80	21,4	14,6
Leerjaar 4	25	0,5	80	27,5	20,3
Leerjaar 5	7	2	40	30,3	13,4

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

63 procent van de ondervraagde scholen is van plan om de maatschappelijke stage in 2016/17 aan te bieden. Dat is in vergelijking met 2015/16 en 2014/15 duidelijk een dalende lijn: van meer dan driekwart van de scholen tot iets meer dan 60 procent.

Vraag 28: Is de school van plan de maatschappelijke stage volgend schooljaar 2016/2017 aan te bieden? (n=116)

	n	%
Ja, waarschijnlijk wel	73	62,9
Nee, waarschijnlijk niet	32	27,6
Dat is nog niet duidelijk	11	9,5
Totaal	116	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Maatschappelijke diversiteit

Vraag 29: Welke vormen van diversiteit krijgen expliciet aandacht? Hoe vaak krijgen zij de aandacht?

	Wekelijks (of vaker)		(Ongeveer) maandelijks		Enkele keren per jaar		Eens per jaar		Minder dan een keer per jaar	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Culturele diversiteit	18	15,5	31	26,7	61	52,6	5	4,3	1	0,9
Etnische diversiteit	15	12,9	19	16,4	67	57,8	9	7,8	6	5,2
Godsdienstige/levensbeschouwelijke diversiteit	42	36,2	23	19,8	40	34,5	7	6,0	4	3,4
Seksuele diversiteit	3	2,6	15	12,9	81	69,8	15	12,9	2	1,7
Anders, namelijk...	5	4,3	2	1,7	18	15,5	2	1,7	89	76,7

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 30a: Geeft de school volgens een vooropgezet plan aandacht aan het onderwerp seksuele diversiteit?

	n	%
Ja, met een methode	52	45
Ja, met een daarop gericht project	52	45
Ja, met één of meer gastlessen en/of excursies	59	51
Ja, op een andere manier	27	23
Nee, de school besteedt alleen aandacht aan het onderwerp seksuele diversiteit indien daar aanleiding toe is (bv. vanwege een voorval op school).	11	10
Nee, de school besteedt geen aandacht aan het onderwerp seksuele diversiteit	3	3

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 30a: Aantal bij 'Nee, de school besteedt alleen aandacht aan het onderwerp seksuele diversiteit indien daar aanleiding toe is (bv. vanwege een voorval op school). Hoe vaak gebeurde dit in het vorige schooljaar (2014-2015)? (n=11)

	n	%
0	3	27,3
1	3	27,3
2	2	18,2
3	1	9,1
10	1	9,1
16	1	9,1
Totaal	11	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 31a: Beschikt uw school over een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling? (n=116)

	n	%
Ja	107	92,2
Nee	4	3,4
Onbekend	5	4,3
Totaal	116	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 31b: Indien ja: heeft uw school de meldcode in het vorige schooljaar (2014-2015) toegepast? (n=107)

	n	%
Ja	55	51,4
Nee	46	43,0
Onbekend	6	5,6
Totaal	107	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 31c: Wat was het resultaat van het toepassen van de meldcode?

	n	%
We hebben besloten geen actie te ondernemen	6	11
We zijn er als school zelf mee bezig gegaan	24	44
We hebben een melding gedaan bij Veilig Thuis, AMK of SHG (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, Steunpunt Huiselijk Geweld)	41	75
We hebben een melding gedaan bij een andere externe instantie (zoals bijvoorbeeld Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg, huisarts, politie of andere)	31	56
Anders, namelijk...	7	13

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

6 Lesobservaties

6.1 Databestanden en analysemethode

Uitgangspunt voor de analyses zijn de ingeleverde lesobservatieformulieren. Omdat de steekproef representatief is, is er voor het schooljaar 2015/2016 niet gewogen naar verschillende achtergrondkenmerken.

Alleen lesobservaties met ten minste twee observaties op de algemeen didactische vaardigheden en geen missende observaties op de differentiatievaardigheden zijn meegenomen.

Algemeen didactische vaardigheden zijn:

- De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.
- De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.
- De leerlingen zijn actief betrokken.

Differentiatievaardigheden zijn:

- De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.
- De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.

6.2 Rechte tellingen

Onderstaande tabellen tonen de verschillen in vaardigheden tussen de schooljaren 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016. In 2012/2013 zijn er 1.127 lessen geobserveerd, in 2013/2014 1.132 lessen, in 2014/2015 1.401 lessen en in 2015/2016 1.806 lessen.

Tabel 6.2.1 Aantal geobserveerde lessen

	Aantal geobserveerde lessen
2012/2013	1.127
2013/2014	1.132
2014/2015	1.401
2015/2016	1.806
Totaal	5.466

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 6.2.2 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen is beoordeeld op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2012/2013 tot en met 2015/2016 (n 2015/2016=1.806)

		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
		n	%	n	%	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	136 _{a,b}	12	198 _a	14	193 _b	11
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	966 _{a,b}	88	1.172 _a	85	1.601 _b	89
	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	0 ²	0	2 _a	0	4 _a	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	108 _a	10	189 _b	17	353 _c	26	422 _c	24
	Voldoende	972 _a	88	894 _b	81	976 _c	72	1.343 _c	75
	N.v.t.	24 _a	2	15 _a	1	34 _a	2	26 _a	1
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	86 _a	8	65 _a	6	74 _a	5	114 _a	6
	Voldoende	893 _a	82	910 _a	83	1.106 _a	80	1.444 _a	81
	N.v.t.	116 _a	11	120 _a	11	202 _b	15	225 _{a,b}	13
De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	227 _a	21	197 _{a,b}	18	301 _a	22	280 _b	16
	Voldoende	859 _a	79	895 _{a,b}	82	1.065 _a	78	1.522 _b	84
	N.v.t.	6 _a	1	2 _a	0	4 _a	0	3 _a	0
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	301 _{a,b}	28	275 _{a,b}	26	384 _a	28	418 _b	24
	Voldoende	601 _a	55	722 _b	68	831 _c	62	1.138 _{b,c}	64
	N.v.t.	188 _a	17	62 _b	6	134 _c	10	220 _c	12
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	572 _a	51	605 _{a,b}	53	794 _b	57	993 _{a,b}	55
	Voldoende	325 _a	29	316 _a	28	301 _b	21	476 _a	26
	N.v.t.	230 _a	20	211 _a	19	306 _a	22	337 _a	19
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	692 _a	61	685 _a	61	828 _a	59	1.023 _a	57
	Voldoende	188 _a	17	247 _{b,c}	22	254 _{a,b}	18	461 _c	26
	N.v.t.	247 _{a,b}	22	200 _{a,c}	18	319 _b	23	322 _c	18

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 6.2.3 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen is beoordeeld op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2012/2013 tot en met 2015/2016 (n 2015/2016=1.806)

		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016	
		n	%	n	%	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	136 _{a,b}	12	198 _a	14	193 _b	11
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	966 _{a,b}	88	1.172 _a	85	1.601 _b	89
	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	0 ²	0	2 _a	0	4 _a	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	108 _a	10	189 _b	17	353 _c	26	422 _c	24
	Voldoende	972 _a	88	894 _b	81	976 _c	72	1.343 _d	75
	N.v.t.	24 _{a,c,d}	2	15 _{a,b}	1	34 _c	2	26 _{b,d}	1
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	86 _a	8	65 _{a,b}	6	74 _b	5	114 _{a,b}	6
	Voldoende	893 _a	82	910 _a	83	1.106 _a	80	1.444 _a	81
	N.v.t.	116 _a	11	120 _a	11	202 _b	15	225 _{a,b}	13
De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	227 _{a,b}	21	197 _{a,c}	18	301 _b	22	280 _c	16
	Voldoende	859 _{a,b}	79	895 _{a,c}	82	1.065 _b	78	1.522 _c	84
	N.v.t.	6 _a	1	2 _a	0	4 _a	0	3 _a	0
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	301 _a	28	275 _{a,b}	26	384 _a	28	418 _b	24
	Voldoende	601 _a	55	722 _b	68	831 _c	62	1.138 _c	64
	N.v.t.	188 _a	17	62 _b	6	134 _c	10	220 _d	12
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	572 _a	51	605 _{a,b}	53	794 _b	57	993 _{b,c}	55
	Voldoende	325 _a	29	316 _a	28	301 _b	21	476 _a	26
	N.v.t.	230 _{a,c,d}	20	211 _{a,b}	19	306 _c	22	337 _{b,d}	19
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	692 _a	61	685 _a	61	828 _{a,b}	59	1.023 _b	57
	Voldoende	188 _a	17	247 _b	22	254 _a	18	461 _c	26
	N.v.t.	247 _a	22	200 _b	18	319 _a	23	322 _b	18

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. Percentages die significant verschillend zijn t.o.v. het voorgaande jaar zijn vetgedrukt. In deze tabel is NIET gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Indicatoren naar achtergrondkenmerken

Onderstaande tabellen tonen het percentage onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen naar verschillende achtergrondkenmerken. Data van de schooljaren 2013/2014 tot en met 2015/2016 zijn hiervoor samengenomen.

Vaardigheden naar groepsgrootte

Tabel 6.2.4 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende is beoordeeld of niet te beoordelen op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2013/2014 tot en met 2015/2016, naar groepsgrootte (n=4.339)

		15 of minder leerlingen		16-25 leerlingen		25 of meer leerlingen	
		n	%	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	57 _a	9	200 _{a,b}	13	139 _b	14
	Voldoende	547 _a	91	1.344 _{a,b}	87	844 _b	86
	N.v.t.	0 ¹	0	2 _a	0	0 ¹	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	133 _a	22	358 _a	23	201 _a	21
	Voldoende	470 _a	77	1.150 _a	75	758 _a	77
	N.v.t.	7 _a	1	20 _a	1	20 _a	2
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	34 _a	6	93 _a	6	55 _a	6
	Voldoende	511 _a	85	1.273 _a	82	808 _a	83
	N.v.t.	58 _a	10	179 _a	12	116 _a	12
De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	103 _a	17	310 _a	20	177 _a	18
	Voldoende	504 _a	83	1.228 _a	80	809 _a	82
	N.v.t.	0 ¹	0	4 _a	0	1 _a	0
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	147 _{a,b}	25	441 _a	29	233 _b	24
	Voldoende	421 _a	70	929 _b	62	634 _{a,b}	66
	N.v.t.	32 _a	5	138 _b	9	100 _b	10
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	296 _a	48	932 _b	59	578 _b	58
	Voldoende	191 _a	31	352 _b	22	236 _b	24
	N.v.t.	130 _a	21	288 _a	18	182 _a	18
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	346 _a	56	973 _b	62	591 _{a,b}	59
	Voldoende	145 _a	24	305 _a	19	209 _a	21
	N.v.t.	126 _a	20	294 _a	19	196 _a	20

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vaardigheden naar schoolsoort

Tabel 6.2.5 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen is beoordeeld op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2013/2014 tot en met 2015/2016, naar schoolsoort (n=4.339)

		Pro		Vmbo-b		Vmbo-k		Vmbo (g)t		Havo		Vwo	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	65 _{a,b}	13	96 _a	16	185 _a	14	81 _{a,b}	11	77 _b	9
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	432 _{a,b}	87	514 _a	84	1.094 _a	85	647 _{a,b}	89	821 _b	91

	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	0 ²	0	0 ²	0	2 _a	0	1 _a	0	2 _a	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	122 _a	25	126 _a	21	313 _a	25	144 _a	20	201 _a	22
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	366 _a	74	481 _a	79	942 _a	74	565 _a	78	670 _a	75
	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	8 _{a,b}	2	4 _a	1	21 _{a,b}	2	14 _{a,b}	2	25 _b	3
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	32 _{a,b}	6	44 _a	7	92 _a	7	34 _{a,b}	5	35 _b	4
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	399 _a	81	486 _a	81	1.024 _a	80	611 _a	84	733 _a	82
	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	64 _a	13	70 _a	12	172 _a	13	81 _a	11	129 _a	14
De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	101 _a	20	127 _a	21	272 _a	21	118 _{a,b}	16	118 _b	13
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	392 _a	80	480 _a	79	1.010 _a	79	606 _{a,b}	83	778 _b	87
	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	0 ²	0	3 _a	0	2 _a	0	2 _a	0	2 _a	0
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	129 _{a,b}	27	185 _a	31	357 _a	29	154 _{b,c}	22	177 _c	20
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	311 _{a,b}	64	374 _{a,b}	62	764 _a	62	482 _{a,b}	68	613 _b	69
	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	43 _a	9	44 _a	7	119 _a	10	78 _a	11	101 _a	11
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	242 _a	48	329 _{a,b}	53	760 _b	58	426 _{b,c}	58	495 _{a,b}	54
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	170 _a	34	196 _a	32	267 _b	20	176 _b	24	227 _b	25
	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	94 _{a,b}	19	95 _a	15	281 _b	21	134 _{a,b}	18	189 _{a,b}	21
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	0 ^{1,2}	0	292 _a	58	354 _a	57	801 _a	61	444 _a	60	506 _a	56
	Voldoende	0 ^{1,2}	0	128 _a	25	160 _a	26	265 _{a,b}	20	136 _b	18	206 _{a,b}	23
	N.v.t.	0 ^{1,2}	0	86 _a	17	106 _a	17	242 _a	19	156 _a	21	199 _a	22

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Indicatoren naar leraarkenmerken

Onderstaande tabellen tonen het percentage onvoldoende, voldoende en ntb op de indicatoren naar verschillende leraarkenmerken. Data van de schooljaren 2014/2015 t/m 2015/2016 zijn hiervoor samengenomen.

Tabel 6.2.6 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende is beoordeeld of niet te beoordelen op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2014/2015 tot en met 2015/2016, naar geslacht (n=2.115)

		Vrouw		Man	
		n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	122 _a	14	119 _a	12
	Voldoende	779 _a	86	890 _a	88
	N.v.t.	0 ¹	0	2 _a	0

De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	228 _a	25	256 _a	26
	Voldoende	658 _a	73	726 _a	72
	N.v.t.	15 _a	2	20 _a	2
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	55 _a	6	55 _a	5
	Voldoende	724 _a	80	812 _a	81
	N.v.t.	128 _a	14	140 _a	14
De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	179 _a	20	196 _a	19
	Voldoende	725 _a	80	810 _a	80
	N.v.t.	1 _a	0	3 _a	0
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	249 _a	28	263 _a	26
	Voldoende	557 _a	63	625 _a	63
	N.v.t.	84 _a	9	106 _a	11
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	524 _a	57	565 _a	55
	Voldoende	207 _a	23	254 _a	25
	N.v.t.	188 _a	20	203 _a	20
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	542 _a	59	594 _a	58
	Onvoldoende	196 _a	21	210 _a	21
	Voldoende	181 _a	20	218 _a	21

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 6.2.7 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen is beoordeeld op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2014/2015 tot en met 2015/2016, naar leeftijd (n=2.115)

		tot 25		25 tot 35		35 tot 45		45 tot 55		>= 55	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	15 _a	22	70 _a , b	14	41 _b	10	48 _a , b	11	65 _a , b	14
	Voldoende	52 _a	78	420 a,b	86	371 b	90	389 a,b	89	396 a,b	86
	N.v.t.	0 ¹	0	0 ¹	0	1 _a	0	1 _a	0	0 ¹	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	16 _a , b	25	98 _a	20	100 a,b	24	119 a,b	27	147 b	32
	Voldoende	49 _a , b	75	388 a	79	297 a,b	73	314 a,b	72	303 b	66
	N.v.t.	0 ¹	0	8 _a	2	12 _a	3	4 _a	1	9 _a	2
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	4 _a	6	24 _a	5	20 _a	5	27 _a	6	34 _a	7
	Voldoende	52 _a	79	406 a	82	330 a	80	342 a	78	365 a	80
	N.v.t.	10 _a	15	63 _a	13	63 _a	15	71 _a	16	59 _a	13
De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	15 _a , b	22	78 _a	16	75 _a , b	18	92 _a , b	21	107 b	23
	Voldoende	52 _a , b	78	412 a	84	340 a,b	82	347 a,b	79	350 b	76
	N.v.t.	0 ¹	0	0 ¹	0	1 _a	0	2 _a	0	1 _a	0
De leerlingen krijgen	Onvoldoende	24 _a	36	121	25	105	26	111	26	140	31

effectieve feedback op hun leerproces.				a		a		a		a	
	Voldoende	34 _a	52	315 _a	65	267 _a	65	275 _a	64	262 _a	58
	N.v.t.	8 _a	12	45 _a	9	38 _a	9	45 _a	10	53 _a	12
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	41 _a	61	276 _a	55	243 _a	58	248 _a	56	258 _a	55
	Voldoende	15 _a	22	129 _a	26	93 _a	22	111 _a	25	101 _a	22
	N.v.t.	11 _a	16	94 _a	19	82 _a	20	87 _a	20	108 _a	23
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen	Onvoldoende	39 _a	58	287 _a	58	252 _a	60	256 _a	57	274 _a	59
	Onvoldoende	15 _a	22	107 _a	21	87 _a	21	97 _a	22	90 _a	19
	Voldoende	13 _a	19	105 _a	21	79 _a	19	93 _a	21	103 _a	22

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 6.2.8 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen is beoordeeld op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2014/2015 tot en met 2015/2016, naar leservaring (n=2.115)

		< 1 jaar		1-2 jaar		3-9 jaar		10-19 jaar		20-29 jaar		≥30 jaar	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	22 _a	28	23 _{a,b}	14	71 _b	13	61 _{b,c}	11	32 _{b,d}	11	33 _{b,e}	13
	Voldoende	56 _a	72	14 _{1a,b}	86	47 _{4b}	87	50 _{1b,c}	89	25 _{6b,d}	89	22 _{6b,e}	87
	N.v.t.	0 ¹	0	0 ¹	0	1 _a	0	1 _a	0	0 ¹	0	0 ¹	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	17 _{a,b}	22	36 _a	22	13 _{0a}	24	14 _{0a}	25	69 _a	24	90 _b	36
	Voldoende	58 _{a,b}	76	12 _{9a}	78	40 _{1a}	74	41 _{3a}	73	21 _{6a}	75	15 _{5b}	61
	N.v.t.	1 _a	1	1 _a	1	11 _a	2	10 _a	2	4 _a	1	8 _a	3
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	7 _a	9	8 _a	5	32 _a	6	27 _a	5	14 _a	5	22 _a	9
	Voldoende	60 _a	78	13 _{0a}	79	45 _{3a}	82	43 _{9a}	78	23 _{6a}	81	20 _{6a}	80
	N.v.t.	10 _a	13	26 _a	16	65 _a	12	97 _a	17	40 _a	14	28 _a	11
De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	29 _a	39	37 _{a,b}	23	94 _b	17	97 _{b,c}	17	52 _{b,d}	18	58 _{a,b}	23
	Voldoende	46 _a	61	12 _{6a,b}	77	45 _{4b}	83	46 _{7b,c}	83	24 _{3b,d}	82	19 _{4a,b}	77
	N.v.t.	0 ¹	0	0 ¹	0	2 _a	0	1 _a	0	0 ¹	0	1 _a	0
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	32 _a	43	49 _{a,b}	31	12 _{8b}	24	15 _{1a,b}	27	64 _{b,c}	23	84 _{a,b}	33

	Voldoende	37 _a	49	91 _a	57	35 _{8a}	66	35 _{9a}	64	18 _{3a}	65	14 _{4a}	56
	N.v.t.	6 _a	8	19 _a	12	53 _a	10	47 _a	8	36 _a	13	29 _a	11
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	49 _a	63	93 _a	56	32 _{9a}	59	30 _{7a}	54	16 _{6a}	56	14 _{1a}	54
	Voldoende	16 _a	21	37 _a	22	12 _{8a}	23	13 _{9a}	24	76 _a	26	58 _a	22
	N.v.t.	13 _a	17	37 _a	22	10 _{0a}	18	12 _{4a}	22	54 _a	18	60 _a	23
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	46 _a	59	99 _a	59	32 _{7a}	59	33 _{8a}	59	16 _{6a}	56	15 _{1a}	58
	Onvoldoende	15 _a	19	31 _a	19	11 _{6a}	21	11 _{7a}	21	70 _a	24	52 _a	20
	Voldoende	17 _a	22	37 _a	22	11 _{4a}	20	11 _{5a}	20	60 _a	20	56 _a	22

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 6.2.9 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen is beoordeeld op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2014/2015 tot en met 2015/2016, naar type aanstelling (n=2.115)

		Vast contract		Tijdelijk contract		Anders	
		n	%	n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	179 _a	11	60 _b	19	4 _{a,b}	12
	Voldoende	1.379 _a	88	260 _b	81	29 _{a,b}	88
	N.v.t.	1 _a	0	1 _a	0	0 ¹	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	401 _a	26	76 _a	24	8 _a	26
	Voldoende	1.125 _a	72	237 _a	75	22 _a	71
	N.v.t.	29 _a	2	5 _a	2	1 _a	3
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	82 _a	5	26 _a	8	2 _a	6
	Voldoende	1.261 _a	81	247 _a	78	29 _a	88
	N.v.t.	221 _a	14	45 _a	14	2 _a	6
De leerlingen zijn actief betrokken	Onvoldoende	279 _a	18	84 _b	26	10 _{a,b}	32
	Voldoende	1.283 _a	82	233 _b	73	21 _{a,b}	68
	N.v.t.	3 _a	0	1 _a	0	0 ¹	0
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	401 _a	26	100 _a	32	11 _a	34
	Voldoende	975 _a	63	186 _a	59	21 _a	66
	N.v.t.	162 _a	11	29 _a	9	0 ¹	0
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	878 _a	55	193 _a	60	22 _a	67
	Voldoende	380 _a	24	74 _a	23	5 _a	15
	N.v.t.	327 _a	21	57 _a	18	6 _a	18
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	913 _a	58	201 _a	62	22 _a	67
	Onvoldoende	342 _a	22	59 _a	18	5 _a	15
	Voldoende	330 _a	21	64 _a	20	6 _a	18

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 6.2.60 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen is beoordeeld op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2014/2015 tot en met 2015/2016, naar type opleiding (n=2.115)

		Lerarenopl. 1e graads		Overig	
		n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	72 _a	12	296 _a	12
	Voldoende	536 _a	88	2.071 _a	87
	N.v.t.	1 _a	0	5 _a	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	172 _a	28	565 _b	24
	Voldoende	423 _a	69	1.751 _b	74
	N.v.t.	14 _a	2	40 _a	2
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	25 _a	4	152 _b	6
	Voldoende	487 _a	80	1.908 _a	81
	N.v.t.	96 _a	16	306 _a	13
De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	104 _a	17	431 _a	18
	Voldoende	504 _a	83	1.941 _a	82
	N.v.t.	2 _a	0	4 _a	0
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	148 _a	24	605 _a	26
	Voldoende	384 _a	63	1.468 _a	63
	N.v.t.	73 _a	12	260 _a	11
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	335 _a	54	1.348 _a	56
	Voldoende	147 _a	24	588 _a	25
	N.v.t.	137 _a	22	460 _a	19
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	331 _a	53	1.409 _b	59
	Onvoldoende	149 _a	24	534 _a	22
	Voldoende	139 _a	22	453 _b	19

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 6.2.11 Percentage lessen in het voortgezet onderwijs dat als onvoldoende, voldoende of niet te beoordelen is beoordeeld op verschillende indicatoren voor de schooljaren 2014/2015 tot en met 2015/2016, naar bevoegdheid (n=2.115)

		Bevoegdheid vak, juiste graad		Overig	
		n	%	n	%
De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	Onvoldoende	183 _a	12	49 _a	14
	Voldoende	1.335 _a	88	302 _a	86
	N.v.t.	1 _a	0	1 _a	0
De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	Onvoldoende	389 _a	26	78 _a	22
	Voldoende	1.099 _a	73	263 _a	75
	N.v.t.	26 _a	2	8 _a	2
De leerlingen krijgen een begrijpelijke uitleg.	Onvoldoende	86 _a	6	23 _a	7
	Voldoende	1.221 _a	80	282 _a	80
	N.v.t.	215 _a	14	47 _a	13

De leerlingen zijn actief betrokken.	Onvoldoende	295 _a	19	75 _a	21
	Voldoende	1.223 _a	80	276 _a	78
	N.v.t.	2 _a	0	2 _a	1
De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	Onvoldoende	400 _a	27	96 _a	27
	Voldoende	938 _a	63	221 _a	63
	N.v.t.	156 _a	10	33 _a	9
De leraren stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	864 _a	56	211 _a	59
	Voldoende	367 _a	24	80 _a	22
	N.v.t.	312 _a	20	66 _a	18
De leraren stemmen de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	Onvoldoende	901 _a	58	220 _a	62
	Onvoldoende	317 _a	21	69 _a	19
	Voldoende	325 _a	21	68 _a	19

Noot: Verschillen per rij zijn niet significant als de letter in subscript dezelfde is. In deze tabel is gecorrigeerd voor multiple testing (Bonferroni correctie).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

7 Opbrengsten groen vmbo

7.1 Databestanden en analysemethoden

Voor de analyses zijn de volgende bestanden gebruikt:

1. Databestanden met toezichtarrangementen (kwaliteitsoordeel van de inspectie)
2. Databestanden met definitieve examencijfers (2015) en voorlopige examencijfers (2016)

In dit hoofdstuk worden aoc-afdelingen aangeduid als "groene afdelingen" en niet-aoc afdelingen als "overige afdelingen".

7.2 Resultaten toezichtarrangementen

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel groene afdelingen een aangepast arrangement hebben. In 2016 zijn er binnen het groene onderwijs geen vmbo-b afdelingen die een aangepast arrangement hebben. Het aantal vmbo-k afdelingen met een aangepast arrangement is even veel als vorig jaar (2 afdelingen). Het aantal vmbo-g/t afdelingen met een aangepast arrangement is lager dan vorig jaar (7 afdelingen in 2016).

Tabel 7.2.1 Toezichtarrangementen groen vmbo naar schoolsoort

	Basisberoepsgerichte leerweg vmbo				Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo				Gemengde/ theoretische leerweg vmbo			
	2015		2016		2015		2016		2015		2016	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Basis	67	98,5	68	100,0	66	97,1	65	97,0	56	83,6	63	90,0
Zwak	1	1,5	0	0,0	2	2,9	2	3,0	11	16,4	7	10,0
Zeer zwak	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Totaal	68	100	68	100	68	100	67	100	67	100	70	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Wanneer de groene afdelingen vergeleken worden met overige vmbo-afdelingen, is te zien dat er relatief weinig groene vmbo-b en vmbo-k afdelingen zijn met een aangepast arrangement. Groene vmbo-g/t afdelingen zijn juist relatief vaak zwak, vergeleken met overige vmbo-g/t afdelingen.

Tabel 7.2.2 Toezichtarrangement naar groen en overig vmbo, peildatum 1 september 2016

	Basisberoepsgerichte leerweg vmbo				Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo				Gemengde/ theoretische leerweg vmbo			
	Overig		Groen		Overig		Groen		Overig		Groen	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Basis	387	95,6	68	100,0	397	95,0	65	97,0	682	95,8	63	90,0
Zwak	18	4,4	0	0,0	21	5,0	2	3,0	29	4,1	7	10,0
Zeer zwak	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,1	0	0,0
Totaal	405	100	68	100	418	100	67	100	712	100	70	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

7.3 Gemiddelde examencijfers

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde CE- en SE-cijfers weer voor alle vakken. De verschillen tussen leerlingen op groene afdelingen en overige afdelingen zijn niet heel groot. Op vmbo-b halen leerlingen op een groene afdeling iets hogere gemiddelde SE- en CE-cijfers; de cijfers op groene

vmbo-k afdelingen liggen juist iets lager dan op overige vmbo-k afdelingen; leerlingen op groene vmbo-g/t afdelingen halen iets hogere SE-cijfer, maar iets lagere CE-cijfers vergeleken met leerlingen op de overige vmbo-g/t afdelingen.

Tabel 7.3.1 Gemiddeld CE- en SE-cijfer alle vakken, alle vmbo-eindexamenleerlingen uitgesplitst naar groen/overig en onderwijsniveau (2016)

	Overig				Groen			
	Gemiddeld CE cijfer alle vakken		Gemiddeld SE cijfer alle vakken		Gemiddeld CE cijfer alle vakken		Gemiddeld SE cijfer alle vakken	
	n	Gem.	n	Gem.	n	Gem.	n	Gem.
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	17.809	6,67	17.809	6,43	2.683	6,69	2.683	6,49
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	26.120	6,35	26.120	6,46	2.869	6,30	2.869	6,39
Gemengde/theoretische leerweg vmbo	54.896	6,39	54.896	6,50	2.556	6,35	2.556	6,58

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

De gemiddelde eindexamencijfers verschillen per sector. Onderstaande tabel de cijfers weer van leerlingen die eindexamen hebben gedaan op een groene vmbo-b of vmbo-k afdeling vergeleken met leerlingen die examen hebben gedaan op hetzelfde niveau en in dezelfde sector op een grijze afdeling. Hierbij moet worden opgemerkt dat er slechts weinig leerlingen zijn die examen hebben gedaan in de sector landbouw op een grijze vmbo-afdeling. De leerlingen op groene vmbo-afdelingen halen iets lagere cijfers (zowel CE- als SE) dan leerlingen op een grijze afdeling.

Tabel 7.3.2 Gemiddeld CE- en SE-cijfer alle vakken, eindexamenleerlingen sector landbouw, uitgesplitst naar groen/overig en onderwijsniveau (2016)

	Overig				Groen			
	Gemiddeld CE cijfer alle vakken		Gemiddeld SE cijfer alle vakken		Gemiddeld CE cijfer alle vakken		Gemiddeld SE cijfer alle vakken	
	n	Gem.	n	Gem.	n	Gem.	n	Gem.
Basisberoepsgerichte leerweg vmbo	349	6,71	349	6,55	2.683	6,69	2.683	6,49
Kaderberoepsgerichte leerweg vmbo	372	6,38	372	6,52	2.869	6,30	2.869	6,39

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

8 Opbrengsten vavo en niet-bekostigd voortgezet onderwijs

8.1 Databestanden en analysemethoden

Voor de analyses zijn de volgende bestanden gebruikt:

1. Databestanden met uitstroomgegevens vavo op basis van het inschrijvingenbestand 2015/2016
2. Databestanden met definitieve examencijfers vavo (2015) en voorlopige examencijfers vavo (2016)

8.2 Uitstroom naar vavo: Aantal leerlingen

Onderstaande tabellen geven het aantal leerlingen weer dat uitgestroomd is naar de vavo. Het betreffen alleen leerlingen die bekostigd worden door het vo (via de zogeheten 'Rutte-route'). Dit is ongeveer de helft van het totale aantal vavo-studenten. Het voorlaatste leerjaar en laatste leerjaar zijn voor de verschillende schoolsoorten als volgt: voor vmbo-t resp. leerjaar 3 en 4, voor havo resp. leerjaar 4 en 5 en voor vwo resp. leerjaar 5 en 6. Vanuit andere leerjaren kan ook sprake zijn van uitstroom naar de vavo, maar deze zijn niet opgenomen in onderstaande tabellen, omdat het kleine aantallen leerlingen betreft.

Tabel 8.2.1 Aantal leerlingen dat uitstroomt naar vavo in het voorlaatste leerjaar 2015/2016

	Theoretische leerweg vmbo	Havo	Vwo	Totaal
Uitstroom vavo	63	595	144	802
Totaal aantal leerlingen	41.414	62.526	42.060	146.000

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tabel 8.2.2 Aantal leerlingen dat uitstroomt naar vavo in het laatste leerjaar 2015/2016

	Theoretische leerweg vmbo	Havo	Vwo	Totaal
Vavo totaal	1.027	2.990	1.352	5.369
Waarvan na te zijn gezakt voor het examen	475	2.026	1.074	3.575
Waarvan zonder examen gedaan te hebben	552	964	278	1.794
Totaal aantal leerlingen	47.890	58.440	37.718	144.048

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

8.3 Examencijfers vavo

Onderstaande tabel toont de gemiddelde cijfers voor de centrale examens die binnen de vavo zijn afgelegd. Het betreft gemiddelde cijfers op examenniveau. Voor 2016 zijn de cijfers gebaseerd op alle vavo-leerlingen met vakken die afgelegd zijn op het vavo. Er is in deze paragraaf dus niet geselecteerd op de Rutte-route.

Tabel 8.3.1 Gemiddelde cijfers centraal examen vavo per schoolsoort, periode 2009-2016 (n 2016=41.444)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Theoretische leerweg vmbo	6,0	5,9	5,9	5,9	5,9	6,1	6,1	6,1
Havo	5,9	5,8	5,8	6,0	6,2	6,0	6,0	6,0
Vwo	5,5	5,6	5,6	5,8	6,0	5,8	5,9	5,9

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

8.4 Examencijfers niet-bekostigd onderwijs

Onderstaande tabel toont de gemiddelde cijfers voor de centrale examens die binnen het nbo zijn afgelegd. Het betreft gemiddelde cijfers op examenniveau.

Tabel 8.4.1 Gemiddelde cijfers centraal examen nbo per schoolsoort, periode 2009-2016 (n 2016=8.086)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Theoretische leerweg vmbo	6,0	6,0	6,0	6,3	6,1	6,1	6,2	6,1
Havo	5,9	6,0	6,0	6,3	6,4	6,2	6,1	6,1
Vwo	6,0	5,7	5,9	6,1	6,3	6,1	6,2	6,1

*Gegevens gebaseerd op voorlopige cijfers

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

9 Gelijke kansen

Zie technisch rapport Gelijke kansen

10 Themaonderzoek professionalisering

10.1 Analyse

We presenteren hieronder rechte tellingen en een beperkt aantal uitsplitsingen naar relevante achtergrondkenmerken. Voor de analyses zijn de volgende databestanden gebruikt:

1. Ingevulde vragenlijsten schoolleiders;
2. Ingevulde vragenlijsten docenten;
3. Ingevulde vragenlijsten inspecteurs.

10.2 Schoolleidersvragenlijst

Differentiatie

Bij een aantal vragen is een uitsplitsing gemaakt. Daarbij is op twee onderdelen gekeken naar het schooloordeel :

- De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen;
- De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.

Het aanbieden van verschillende schoolniveaus is de meest voorkomende manier van differentiëren. Daarna volgt differentiëren binnen de klas.

Vraag 11a Omgaan met niveauverschillen:

Kunt u aangeven op welke manieren op uw school omgegaan wordt met niveauverschillen tussen leerlingen?

Verdeel 10 punten over de antwoordmogelijkheden. Alle verdelingen zijn mogelijk.

Gemiddelde is het gemiddeld aantal punten dat schoolleiders hebben gegeven.

	Verschillende schoolniveaus (via plaatsing in homogene groepen en op- en afstroom naar andere onderwijsniveaus)	Doubleren binnen schoolniveau	Differentiëren binnen de klas	Aanvullende onderwijsactiviteiten buiten de reguliere lestijden
Gemiddelde	4,0	1,3	2,7	1,8
N	116	116	116	116
SD	1,70	1,04	1,37	1,44

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 11a Omgaan met niveauverschillen:

Percentage schoolleiders dat een bepaalde categorie punten heeft gegeven (n = 116)

	N	%
Verschillende schoolniveaus (via plaatsing in homogene groepen en op- en afstroom naar andere onderwijsniveaus)	109	94%
Doubleren binnen schoolniveau	91	78%
Differentiëren binnen de klas	112	97%
Aanvullende onderwijsactiviteiten buiten de reguliere lestijden	90	78%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Als we kijken of er een verschil is in beoordeling van de school door de inspecteurs op het gebied van differentiatie dan zien we geen significante verschillen.

Vraag 11a Omgaan met niveauverschillen (n=94):

Percentage schoolleiders dat een bepaalde categorie punten heeft gegeven*

	Ind8.2 De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		Ind8.3 De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	
	onvoldoende	voldoende	onvoldoende	voldoende
Verschillende schoolniveaus (via plaatsing in	95	90	94	100

homogene groepen en op- en afstroom naar andere onderwijsniveaus)				
Doubleren binnen schoolniveau	80	90	83	67
Differentiëren binnen de klas	96	100	96	100
Aanvullende onderwijsactiviteiten buiten de reguliere lestijden	78	90	79	83

* De verschillen zijn niet significant ($p > 0.05$).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Op een enkeling na geven alle schoolleiders aan dat gedifferentieerd lesgeven binnen de klas op hun school tot de onderwijsambities behoort.

Vraag 11b Hoort gedifferentieerd lesgeven binnen de klas tot de onderwijsambities van uw school?

Meer antwoorden mogelijk (n = 116) (in percentages)

	N	%
Ja, dit vormt onderdeel van het schoolplan	93	80
Ja, het is onderdeel van het opleidingsplan voor docenten	46	40
Ja, maar het is niet formeel vastgelegd	21	18
Nee	2	2

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

De onderstaande tabel laat zien in hoeverre bepaalde zaken een rol spelen bij het realiseren van differentiatie in de lessen. Op een schaal van 'speelt geen enkele rol' tot 'speelt een zeer grote rol' konden schoolleiders aangeven hoe sterk bepaalde zaken bepalen of differentiatie in de les gerealiseerd worden. Daarna hebben we hiervan het gemiddelde berekend. Hoe hoger het gemiddelde, des te belangrijker de respondenten een genoemde zaak bepalend vinden.

De 'Kennis docent van niveau van de leerlingen in de klas', 'De visie van de docent op lesgeven', 'De onderwijsvisie van de school' en 'De visie van de school op nut en noodzaak van differentiëren' worden als het meest bepalend gezien.

Vraag 12 Welke zaken bepalen of differentiatie in de les gerealiseerd wordt? (n=116):

	Speelt geen enkele rol				Speelt een zeer grote rol	Gemiddelde
Aantal verschillende leerlingen die een docent wekelijks ziet	5%	15%	23%	47%	10%	3,4
Aantal leerlingen in de klas	3%	11%	20%	44%	22%	3,7
De mogelijkheden van een klaslokaal (ruimte, inrichting, e.d.)	3%	21%	28%	41%	8%	3,3
Beschikbare voorbereidingstijd van lessen	5%	23%	29%	35%	7%	3,2
Tijd die de docent wekelijks met de leerlingen doorbrengt	4%	16%	24%	46%	10%	3,4
Kennis docent van niveau van de leerlingen in de klas	0%	5%	12%	37%	46%	4,2
Lengte van de lessen	15%	25%	33%	22%	6%	2,8
Het type onderwijs (bijvoorbeeld frontaal klassikaal/open leercentrum)	1%	9%	22%	46%	22%	3,8
De gebruikte lesmethode	5%	22%	29%	39%	5%	3,2
De visie van de docent op lesgeven	1%	1%	13%	34%	52%	4,3
De ervaringen van de docent	2%	14%	22%	47%	15%	3,6

De (bij)scholing van de docent	1%	4%	21%	54%	20%	3,9
De onderwijsvisie van de school	0%	3%	10%	53%	34%	4,2
De visie van de school op nut en noodzaak van differentiëren	0%	0%	10%	52%	39%	4,3
De opvatting dat er in beperkte mate verschillen zijn tussen leerlingen	11%	26%	19%	32%	12%	3,1
Het feit dat leerlingen toch opgeleid moeten worden voor hetzelfde eindexamen/-niveau	9%	27%	21%	29%	15%	3,2
De mate van aangeboden differentiatie op schoolniveau (bijvoorbeeld aanvullend onderwijs, homogene klassen, mogelijkheid tot versneld/verspreid examen doen e.d.)	1%	12%	31%	41%	15%	3,6
De mate waarin een vak mogelijkheden biedt voor differentiatie	14%	22%	29%	27%	8%	2,9
Anders, namelijk	68%	1%	13%	5%	13%	1,9

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Om te vast te stellen of de mate waarin scholen belang hechten aan bepaalde zaken die bepalen of differentiatie lukt, hebben we gekeken of er een verband is met de schooloordelen. Opvallend is dat de scholen die 'voldoende' krijgen voor indicator 8.3 (de leraar stemt de verwerking af op de verschillen tussen leerlingen) minder belang hechten aan het aantal leerlingen in de klas. Ook zien we verschillen bij 8.3 (leraar stemt instructie af op verschillen tussen leerlingen) wat betreft het type onderwijs (frontaal klassikaal, open leercentrum). Scholen die 'voldoende' scores hechten meer waarde aan het type onderwijs. Bij de visie van de docent op lesgeven en de leservaring van de docent zien we het omgekeerde. Het zijn juist de scholen die voldoende scores op 8.2 die daar minder waarde aan hechten. Hoe we deze verschillen precies moeten duiden is overigens lastig.

Vraag 12 Welke zaken bepalen of differentiatie in de les gerealiseerd wordt? (n=94):

Gemiddelde naar oordeel 8.2 en 8.3

	Ind8.2 De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		Ind8.3 De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	
	onvoldoende	voldoende	onvoldoende	voldoende
Aantal verschillende leerlingen die een docent wekelijks ziet	3,43	2,9	3,39	3,25
Aantal leerlingen in de klas	3,75	3,5	3,85*	2,83*
De mogelijkheden van een klaslokaal (ruimte, inrichting, e.d.)	3,36	3,3	3,4	3
Beschikbare voorbereidingstijd van lessen	3,24	3	3,27	2,83
Tijd die de docent wekelijks met de leerlingen doorbrengt	3,4	3,3	3,46	2,92
Kennis docent van niveau van de leerlingen in de klas	4,21	4,6	4,21	4,58
Lengte van de lessen	2,87	2,8	2,87	2,83
Het type onderwijs (bijvoorbeeld frontaal klassikaal/open leercentrum)	3,75*	4,4*	3,78	4,08
De gebruikte lesmethode	3,13	3,6	3,21	3
De visie van de docent op lesgeven	4,48*	4*	4,43	4,42
De ervarenheid van de docent	3,68*	2,8*	3,61	3,42
De (bij)scholing van de docent	3,93	3,7	3,89	4

De onderwijsvisie van de school	4,12	4,4	4,16	4,08
De visie van de school op nut en noodzaak van differentiëren	4,26	4,4	4,27	4,33
De opvatting dat er in beperkte mate verschillen zijn tussen leerlingen	3,15	3	3,12	3,25
Het feit dat leerlingen toch opgeleid moeten worden voor hetzelfde eindexamen/-niveau	3,11	3,7	3,2	3
De mate van aangeboden differentiatie op schoolniveau (bijvoorbeeld aanvullend onderwijs, homogene klassen, mogelijkheid tot versneld/verspreid examen doen e.d.)	3,52	4	3,54	3,83
De mate waarin een vak mogelijkheden biedt voor differentiatie	2,85	3,1	2,9	2,67
Anders, namelijk	1,93	1,5	1,84	2,17

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Professionalisering van leraren

Vraag 13a Is er een opleidingsplan opgesteld voor de professionele ontwikkeling van de medewerkers van uw school? (n = 116)

	N	%
Nee	29	25%
Ja	87	75%
Totaal	116	100

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Scholen die havo/vwo of alleen vwo aanbieden hebben beduidend minder vaak een opleidingsplan.

Vraag 13a Is er een opleidingsplan opgesteld voor de professionele ontwikkeling van de medewerkers van uw school? (naar aanbod)* (n=116)

	Ja
vmbo-b-k	92%
vmbo-b-k-gt	90%
vmbo-gt	50%
vmbo-b-k-gt-havo-vwo	77%
vmbo-gt-havo-vwo	78%
havo/vwo	56%
vwo	50%
Totaal	75%

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Als er een opleidingsplan is, dan is deze meestal top down tot stand gekomen. Het bestuur/schoolleiding heeft de opleidingsambitie opgesteld.

Vraag 13b. Indien opleidingsplan: Welke van de onderstaande stellingen over het opleidingsplan voor docenten past het beste bij uw school? (n = 87)

	N	%
Er zijn (nog) geen ambities geformuleerd over de gebieden waarop we willen	6	7%

professionaliseren.		
De ambities zijn vooral tot stand gekomen op initiatief van de leraren(teams).	10	12%
De leraren hebben eerst de gelegenheid gekregen om hun meningen te geven, waarna het bestuur/de schoolleiding de opleidi	14	16%
Het bestuur/de schoolleiding heeft de opleidingsambities opgesteld, en de leraren hebben daarna de gelegenheid gekregen	26	30%
De leraren zijn geïnformeerd door het bestuur/de schoolleiding over de opleiding van docenten.	11	13%
Anders, namelijk...	20	23%
Totaal	87	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

De keuze van de professionaliseringsactiviteit wordt juist meer bottom up bepaald: op initiatief van de leraar (of een groepje leraren) en de ambities van de individuele leraar om zichzelf te ontwikkelen.

Vraag 14. Wanneer een nieuwe professionaliseringsactiviteit wordt gekozen, op basis van welke criteria wordt de keuze dan gemaakt? (n = 116)

	N	%
De resultaten van leerlingenquêtes	80	69%
De uitkomsten van lesobservaties	95	82%
De feedback van ouders/verzorgers	45	39%
De toets- en examenresultaten	87	75%
Het initiatief van een leraar (of een groepje leraren) om een vernieuwings-/verbeteringsproject op school te starten	104	90%
De ambitie van een individuele leraar om zichzelf te ontwikkelen	103	89%
Beschikbaarheid van het scholings-/professionaliseringsbudget	50	43%
De invoering van een nieuw onderwijsconcept	66	57%
Anders, namelijk...	24	21%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vrijwel alle scholen zeggen de professionaliseringsactiviteiten te evalueren op effectiviteit.

Vraag 15 Worden de professionaliseringsactiviteiten op uw school geëvalueerd op uw effectiviteit (n = 116)

	N	%
Nee	19	16%
Ja	97	84%
Totaal	116	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Bekwaamheidsdossiers

Hoewel iedere school sinds 2006 voor alle leraren een bekwaamheidsdossier moet bijhouden, geeft meer dan de helft van de schoolleiders aan dat dit op hun school nog in ontwikkeling is.

Vraag 16. Houdt u voor de leraren actuele dossiers bij waarin hun bekwaamheden/competenties worden bijgehouden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsdossier)?

	N	%
Nee, want...	8	7%
Ja, maar dit is in ontwikkeling	69	60%

Ja	39	34%
Totaal	116	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

De inspecteurs hebben zelf ook beoordeeld of leraren een bekwaamheidsdossier bijhouden en of ze doelgericht aan hun bekwaamheidseisen werken. Bij de scholen die zelf geantwoord hebben dat ze geen actueel bekwaamheidsdossier bijhouden, is het volgens driekwart van de inspecteurs wel op orde.

Vraag 16. Houdt u voor de leraren actuele dossiers bij waarin hun bekwaamheden/competenties worden bijgehouden (bijvoorbeeld een bekwaamheidsdossier) (naar indicator 15.3 en 15.3.1)? (n=90)

	Ind15.3 Leraren werken doelgericht aan de bekwaamheidseisen en de benodigde competenties voor het realiseren van de visie van de school.		Ind15.3.1 Leraren houden een bekwaamheidsdossier bij (art.37).	
	onvoldoende	voldoende	Nee	Ja**
Nee, want...	33%	67%	25%	75%
Ja, maar dit is in ontwikkeling	28%	72%	49%	51%
Ja	25%	75%	52%	49%

* De verschillen zijn niet significant ($p > 0.05$).

** Het komt voor dat de schoolleiding zegt dat er geen actuele bekwaamheidsdossiers worden bijgehouden en de inspecteur oordeelt dat dit wel het geval is.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Diploma's en getuigschriften zijn in zo goed als alle bekwaamheidsdossiers opgenomen.

Competentieprofielen zijn meestal niet of hooguit een enkele keer opgenomen.

Vraag 17. Welke onderdelen zijn opgenomen in actuele bekwaamheidsdossiers (n = 108)

	Niet, of hooguit van enkele leraren		Ja, van meerdere leraren		Ja, van alle leraren	
	N	%	n	%	n	%
Diploma's en getuigschriften	3	3%	4	4%	101	94%
Curriculum Vitae	14	13%	30	28%	64	59%
Competentieprofiel	69	64%	17	16%	22	20%
Beschrijving van de schoolloopbaan	53	49%	19	18%	36	33%
Persoonlijk ontwikkelplan (POP)	36	33%	47	44%	25	23%
Verslagen van functionerings-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken	3	3%	22	20%	83	77%
Prestatieafspraken	56	52%	37	34%	15	14%
Uitkomsten van lesobservaties	18	17%	48	44%	42	39%
Verslag van het feedbackgesprek n.a.v. lesobservatie	20	19%	55	51%	33	31%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

10.3 Lerarenvragenlijst

Hieronder volgen de rechte tellingen. Er zijn al enkele uitsplitsingen gemaakt naar achtergrondkenmerken zoals leeftijd, aanstellingsomvang en onderwijssoort.

Functie (n = 879)

	Aantal	Percentage
--	--------	------------

Leraar	856	97%
TOA	4	1%
LIO	19	2%
Totaal	879	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 1 Geslacht (n = 879)

	Aantal	%
Vrouw	404	46%
Man	475	54%
Totaal	879	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Leeftijdverdeling (n = 879)

	Aantal	%
tot 25	42	5%
25 tot 35	225	26%
35 tot 45	189	22%
45 tot 55	198	23%
>55	225	26%
Totaal	879	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 2 Aantal jaar ervaring in het onderwijs (n = 879)

	Aantal	%
Minder dan 1 jaar	34	4%
1 tot en met 2 jaar	47	5%
3 tot en met 9 jaar	246	28%
10 tot en met 19 jaar	302	34%
20 tot en met 29 jaar	116	13%
30 jaar of langer	134	15%
Totaal	879	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 3 Type contract* (n = 879)

	Aantal	%
Vast contract	730	83%
Tijdelijk contract	142	16%
Invalkracht	7	1%
Totaal	879	100%

* De antwoorden bij de vierde categorie 'anders, namelijk' kon worden heringedeeld in één van de overige categorieën. Indien er sprake was van een combinatie van een vast en een tijdelijk contract dan is het contract ingedeeld bij 'vast'.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

FTE (n = 879)

	N	Min	Max	Gemiddelde	SD
FTE	873	0,1	1,3	0,9	0,2

FTE in categorieën (n = 873)

FTE	Aantal	%
< 0,6	69	8%
0,6 - 0,8	153	18%
0,8 - 1,0	223	26%
1,0	428	49%
Totaal	873	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 4 Opleiding* (n = 879)

	N	%
Hbo lerarenopleiding, 2e graad	462	53%
Hbo lerarenopleiding, 1e graad	135	15%
WO lerarenopleiding, 1e graad	173	20%
Pabo (en voorgangers)	53	6%
In opleiding als LIO, zij-instromer, onderwijstrainee	44	5%
Geen opleiding als leraar	12	1%
Totaal	879	100%

* Alles wat ingevuld is onder 'Overig namelijk' is, mede met behulp van het antwoord op vraag 6 ('bent u bevoegd voor dit vak') geplaatst onder één van de andere categorieën.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 6 Bevoegdheid (n = 879)

	N	%
Bevoegd voor dit vak met de juiste graad	708	81%
Bevoegd voor dit vak, maar niet de juiste graad (2e i.p.v. 1e graads)	15	2%
Niet bevoegd voor dit vak, wel voor een ander vak	56	6%
(Nog) geen bevoegdheid, wel in opleiding voor dit vak	77	9%
Geen bevoegdheid, niet in opleiding voor dit vak*	23	3%
Totaal	879	100%

* Ook veel pabo-gediplomeerden hebben zich onder deze categorie geplaatst, waardoor dit aantal afwijkt van vraag 4.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 7a. Bent u ingeschreven in het lerarenregister? (n = 879)

	N	%
Ja	275	31%
Nee	604	69%
Totaal	879	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 7a. Bent u ingeschreven in het lerarenregister (naar omvang aanstelling)?* (n = 873)

	< 0,6 fte	2 0,6 - 0,8 fte	0,8 - 1,0 fte	1,0 of meer fte	Totaal
Ja	22%	26%	27%	37%	31%
Nee	78%	74%	73%	63%	69%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 7a. Bent u ingeschreven in het lerarenregister (naar leeftijd)? (n=873)*

	tot 25	25 tot 35	35 tot 45	45 tot 55	>55	Totaal
Ja	31%	28%	32%	37%	29%	31%
Nee	69%	72%	68%	63%	71%	69%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

* De verschillen zijn niet significant ($p > 0.05$)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 7a. Bent u ingeschreven in het lerarenregister (naar onderwijssoort)? (n = 879)*

	vmbo-b-k	vmbo-b-k-gt	vmbo-gt	vmbo-b-k-gt-havo-vwo	vmbo-gt-havo-vwo	havo/vwo	vwo	Totaal
Ja	28%	38%	36%	23%	27%	32%	16%	31%
Nee	72%	62%	64%	77%	73%	69%	84%	69%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

* De verschillen zijn niet significant ($p > 0.05$)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 8 Wanneer heeft u voor het laatst een functioneringsgesprek gevoerd met de schoolleiding? (n = 879)

	Aantal	%
In 2016	153	17,4%
In 2015	529	60,2%
In 2014	100	11,4%
Voor 2013	69	7,8%
Onbekend	28	3,2%
Totaal	879	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 9. In welke functieschaal zit u? (n = 879)

	Aantal	%
LIO-schaal	4	1%
LA	5	1%
LB	385	44%
LC	291	33%
LD	182	21%
Anders	12	1%
Totaal	879	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Professionalisering

Vraag 10. Hoe vaak voert u deze professionaliseringsactiviteiten uit? (n = 879)

	Nooit	Minder dan één keer per jaar	Eén tot enkele keren per jaar	Eén tot enkele keren per kwartaal	Eén tot enkele keren per maand	Eén tot enkele keren per week

	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Lezen van vakliteratuur	10	1	16	2	141	16	173	20	349	40	190	22
Scholingsactiviteiten in teamverband	15	2	60	7	401	46	283	32	100	11	20	2%
Scholingsactiviteiten op individueel niveau	21	2	108	12	398	45	185	21	73	8	94	11
Bezoeken van conferenties en seminars	101	12	234	27	480	55	54	6	7	1	3	0
Deelnemen aan netwerken en platforms van leraren gericht op professionalisering	173	20	224	26	291	33	121	14	48	6	22	3
Lesbezoek van collega's van de eigen school	119	14	148	17	383	44	146	17	58	7	25	3
Lesbezoek aan collega's van de eigen school (good practices)	136	16	167	19	345	39	142	16	61	7	28	3
Werkbezoek van collega's van een andere school	523	60	199	23	136	16	20	2	1	0	0	0
Werkbezoek aan collega's van een andere school (good practices)	510	58	211	24	132	15	21	2	3	0	2	0
Collegiale consultatie/Feedback van collega's	50	6	84	10	259	30	172	20	185	21	129	15
Feedback van schoolleiding naar aanleiding van lesbezoek	78	9	222	25	470	54	88	10	19	2	2	0
Coaching van binnen school	226	26	207	24	221	25	128	15	73	8	24	3
Coaching van buiten school	400	46	223	25	156	18	59	7	30	3	11	1

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 10: Het uitvoeren van professionaliseringsactiviteiten ten opzichte van het oordeel differentiatie op schoolniveau

Nooit versus ten minste minder dan één keer per jaar (n = 735)

	Ind8.1 De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen.		Ind8.2 De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	
	onvoldoende	voldoende	onvoldoende	voldoende
Lezen van vakliteratuur	98,9%	99,0%	98,8%	100,0%
Scholingsactiviteiten in teamverband	98,5%	96,9%	98,2%	97,4%
Scholingsactiviteiten op individueel niveau	96,8%	99,5%	97,3%	100,0%
Bezoeken van conferenties en seminars	87,8%	89,8%	88,3%	88,3%
Deelnemen aan netwerken en platforms van leraren gericht op professionalisering	78,5%	81,6%	79,0%	81,8%
Lesbezoek van collega's van de eigen school	83,9%	91,3%	85,1%	92,2%
Lesbezoek aan collega's van de eigen school (good practices)	83,7%	88,3%	84,2%	90,9%
Werkbezoek van collega's van een andere school	37,7%	42,9%	38,9%	40,3%
Werkbezoek aan collega's van een andere school (good practices)	40,4%	48,0%	42,2%	44,2%

Collegiale consultatie/Feedback van collega's	93,9%	94,4%	93,8%	96,1%
Feedback van schoolleiding naar aanleiding van lesbezoek	90,2%	92,9%	90,3%	96,1%
Coaching van binnen school	71,2%	82,7%	73,4%	81,8%
Coaching van buiten school	51,6%	61,2%	54,1%	54,5%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Ook naar leeftijdscategorie zijn er verschillen zichtbaar. Lesbezoek van en aan collega's buiten de school wordt vaker afgelegd door jongere dan door oudere leraren. Ook bij coaching van leraren binnen de school zien we dit terug, hoewel het patroon wat grillig verloopt. Ook feedback door de schoolleiding verschilt naar leeftijdscategorie. Binnen de groep leraren van boven de 55 bevinden zich relatief de meeste leraren die dit nooit krijgen.

Vraag 10: Het uitvoeren van professionaliseringsactiviteiten naar leeftijdscategorie
Nooit versus ten minste minder dan één keer per jaar (n = 873)

	tot 25	25 tot 35	35 tot 45	45 tot 55	>55
Lezen van vakliteratuur	97,6%	99,6%	98,4%	98,5%	99,1%
Scholingsactiviteiten in teamverband	95,2%	97,8%	98,4%	98,0%	99,6%
Scholingsactiviteiten op individueel niveau	95,2%	96,4%	99,5%	98,5%	96,9%
Bezoeken van conferenties en seminars	81,0%	88,9%	86,8%	87,9%	91,6%
Deelnemen aan netwerken en platforms van leraren gericht op professionalisering	81,0%	80,9%	82,5%	80,8%	77,3%
Lesbezoek van collega's van de eigen school	97,6%	92,4%	87,3%	82,8%	80,9%
Lesbezoek aan collega's van de eigen school (good practices)	88,1%	89,3%	85,2%	83,3%	79,6%
Werkbezoek van collega's van een andere school	35,7%	35,1%	47,1%	40,9%	40,9%
Werkbezoek aan collega's van een andere school (good practices)	26,2%	37,8%	49,2%	44,4%	40,9%
Collegiale consultatie/Feedback van collega's	92,9%	96,4%	95,8%	94,4%	91,1%
Feedback van schoolleiding naar aanleiding van lesbezoek	92,9%	94,2%	92,6%	92,9%	84,9%
Coaching van binnen school	90,5%	82,2%	69,8%	75,3%	66,2%
Coaching van buiten school	71,4%	54,2%	56,1%	56,1%	48,9%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Leraren die staan ingeschreven in het lerarenregister doen iets vaker aan lesbezoeken van en aan collega's van de eigen school. Zij ontvangen ook vaker collegiale consultatie of geven die aan leraren van de eigen school. Dat geldt ook voor coaching binnen de school. Bovendien ontvangen zij vaker feedback van de schoolleiding.

Vraag 10: Het uitvoeren van professionaliseringsactiviteiten naar inschrijving lerarenregister
Nooit versus ten minste minder dan één keer per jaar (n = 879)

	Ja	Nee
Lezen van vakliteratuur	99,3%	98,7%
Scholingsactiviteiten in teamverband	98,9%	98,0%
Scholingsactiviteiten op individueel niveau	98,2%	97,4%
Bezoeken van conferenties en seminars	88,4%	88,6%
Deelnemen aan netwerken en platforms van leraren gericht op professionalisering	83,3%	79,0%
Lesbezoek van collega's van de eigen school	89,8%	84,9%

Lesbezoek aan collega's van de eigen school (good practices)	88,4%	82,8%
Werkbezoek van collega's van een andere school	42,5%	39,6%
Werkbezoek aan collega's van een andere school (good practices)	44,4%	40,9%
Collegiale consultatie/Feedback van collega's	96,7%	93,2%
Feedback van schoolleiding naar aanleiding van lesbezoek	94,2%	89,7%
Coaching van binnen school	80,7%	71,4%
Coaching van buiten school	57,8%	53,0%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Leraren die (nog) niet bevoegd zijn nemen vaker deel aan professionaliseringsactiviteiten. Zij doen bijvoorbeeld aan scholing in teamverband, krijgen lesbezoek en bezoeken lessen van collega's van de eigen school, en/of ontvangen collegiale consultatie en coaching van binnen of buiten de school. De docenten die professionalisering het meest nodig hebben doen daar dus ook er meer aan. Hoewel we om verschillen in beeld te brengen de groep 'in opleiding' en 'volledig onbevoegd' samen hebben genomen, zien we dit beeld terug bij beide groepen. Omdat er, vanwege de kleine aantallen, vrijwel geen significante verschillen naar voren kwamen hebben we een uitsplitsing naar de uitgebreide indeling van bevoegdheid niet opgenomen.

Vraag 10: Het uitvoeren van professionaliseringsactiviteiten naar bevoegdheid (n =879)

Nooit versus ten minste minder dan één keer per jaar

	bevoegd	(nog) niet bevoegd
Lezen van vakliteratuur	98,8%	99,0%
Scholingsactiviteiten in teamverband	98,7%	95,0%
Scholingsactiviteiten op individueel niveau	97,6%	98,0%
Bezoeken van conferenties en seminars	89,9%	78,0%
Deelnemen aan netwerken en platforms van leraren gericht op professionalisering	80,4%	80,0%
Lesbezoek van collega's van de eigen school	85,5%	94,0%
Lesbezoek aan collega's van de eigen school (good practices)	84,0%	89,0%
Werkbezoek van collega's van een andere school	40,3%	42,0%
Werkbezoek aan collega's van een andere school (good practices)	43,0%	34,0%
Collegiale consultatie/Feedback van collega's	93,7%	99,0%
Feedback van schoolleiding naar aanleiding van lesbezoek	90,6%	95,0%
Coaching van binnen school	72,1%	91,0%
Coaching van buiten school	52,4%	71,0%

* De categorisering is gebaseerd op vraag 6. Hierbij is iedereen met een bevoegd (ongeacht bevoegdheid voor juiste les/graad) in de categorie 'bevoegd' gezet en iedereen die in opleiding is of niet bevoegd onder '(nog) niet bevoegd'.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Als we kijken naar leraren die tenminste één keer onvoldoende of zeer zwak zijn beoordeeld bij een of meer lesobservatie-indicatoren, dan zien we enkele verschillen.

Deze docenten bezoeken minder vaak conferenties en seminars en krijgen minder vaak werkbezoek van collega's van een andere school. De overige verschillen zijn niet significant.

Vraag 10 Professionaliseringsactiviteiten naar leraren die tenminste één keer 'onvoldoende' of 'zeer zwak' zijn beoordeeld op een lesobservatie-indicator en overige docenten

Ten minste minder dan één keer per jaar (n=714)

	Geen	Tenminste 1x 'zeer zwak'/onvoldoende
--	------	--------------------------------------

Lezen van vakliteratuur	99,6%	98,4%
Ontwikkelwerk met collega's	98,2%	97,7%
Scholingsactiviteiten in teamverband	97,8%	97,1%
Scholingsactiviteiten op individueel niveau	89,4%	87,9%
Bezoeken conferenties en seminars	85,8%	77,0%
Deelname netwerken en platforms van leraren gericht op professionalisering	84,1%	85,9%
Lesbezoek van collega's van de eigen school	82,7%	84,6%
Lesbezoek aan collega's van de eigen school (good practices)	43,8%	38,1%
Werkbezoek van collega's van een andere school	46,9%	38,3%
Werkbezoek aan collega's van een andere school (good practices)	95,1%	92,8%
Collegiale consultatie/feedback van collega's	91,2%	90,8%
Feedback van schoolleiding naar aanleiding van lesbezoek	77,0%	74,0%
Coaching door iemand van binnen school	56,2%	53,5%
Coaching door iemand van buiten school	99,6%	98,4%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Als we kijken naar het aantal professionaliseringsactiviteiten die docenten uitvoeren, dan zien we dat (nog) niet bevoegde docenten gemiddeld gezien aan meer activiteiten meedoen dan andere docenten.

Vraag 10 Gemiddeld aantal activiteiten naar graad*

Opleiding	Gemiddeld aantal activiteiten	N
1e graad	10,0	308
2e graad	10,5	462
Pabo	10,1	53
(nog) niet bevoegd	10,6	56
Totaal	10,3	879

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Ook leraren die ingeschreven staan in het lerarenregister voeren gemiddeld meer activiteiten uit dan leraren die niet ingeschreven zijn.

Vraag 10 Gemiddeld aantal activiteiten naar inschrijving lerarenregister*

	Gemiddeld aantal activiteiten	N
Ingeschreven in het lerarenregister	10,6	275
Niet ingeschreven in het lerarenregister	10,2	604
Totaal	10,3	879

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$).

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 10 Gemiddeld aantal professionaliseringsactiviteiten naar omvang vestiging (aantal leerlingen)*

Leerlingaantal	Gemiddeld	N	Stddev
< 300	10,8	12	1,1
300-670	10,4	35	1,1
670-1000	10,2	27	0,8

> 1000	9,8	36	1,3
Totaal	10,2	110	1,1

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$).
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 10 Gemiddeld aantal professionaliseringsactiviteiten naar bestuursomvang (aantal scholen)

Omvang	Gemiddeld	N	Stddev
Max 5	9,8	11	1,1
6 t/m 10	10,3	22	1,0
11 t/m 20	10,1	20	1,5
Meer dan 20	10,3	23	0,8
Total	10,2	76	1,1

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 11abc In hoeverre bent u het eens met de onderstaande uitspraken? (n=879)

	Zeer mee oneens		Mee oneens		Mee eens		Zeer mee eens	
	N	%	N	%	N	%	N	%
<i>Als leraar...</i>								
.. beschik ik over voldoende kwaliteiten om mijn werk goed te doen	1	0%	9	1%	477	54%	392	45%
.. ben ik (nog steeds) gemotiveerd om mij in mijn werk verder te ontwikkelen	1	0%	17	2%	338	39%	523	60%
.. heb ik voldoende ruimte (gelegenheid) om me in mijn werk verder te ontwikkelen	25	3%	169	19%	461	52%	224	26%
.. weet ik op welke punten ik mij kan ontwikkelen	1	0%	13	2%	622	71%	243	28%
.. heb ik het al druk genoeg met het lesgeven en alles wat daar bij komt kijken, waardoor ik onvoldoende toe kom aan mijn verdere ontwikkeling	54	6%	373	42%	337	38%	115	13%
.. vind ik het belangrijk om binnen mijn lessen te differentiëren tussen leerlingen	1	0%	53	6%	574	65%	251	29%
<i>In mijn team (vakgroep/sectie)...</i>								
.. hebben we als leraren voldoende inbreng bij het bepalen van de doelen en thema's om ons onderwijs te ontwikkelen	9	1%	103	12%	593	68%	174	20%
.. formuleren we doelen t.a.v. het pedagogisch-didactisch handelen	8	1%	138	16%	635	72%	98	11%
.. formuleren we doelen t.a.v. opbrengsten	6	1%	141	16%	620	71%	112	13%
.. evalueren wij de kwaliteit van ons geboden onderwijs, bijvoorbeeld aan de hand van behaalde leerresultaten	8	1%	81	9%	619	70%	171	20%
.. verantwoorden we ons over onze professionaliseringsactiviteiten t.o.v. de schoolleiding	13	2%	123	14%	630	72%	113	13%
<i>De schoolleiding...</i>								
.. geeft mij voldoende ruimte voor inbreng bij het bepalen van de doelen en thema's om het onderwijs op mijn school te	6	1%	102	12%	613	70%	158	18%

ontwikkelen								
.. stelt tijd en middelen beschikbaar als ik aangeef een cursus of scholing te willen volgen	9	1%	80	9%	571	65%	219	25%
.. voert een scholingsbeleid waarmee ik voldoende toegerust word / mij kan blijven ontwikkelen	13	2%	145	17%	586	67%	135	15%
.. bespreekt in p-gesprekken de mate waarin en manier waarop ik kwaliteit bereik in het geven van onderwijs	18	2%	219	25%	570	65%	72	8%
.. informeert mij over de gerealiseerde kwaliteit van de leerresultaten en van het onderwijsleerproces	14	2%	160	18%	620	71%	85	10%
.. informeert mij over de al dan niet gehaalde doelstellingen omtrent onderwijskwaliteit	9	1%	168	19%	625	71%	77	9%
.. beschouwt differentiatie in de klas als belangrijk doel	3	0%	76	9%	572	65%	228	26%
.. geeft mij voldoende ruimte om mijn differentiatievaardigheden te ontwikkelen	21	2%	215	25%	528	60%	115	13%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Een aantal van de bovenstaande stellingen is uitgesplitst naar achtergrondkenmerken. Hierbij is 'zeer oneens' samengevoegd met 'oneens' en 'zeer mee eens' met 'mee eens'. Dit levert weinig significante verschillen op. Hieronder hebben we één tabel opgenomen waar wel significante verschillen zijn.

Vraag 11abc In hoeverre bent u het eens met de uitspraken 'Als leraar heb ik het al druk genoeg met het lesgeven en alles wat daar bij komt kijken, waardoor ik onvoldoende toe kom aan mijn verdere ontwikkeling' (n=879)*

	bevoegd	Nog niet bevoegd
(Zeer) Mee oneens	47%	59%
(Zeer) Mee eens	53%	41%

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 12 Hoe stuurt de schoolleiding op differentiatie (meerdere antwoorden mogelijk). Door... (n = 879)

	N	%
De MR te betrekken bij het bepalen van dit speerpunt	103	12%
Het maken van prestatieafspraken met vaksecties	279	32%
Het maken van prestatieafspraken met leraren	182	21%
Leraren regelmatig te informeren op teambijeenkomsten	572	65%
Een aantal leraren te laten deelnemen aan een project(werk)groep 'differentiëren'	356	41%
Een aantal leraren te enthousiasmeren in 'gedifferentieerd lesgeven' (olievlekwerking)	380	43%
Te verduidelijken wat onder differentiëren wordt verstaan via een kijkwijzer	150	17%
Professionaliseringsbudget ervoor vrij te maken	221	25%
Via Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) van leraren	257	29%
Een school als zijnde een 'good practice' te bezoeken	116	13%
Geen van deze, de schoolleiding stuurt niet op differentiatie	55	6%
Overig, namelijk...	102	12%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

We hebben bij de bovenstaande items bekeken of er verschillen zijn tussen leraren van scholen waar de schoolscore op differentiatie voldoende of onvoldoende is.

Vraag 12 Hoe stuurt de schoolleiding op differentiatie (meerdere antwoorden mogelijk). Door...

Naar schooloordeel 8.3 De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen* (n=735)

	Onvoldoende	Voldoende
Het maken van prestatieafspraken met vaksecties	30,2%	41,0%
Te verduidelijken wat onder differentiëren wordt verstaan via een kijkwijzer	14,2%	24,0%
Professionaliseringsbudget ervoor vrij te maken	24,3%	27,0%
Via Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) van leraren	27,4%	28,0%
Een school als zijnde een 'good practice' te bezoeken	14,3%	12,0%

* De verschillen bij de getoonde stellingen zijn significant ($p < 0.05$)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 12 Hoe stuurt de schoolleiding op differentiatie (meerdere antwoorden mogelijk). Door...

Naar aanbod (beperkte indeling)* (n = 879)

	vmbo-b-k-t	vmbo-b-k-t-havo-vwo	havo-vwo
Het maken van prestatieafspraken met leraren	25,1%	20,1%	12,2%
Leraren regelmatig te informeren op teambijeenkomsten	69,3%	65,3%	55,8%
Een aantal leraren te laten deelnemen aan een project(werk)groep 'differentiëren'	36,2%	40,7%	49,2%
Een aantal leraren te enthousiasmeren in 'gedifferentieerd lesgeven' (olievlekwerking)	39,4%	42,2%	52,8%
Te verduidelijken wat onder differentiëren wordt verstaan via een kijkwijzer	21,3%	12,7%	14,2%
Via Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) van leraren	33,8%	22,8%	28,4%

* De verschillen bij de getoonde stellingen zijn significant ($p < 0.05$)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Differentiatie binnen de lessen

Vraag 13/14 Hieronder staat een deel van de beoordelingspunten (indicatoren) die de inspectie gebruikt bij het beoordelen van de kwaliteit van een les. Kunt u de manier waarop u doorgaans lesgeeft beoordelen door per beoordelingspunt aan te geven in welke mate u deze wijze van differentiatie toepast (n = 879)

	Niet		In geringe mate		In redelijke mate		In hoge mate	
	N	%	N	%	N	%	N	%
<i>Doorgaans...</i>								
... houd ik in mijn instructie rekening met zowel sterkere als zwakkere leerlingen	5	1%	65	7%	508	58%	301	34%
... zet ik leerlingen die minder instructie nodig hebben alvast aan het werk	49	6%	252	29%	398	45%	180	21%
...geef ik extra of aanvullende instructie aan groepjes leerlingen of individuele leerlingen	11	1%	87	10%	369	42%	412	47%
...geef ik leerlingen die dat nodig hebben meer en extra oefenmogelijkheden	29	3%	136	16%	448	51%	266	30%
...geef ik leerlingen die dat nodig hebben de mogelijkheid tot overslaan en verrijken	66	8%	253	29%	398	45%	162	18%
... kunnen leerlingen werken met individuele leervragen en doelen	167	19%	325	37%	273	31%	114	13%
<i>Verder...</i>								
... kan ik op basis van formatieve evaluatiegegevens en interactie	33	4%	132	15%	513	58%	201	23%

met de leerling benoemen waar deze staat in zijn leerproces												
... formuleer ik concrete doelen en/of acties voor bovengemiddeld presterende leerlingen	105	12%	316	36%	374	43%	84	10%				
... bepaal ik op basis van een analyse van de prestaties doelen voor (groepen) leerlingen (om achterstanden weg te werken)	61	7%	212	24%	448	51%	158	18%				
... maak ik op basis van de analyse van de vorderingen of leerprestaties aanpassingen in het onderwijs aan de groep	40	5%	152	17%	448	51%	239	27%				

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 15 Is de les die de inspecteur heeft geobserveerd een goed voorbeeld van de manier waarop u doorgaans lesgeeft? (n=879)*

	tot 25		25 tot 35		35 tot 45		45 tot 55		>55		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	20	48%	123	55%	118	62%	114	58%	114	51%	489	56%
Gedeeltelijk	20	48%	88	39%	62	33%	69	35%	102	45%	341	39%
Nee	2	5%	14	6%	9	5%	15	8%	9	4%	49	6%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

* De verschillen zijn niet significant ($p > 0.05$)

Vraag 16. Bent u van plan aan (één of meer van) de in vraag 13 en 14 genoemde beoordelingspunten te werken? (n=879)*

	tot 25		25 tot 35		35 tot 45		45 tot 55		>55		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Nee, ik beheers ze voldoende	0	0%	20	9%	15	8%	25	13%	36	16%	96	11%
Nee, omdat de gevraagde punten binnen de huidige onderwijsopzet niet mogelijk zijn	3	7%	18	8%	15	8%	25	13%	29	13%	90	10%
Ja	39	93%	187	83%	159	84%	148	75%	160	71%	693	79%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$)

Vraag 16b Via welke professionaliseringsactiviteiten wilt u aan de in vraag 13 en 14 genoemde beoordelingspunten werken? (n=693)

	N	%
Lezen van vakliteratuur	305	44%
Scholingsactiviteiten in teamverband	307	44%
Scholingsactiviteiten op individueel niveau	363	52%
Bezoeken conferenties en seminars	245	35%
Deelname netwerken en platforms van leraren die gericht zijn op professionalisering	137	20%
Lesbezoek van collega's van de eigen school	330	48%
Lesbezoek aan collega's van de eigen school (good practices)	408	59%
Werkbezoek van collega's van een andere school	104	15%

Werkbezoek aan collega's van een andere school (good practices)	210	30%
Collegiale consultatie/ Feedback van collega's	371	54%
Feedback van schoolleiding	226	33%
Coaching van binnen school	191	28%
Coaching van buiten school	98	14%
Anders, namelijk...	65	9%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 17 Welke zaken bepalen volgens u vooral of differentiatie in een les lukt. Het gaat er dus niet om of deze zaken bij u in de klas spelen, maar of deze in het algemeen een rol spelen in het wel of niet lukken van differentiatie. Schaal van 1 (Speelt geen enkele rol) tot 5 (Speelt een zeer grote rol).

	Speelt geen enkele rol				Speelt een zeer grote rol	Gemiddeld
Aantal verschillende leerlingen die een docent wekelijks ziet	5%	11%	16%	42%	26%	3,7
Aantal leerlingen in de klas	2%	4%	7%	33%	54%	4,3
De mogelijkheden van een klaslokaal (ruimte, inrichting, e.d.)	2%	5%	13%	39%	41%	4,1
Beschikbare voorbereidingstijd van lessen	2%	7%	17%	39%	35%	4,0
Tijd die de docent wekelijks met de leerlingen doorbrengt	3%	7%	23%	47%	21%	3,8
Kennis docent van niveau van de leerlingen in de klas	1%	2%	9%	42%	46%	4,3
Lengte van de lessen	8%	21%	31%	29%	11%	3,1
Het type onderwijs (bijvoorbeeld frontaal klassikaal/open leercentrum)	3%	9%	27%	40%	21%	3,7
De gebruikte lesmethode	7%	16%	25%	39%	13%	3,4
De visie van de docent op lesgeven	1%	2%	7%	44%	46%	4,3
De ervaringen van de docent	1%	5%	15%	45%	35%	4,1
De (bij)scholing van de docent	1%	10%	29%	47%	14%	3,6
De onderwijsvisie van de school	2%	7%	26%	45%	20%	3,8
De visie van de school op nut en noodzaak van differentiëren	1%	5%	20%	50%	25%	3,9
De opvatting dat er in beperkte mate verschillen zijn tussen leerlingen	4%	9%	27%	43%	16%	3,6
Het feit dat leerlingen toch opgeleid moeten worden voor hetzelfde eindexamen/-niveau	7%	15%	27%	36%	16%	3,4
De mate van aangeboden differentiatie op schoolniveau (bijvoorbeeld aanvullend onderwijs, homogene klassen, mogelijkheid tot versneld/verspreid examen doen e.d.)	2%	8%	29%	47%	15%	3,7
De mate waarin een vak mogelijkheden biedt voor differentiatie	4%	11%	19%	42%	24%	3,7
Anders, namelijk (vul in)	35%	1%	28%	16%	20%	2,9

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

10.4 Inspecteursvragenlijst

Vraag 1 . In hoeverre zijn de docenten betrokken bij het professionaliseringsbeleid cq. scholingsplan van de school?

	N	%
Er zijn (nog) geen ambities geformuleerd over de gebieden waarop scholing zal plaatsvinden.	19	15%
De ambities zijn vooral tot stand gekomen op het initiatief van de leraren(teams).	13	10%
De leraren hebben eerst de gelegenheid gekregen om hun meningen te geven, waarna het bestuur/de schoolleiding de scholing	23	18%
Het bestuur/de schoolleiding heeft de scholingsambities opgesteld, en de leraren hebben daarna de gelegenheid gekregen o	49	39%
De leraren zijn geïnformeerd door het bestuur/de schoolleiding over de scholing van docenten.	9	7%
Anders, namelijk...	13	10%
Totaal	126	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 2. Hoe vaak wordt iedere leraar door de schoolleiding bezocht in de les in het kader van de professionalisering van leraren (aan de hand van een kijkwijzer, opgevolgd door een feedbackgesprek)?

	N	%
Niet	10	8%
Ongeveer 1x per 2 jaar	23	18%
Ongeveer 1x per jaar	71	56%
Meerdere keren per jaar, namelijk	22	18%
Totaal	126	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Differentiëren

Vraag 5. Is gedifferentieerd lesgeven een speerpunt van de school?

	N	%
Ja	96	76%
Nee	30	24%
Totaal	126	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 6. Is er draagvlak onder de leraren voor dit speerpunt?

	%
Ja, want	91%
Nee, want	9%
Totaal	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 7. Hoe vaak heeft de mentor overleg met de collega's over de ondersteuning en begeleiding van leerlingen (gebaseerd op leerlingspecifieke gegevens)? Dit overleg is van tevoren gepland, oftewel niet aan de koffietafel of tijdens de lunch.

	N	%
1 wekelijks	11	9%
2 1 keer per 4 à 6 weken	66	52%
3 3 keer per jaar	42	33%
5 overig:	7	6%
Totaal	126	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 8. Hoe vaak heeft de ondersteuningscoördinator overleg met de collega's over de ondersteuning en begeleiding van leerlingen?

	N	%
1 wekelijks	16	13%
2 1 keer per 4 à 6 weken	63	50%
3 3 keer per jaar	29	23%
4 1 keer per jaar	1	1%
5 overig:	17	14%
Totaal	126	100%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Differentiëren vanuit de docenten gezien

Vraag 9 Hoe zijn de docenten tot dusverre ondersteund door de schoolleiding in het gedifferentieerd lesgeven (meerdere antwoorden mogelijk)

	N	%
Niet	19	15
Scholing voor het gehele team	72	57
Scholing op individueel niveau	39	31
Leren van elkaar door bij elkaar in de klas te kijken	44	35
Feedback te geven n.a.v. lesobservaties	51	41
Coaching door een collega	30	24
Coaching van buitenaf	16	13
Overig:	18	14

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Vraag 10 Wat hebben docenten op deze school (nog meer) in de toekomst nodig aan professionalisering om te kunnen differentiëren in de klas (meerdere antwoorden mogelijk)

	N	%
Niets	0	0
Scholing voor het gehele team	73	58
Scholing op individueel niveau	70	56
Leren van elkaar door bij elkaar in de klas te kijken	86	68
Feedback te geven n.a.v. lesobservaties	74	59
Coaching door een collega	34	27
Coaching van buitenaf	29	23
Overig:	27	21

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Differentiëren vanuit de schoolleiding gezien

Hoe stuurt de schoolleiding op differentiatie? (meerdere antwoorden mogelijk).

Door...	N	%
Niet, de schoolleiding stuurt niet op differentiatie	29	23%

MR te betrekken bij het bepalen van dit speerpunt	11	9%
het maken van prestatieafspraken met vaksecties	9	7%
het maken van prestatieafspraken met leraren	11	9%
leraren regelmatig te informeren op teambijeenkomsten	53	42%
een aantal leraren te laten deelnemen aan een project(werk)groep 'differentiëren'	32	25%
een aantal leraren te enthousiasmeren in 'gedifferentieerd lesgeven' (olievlekwerking)	46	37%
gedifferentieerd lesgeven te vertalen in concrete normen (en doelen) voor het didactisch handelen in de klas (bv. in een kijkwijzer)	27	21%
professionaliseringsbudget ervoor vrij te maken	53	42%
via Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) van leraren	36	29%
een school als zijnde een 'good practice' te bezoeken	7	6%
overig, namelijk:...	23	18%

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Professionalisering en oordelen Oordelen op vestigingsniveau

Oordeel vestiging hoofdindicatoren professionalisering voor afdelingen die voldoende beoordeeld zijn op differentiatie

		Differentiatie onvoldoende	Differentiatie voldoende
14.1 De schoolleiding zorgt dat de visie van de school op onderwijs vertaald is in concrete professionele normen voor leraren.	Onvoldoende	47,8%	0,0%
	Voldoende	47,8%	100,0%
	Goed	4,4%	0,0%
14.2 De schoolleiding zorgt voor draagvlak bij leraren voor het schoolbeleid en de daarvan afgeleide ambities en verbeterdoelen.	Onvoldoende	13,4%	0,0%
	Voldoende	75,9%	100,0%
	Goed	10,7%	0,0%
14.3 De schoolleiding stuurt via haar personeelsbeleid op het realiseren van de onderwijskundige doelen van de school.	Onvoldoende	27,4%	0,0%
	Voldoende	64,6%	50,0%
	Goed	8,0%	50,0%
14.4 De schoolleiding stuurt leraren(teams) aan om het onderwijsproces vorm te geven passend bij de ambities van de school.	Onvoldoende	24,3%	0,0%
	Voldoende	62,2%	100,0%
	Goed	13,5%	0,0%
14.5 De schoolleiding verantwoordt zich intern over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.	Onvoldoende	14,5%	0,0%
	Voldoende	78,2%	100,0%
	Goed	7,3%	0,0%
15.1 Leraren evalueren de kwaliteit van het onderwijs die zij bieden*	Slecht	0,9%	0,0%
	Onvoldoende	26,4%	0,0%
	Voldoende	67,3%	100,0%
	Goed	5,5%	0,0%
15.2 Leraren vullen het onderwijs in passend bij de onderwijsvisie van de school/afdeling*	Onvoldoende	38,7%	0,0%
	Voldoende	56,8%	50,0%
	Goed	4,5%	50,0%

15.3 Leraren werken doelgericht aan de bekwaamheidseisen en de benodigde competenties voor het realiseren van de visie van de school*	Onvoldoende	27,5%	0,0%
	Voldoende	68,8%	100,0%
	Goed	3,7%	0,0%
15.4 Lerarenteams verantwoorden zich over de bereikte resultaten van hun professionaliserings- en verbeteractiviteiten*	Onvoldoende	50,0%	0,0%
	Voldoende	43,6%	100,0%
	Goed	6,4%	0,0%
N*		113	3

* De N varieert per indicator. Bij de variabelen met een * hebben slechts 2 van de 3 scholen waar differentiatie op orde is een score op de indicator.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Oordeel vestiging indicatoren professionalisering voor afdelingen die wel en niet voldoende voldoende beoordeeld zijn op differentiatie, volledig overzicht

		Differentiatie onvoldoende	Differentiatie voldoende
14.1 De schoolleiding zorgt dat de visie van de school op onderwijs vertaald is in concrete professionele normen voor leraren.	Onvoldoende	47,8%	0,0%
	Voldoende	47,8%	100,0%
	Goed	4,4%	0,0%
14.1.1 Er is een uitgesproken visie over wat de school wil bereiken met haar onderwijs.	Nee	20,5%	0,0%
	Ja	79,5%	100,0%
14.1.2 Deze visie is vertaald in concrete en observeerbare normen voor het handelen van leraren in en buiten de klas.	Nee	58,9%	0,0%
	Ja	41,1%	100,0%
14.1.3 De visie is vertaald in concrete en observeerbare normen voor lerarenteams.	Nee	67,0%	33,3%
	Ja	33,0%	66,7%
14.2 De schoolleiding zorgt voor draagvlak bij leraren voor het schoolbeleid en de daarvan afgeleide ambities en verbeterdoelen.	Onvoldoende	13,4%	0,0%
	Voldoende	75,9%	100,0%
	Goed	10,7%	0,0%
14.2.1 Er is een professioneel statuut waarin de zeggenschap van leraren is geregeld.	Nee	36,0%	33,3%
	Ja	64,0%	66,7%
14.2.2 De schoolleiding zorgt voldoende zeggenschap van leraren in het schoolbeleid (bijvoorbeeld via de MR).	Nee	6,3%	0,0%
	Ja	93,7%	100,0%
14.2.3 De schoolleiding betreft leraren bij de ontwikkeling van de schoolvisie, van de schoolambities en evt. van het specifieke didactische concept.	Nee	10,7%	0,0%
	Ja	89,3%	100,0%
14.2.4 Leraren zijn voldoende geïnformeerd (ze kennen de visie en ambities, zijn het ermee eens en weten welke gedragingen er van hen verwacht worden op grond van die visie en ambities).	Nee	24,1%	0,0%
	Ja	75,9%	100,0%
14.3 De schoolleiding stuurt via haar personeelsbeleid op het realiseren van de onderwijskundige doelen van de school.	Onvoldoende	27,4%	0,0%
	Voldoende	64,6%	50,0%
	Goed	8,0%	50,0%
14.3.1 Er is een, liefst meerjarig, scholingsplan dat inhoudelijk aansluit bij geconstateerde behoeften van het personeel en mogelijke tekorten in de onderwijskwaliteit.	Nee	57,1%	0,0%
	Ja	42,9%	100,0%
14.3.2 Het scholingsbeleid kent een generieke aanpak waardoor alle leraren voldoende toegerust worden.	Nee	29,1%	0,0%
	Ja	70,9%	100,0%

14.3.3 Het scholingsbeleid kent een specifieke aanpak, waardoor groepen of individuele leraren op basis van geconstateerde ontwikkelpunten in hun didactisch pedagogisch handelen ondersteuning en scholing krijgen (denk ook aan coachingstrajecten).	Nee	27,9%	0,0%
	Ja	72,1%	100,0%
14.3.4 De school zet scholingsbudget volledig in en geeft voldoende ruimte aan leraren voor het volgen van de scholingen.	Nee	11,7%	0,0%
	Ja	88,3%	100,0%
14.3.5 De inhoud van de p-cyclus (functionerings-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken) sluit direct aan bij het bereiken van voldoende onderwijskwaliteit.	Nee	19,8%	0,0%
	Ja	80,2%	100,0%
14.3.6 Cao-mogelijkheden (bijvoorbeeld loopbaanbeleid en functiemix) worden functioneel ingezet.	Nee	18,3%	0,0%
	Ja	81,7%	100,0%
14.3.7 De schoolleiding stimuleert leraren, ook die tijdelijk een leraar vervangen, om zich in te schrijven in het lerarenregister.	Nee	72,7%	100,0%
	Ja	27,3%	0,0%
14.4 De schoolleiding stuurt leraren(teams) aan om het onderwijsproces vorm te geven passend bij de ambities van de school.	Onvoldoende	24,3%	0,0%
	Voldoende	62,2%	100,0%
	Goed	13,5%	0,0%
14.4.1 De school kent een evenwichtige organisatie van platforms (vakgroepen, intervisie- en feedbackgroepen, deelteams) waarin leraren kunnen overleggen over hoe vorm te geven aan het onderwijsproces.	Nee	17,4%	0,0%
	Ja	82,6%	100,0%
14.4.2 De schoolleiding communiceert met leraren over hoe het onderwijsproces vorm te geven passend binnen de visie van de school.	Nee	14,4%	0,0%
	Ja	85,6%	100,0%
14.4.3 De kaders waarbinnen de platforms/teams kunnen opereren zijn helder.	Nee	41,8%	0,0%
	Ja	58,2%	100,0%
14.4.4 De schoolleiding spreekt de teams/platforms aan op het behalen van de afspraken en doelstellingen.	Nee	31,8%	0,0%
	Ja	68,2%	100,0%
14.4.5 De voorzitters van de platforms zijn gefaciliteerd*	Nee	25,5%	0,0%
	Ja	74,5%	100,0%
14.5 De schoolleiding verantwoordt zich intern over de gerealiseerde onderwijskwaliteit	Onvoldoende	14,5%	0,0%
	Voldoende	78,2%	100,0%
	Goed	7,3%	0,0%
14.5.1 De schoolleiding informeert de leraren over de gerealiseerde kwaliteit van de opbrengsten en van het onderwijsleerproces (bijvoorbeeld in de vorm van tevredenheidsenquêtes).	Nee	13,0%	0,0%
	Ja	87,0%	100,0%
14.5.2 De schoolleiding informeert de leraren en MR over de al dan niet gehaalde doelstellingen.	Nee	17,6%	0,0%
	Ja	82,4%	100,0%
15.1 Leraren evalueren de kwaliteit van het onderwijs die zij bieden*	Slecht	0,9%	0,0%
	Onvoldoende	26,4%	0,0%
	Voldoende	67,3%	100,0%
	Goed	5,5%	0,0%
15.1.1 Leraren(teams) evalueren hun handelwijze binnen en buiten de les d.m.v. lesobservaties (peer review), leerlingtevredenheidsenquêtes, leerlingen panels, oudergesprekken en ouderenquêtes*	Nee	25,0%	0,0%
	Ja	75,0%	100,0%
15.1.2 Leraren(teams) hebben een reëel zicht op hun sterke en	Nee	43,0%	0,0%

zwakke pedagogische en didactische competenties*	Ja	57,0%	100,0%
15.1.3 Leraren(teams) maken gebruik van de leerresultaten om de kwaliteit van hun onderwijsproces te beoordelen*	Nee	27,1%	0,0%
	Ja	72,9%	100,0%
15.2 Leraren vullen het onderwijs in passend bij de onderwijsvisie van de school/afdeling*	Onvoldoende	38,7%	0,0%
	Voldoende	56,8%	50,0%
	Goed	4,5%	50,0%
15.2.1 Leraren handelen in en buiten de klas in lijn met de gemaakte afspraken rond visie, ambitie en gekozen concept*	Nee	28,7%	0,0%
	Ja	71,3%	100,0%
15.2.2 Leraren(teams) formuleren doelen t.a.v. het pedagogisch-didactisch handelen en opbrengsten (passend bij de doelen van de school)*	Nee	54,6%	0,0%
	Ja	45,4%	100,0%
15.2.3 - Leraren(teams) ontwerpen – waar nodig - het onderwijsproces (passend bij de doelen van de school)*	Nee	38,9%	0,0%
	Ja	61,1%	100,0%
15.3 Leraren werken doelgericht aan de bekwaamheidseisen en de benodigde competenties voor het realiseren van de visie van de school*	Onvoldoende	27,5%	0,0%
	Voldoende	68,8%	100,0%
	Goed	3,7%	0,0%
15.3.1 Leraren houden een bekwaamheidsdossier bij (art.37)*	Nee	49,5%	50,0%
	Ja	50,5%	50,0%
15.3.2 Leraren(teams) doen op basis van hun zwakke punten voorstellen voor hun professionele ontwikkeling*	Nee	30,8%	0,0%
	Ja	69,2%	100,0%
15.3.3 Leraren(teams) volgen de scholing en ondersteuning die in grote lijnen past bij het deskundigheidsprofiel dat de school voor haar leraren heeft opgesteld*	Nee	24,3%	0,0%
	Ja	75,7%	100,0%
15.3.4 De professionalisering sluit aan bij de loopbaan van de leraar*	Nee	14,2%	0,0%
	Ja	85,8%	100,0%
15.3.5 Leraren nemen deel aan netwerken, lerarenconferenties en platforms die gericht zijn op het bevorderen van lerarencompetenties*	Nee	22,6%	0,0%
	Ja	77,4%	100,0%
15.4 Lerarenteams verantwoorden zich over de bereikte resultaten van hun professionaliserings- en verbeteractiviteiten*	Onvoldoende	50,0%	0,0%
	Voldoende	43,6%	100,0%
	Goed	6,4%	0,0%
15.4.1 De vakwerkplannen/(deel)teamplannen worden geëvalueerd op het behalen van afspraken en doelstellingen*	Nee	50,0%	0,0%
	Ja	50,0%	100,0%
15.4.2 De lerarenteams verantwoorden zich over hun professionaliseringsactiviteiten t.o.v. de schoolleiding*	Nee	45,8%	50,0%
	Ja	54,2%	50,0%
Totaal		113	3

* De N varieert per indicator. Bij de variabelen met een * hebben slechts 2 van de 3 scholen waar differentiatie op orde is een score op de indicator.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Professionaliseringsactiviteiten van docenten op scholen waar differentie niet en wel op orde is

	Differentiatie onvoldoende	Differentiatie voldoende
Lezen van vakliteratuur	98,8%	100,0%
Scholingsactiviteiten in teamverband	98,3%	100,0%

Scholingsactiviteiten op individueel niveau	97,6%	100,0%
Bezoeken van conferenties en seminars	88,6%	81,3%
Deelnemen aan netwerken en platforms van leraren gericht op professionalisering	80,0%	100,0%
Lesbezoek van collega's van de eigen school	86,2%	100,0%
Lesbezoek aan collega's van de eigen school (good practices)	84,2%	100,0%
Werkbezoek van collega's van een andere school	40,6%	37,5%
Werkbezoek aan collega's van een andere school (good practices)	41,7%	56,3%
Collegiale consultatie/Feedback van collega's	94,2%	100,0%
Feedback van schoolleiding naar aanleiding van lesbezoek	91,1%	93,8%
Coaching van binnen school	74,2%	81,3%
Coaching van buiten school	54,2%	68,8%
Aantal leraren	863	16

* Verschillen zijn niet significant ($p > 0.05$)

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

11 Bijlagen

11.1 Representativiteit stelselindicatoren

Tabel 11.1.1 Representativiteit steekproef stelselindicatoren naar toezichtarrangement (n=2.663)*

	Steekproef	Populatie
Basis	94,4	95,1
Zwak	4,9	4,6
Zeer zwak	0,7	0,3

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.1.2 Representativiteit steekproef stelselindicatoren naar schoolsoort (n=2.663)*

	Steekproef	Populatie
Vmbo-b	13,9	17,0
Vmbo-g/t	28,5	28,2
Vmbo-k	16,7	17,5
Havo	20,1	18,5
Vwo	20,8	18,9

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.1.3 Representativiteit steekproef stelselindicatoren naar afdelingsgrootte (n=2.614)*

	Steekproef	Populatie
<100	26,6	30,4
100-250	38,5	40,7
250-500	30,1	24,8
>=500	4,9	4,1

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.1.4 Representativiteit steekproef stelselindicatoren naar stedelijkheid (n=2.658)*

	Steekproef	Populatie
Zeer sterk stedelijk	25,0	23,4
Sterk stedelijk	38,2	34,1
Matig stedelijk	16,7	18,4
Weinig stedelijk	13,9	18,1
Niet stedelijk	6,3	6,0

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.1.5 Representativiteit steekproef stelselindicatoren naar regio (n=2.658)*

	Steekproef	Populatie
Noord	13,9	11,9
Oost	15,3	18,7
Midden	52,1	48,0
Zuid	18,8	21,5

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.1.6 Representativiteit steekproef stelselindicatoren naar denominatie (n=2.663)*

	Steekproef	Populatie
Openbaar	20,8	26,4
Rooms-katholiek	27,8	21,6
Protestants- christelijk	20,1	16,1
Overig bijzonder	31,3	35,8

*Geen significante verschillen.

11.2 Representativiteit lesobservaties

Tabel 11.2.1 Representativiteit steekproef lesobservaties naar toezichtarrangement (n=2.663)*

	Steekproef	Populatie
Basis	93,0	95,1
Zwak	6,0	4,6
Zeer zwak	1,0	0,3

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.2.2 Representativiteit steekproef lesobservaties naar schoolsoort (n=2.663)*

	Steekproef	Populatie
Vmbo-b	12,0	17,0
Vmbo-k	18,0	17,5
Vmbo-g/t	32,0	28,2
Havo	16,0	18,5
Vwo	22,0	18,9

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.2.3 Representativiteit steekproef lesobservaties naar afdelingsgrootte (n=2.614)*

	Steekproef	Populatie
<100	25,0	30,4
100-250	43,0	40,7
250-500	24,0	24,8
>=500	8,0	4,1

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.2.4 Representativiteit steekproef lesobservaties naar stedelijkheid (n=2.658)*

	Steekproef	Populatie
Zeer sterk stedelijk	24,0	23,4
Sterk stedelijk	35,0	34,1
Matig stedelijk	16,0	18,4
Weinig stedelijk	19,0	18,1
Niet stedelijk	6,0	6,0

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.2.5 Representativiteit steekproef lesobservaties naar regio (n=2.749)*

	Steekproef	Populatie
Noord	13,0	11,9
Oost	16,0	18,7
Midden	55,0	48,0
Zuid	16,0	21,5

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.2.6 Representativiteit steekproef lesobservaties naar denominatie (n=2.663)*

	Steekproef	Populatie
Openbaar	23,0	26,4
Rooms-katholiek	23,0	21,6
Protestants-christelijk	21,0	16,1
Overig bijzonder	33,0	35,8

*Geen significante verschillen.

11.3 Representativiteit vragenlijst schoolleiders

De representativiteit voor de vragenlijst schoolleiders is bepaald op vestigingsniveau. Voor arrangement is uitgegaan van het laagste arrangement dat een afdeling op een bepaalde vestiging heeft.

Tabel 11.3.1 Representativiteit steekproef naar laagste toezichtarrangement afdelingen (n=1.109)*

	Steekproef	Populatie
Basis	85,2	90,9
Zeer zwak	13,9	8,4
Zwak	0,9	0,7

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.3.2 Representativiteit steekproef naar vestigingsgrootte (n=1.109)*

	Steekproef	Populatie
< 300	11,3	13,6
300 tot 670	33,9	32,5
670 tot 1.000	20,0	20,2
1.000 tot 1.500	21,7	22,6
>= 1.500	13,0	11,1

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.3.3 Representativiteit steekproef naar stedelijkheid (n=1.109)*

	Steekproef	Populatie
Zeer sterk stedelijk	24,3	24,2
Sterk stedelijk	33,0	34,4
Matig stedelijk	18,3	17,3
Weinig stedelijk	17,4	18,0
Niet stedelijk	7,0	6,0

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.3.4 Representativiteit steekproef naar regio (n=1.109)*

	Steekproef	Populatie
Noord	11,3	12,7
Oost	15,7	17,9
Midden	53,9	48,8
Zuid	19,1	20,6

*Geen significante verschillen.

Tabel 11.3.5 Representativiteit steekproef naar denominatie (n=1.109)*

	Steekproef	Populatie
Openbaar	20,9	25,7
Rooms-katholiek	26,1	21,7
Protestants-christelijk	20,9	17,9
Overig bijzonder	32,2	34,7

*Geen significante verschillen.

11.4 Themaonderzoek professionalisering: schoolleidersvragenlijst

Representativiteit naar arrangement

	Respons	Populatie
Basis	92,1%	96,4%
Zeer zwak	0,9%	0,1%
Zwak	7,0%	3,5%
Totaal aantal	114	1080

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$). Vanwege kleine afwijking in aantallen geen weging toegepast.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar arrangement

	Respons	Populatie
<100	30,7%	28,8%
100-250	30,7%	32,9%
250-500	33,3%	32,1%
>=500	5,3%	6,3%
Totaal aantal	114	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar provincie

	Respons	Populatie
Groningen	4,4%	3,9%
Friesland	6,1%	5,7%
Drenthe	0,9%	3,0%
Overijssel	7,0%	6,9%
Flevoland	1,8%	2,5%
Gelderland	8,8%	11,1%
Utrecht	7,0%	6,9%
Noord Holland	16,7%	15,9%
Zuid Holland	28,1%	23,4%
Zeeland	1,8%	2,2%
Brabant	7,0%	13,1%
Limburg	10,5%	5,3%
Totaal aantal	114	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar denominatie

	Respons	Populatie
openbaar	21,1%	25,8%
rooms-katholiek	26,3%	21,9%
protestants-christelijk	20,2%	17,0%
overig bijzonder	32,5%	35,3%
Totaal aantal	114	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar stedelijkheid

	Respons	Populatie
zeer sterk stedelijk	24,6%	25,6%
sterk stedelijk	34,2%	33,9%
matig stedelijk	16,7%	16,9%
weinig stedelijk	17,5%	17,6%
niet stedelijk	7,0%	6,1%
Totaal aantal	114	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar schoolsoort

	Respons	Populatie
Havo	44,7%	45,5%
Vmbo-basis	34,2%	34,0%
Vmbo-g/t	17,5%	15,7%
Vmbo-kader		0,3%
Vwo	3,5%	4,5%
Totaal aantal	114	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

11.5 Representativiteit lerarenvragenlijst

De representativiteit is bekeken op vestigingsniveau/afdelingsniveau, dus niet op het niveau van de leraar zelf.

Representativiteit naar toezichtarrangement

	Respons	Populatie
Basis	92,6%	96,4%
Zeer zwak	0,9%	0,1%
Zwak	6,5%	3,5%
Totaal aantal*	108	1080

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$). Vanwege kleine afwijking in aantallen geen weging toegepast.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar afdelingsgrootte

	Respons	Populatie
<100	28,7%	28,8%

100-250	35,2%	32,9%
250-500	30,6%	32,1%
>=500	5,6%	6,3%
Totaal aantal	108	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar denominatie

	Respons	Populatie
openbaar	21,3%	25,8%
rooms-katholiek	24,1%	21,9%
protestants-christelijk	18,5%	17,0%
overig bijzonder	36,1%	35,3%
Totaal aantal	108	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar stedelijkheid

	Respons	Populatie
zeer sterk stedelijk	27,8%	25,6%
sterk stedelijk	35,2%	33,9%
matig stedelijk	17,6%	16,9%
weinig stedelijk	13,9%	17,6%
niet stedelijk	5,6%	6,1%
Totaal aantal	108	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar soort

	Respons	Populatie
Havo	45,4%	45,5%
Vmbo-basis	34,3%	34,0%
Vmbo-g/t	17,6%	15,7%
Vmbo-kader		0,3%
Vwo	2,8%	4,5%
Totaal aantal	108	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

11.6 Representativiteit vragenlijst inspecteurs

Representativiteit naar toezichtarrangement

	Respons	Populatie
Basis	92,7%	96,4%
Zeer zwak	0,8%	0,1%
Zwak	6,5%	3,5%
Totaal aantal	123	1080

* De verschillen zijn significant ($p < 0.05$). Vanwege kleine afwijking in aantallen geen weging toegepast.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar afdelingsgrootte

	Respons	Populatie
<100	31,7%	28,8%
100-250	32,5%	32,9%
250-500	30,1%	32,1%
>=500	5,7%	6,3%
Totaal aantal	123	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar provincie

	Respons	Populatie
Groningen	4,9%	3,9%
Friesland	6,5%	5,7%
Drenthe	0,8%	3,0%
Overijssel	7,3%	6,9%
Flevoland	2,4%	2,5%
Gelderland	7,3%	11,1%

Utrecht	8,1%	6,9%
Noord Holland	18,7%	15,9%
Zuid Holland	26,8%	23,4%
Zeeland	1,6%	2,2%
Brabant	6,5%	13,1%
Limburg	8,9%	5,3%
Totaal aantal	123	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar denominatie

	Respons	Populatie
openbaar	22,8%	25,8%
rooms-katholiek	24,4%	21,9%
protestants-christelijk	20,3%	17,0%
overig bijzonder	32,5%	35,3%
Totaal aantal	123	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar stedelijkheid

	Respons	Populatie
zeer sterk stedelijk	26,0%	25,6%
sterk stedelijk	35,0%	33,9%
matig stedelijk	16,3%	16,9%
weinig stedelijk	17,1%	17,6%
niet stedelijk	5,7%	6,1%
Totaal aantal	123	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016

Representativiteit naar soort

	Respons	Populatie
Havo	42,3%	45,5%
Vmbo-basis	35,8%	34,0%
Vmbo-g/t	17,9%	15,7%
Vmbo-kader		0,3%
Vwo	4,1%	4,5%
Totaal aantal	123	1080

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016